

VLAAMSE RAAD

ZITTING 19924993

HANDELINGEN

69-70-71-72

VERGADERINGENVANSEPTEMBER1993

ONDERZOEKSCOMMISSIE BESTEDING KS-GELDEN

SEPTEMBERNOTA VAN DE VLAAMSE REGERING

Inhoud

Nr. 69 Dinsdag 28 september 1993

Berichten van verhindering, blz. 2663

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 2663

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 2663

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 2664

Verslagen

Indiening, blz. 2664

Jaarverslagen

Indiening, blz. 2664

Besluiten van de Vlaamse regering

Indiening en verwijzing, blz. 2664

Verslagen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 2664

Opmerking van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 2665

Aanbevelingen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Indiening en verwijzing, blz. 2665

Resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers

Indiening, blz. 2665

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2665

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 2665

Schriftelijke vragen (Regl. art. 76)

Indiening, blz. 2666

Mededeling van de Vlaamse regering, blz. 2666

Spreker : minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2669

Bijlage

Vragen om uitleg, blz. 2671

Nr. 70 Woensdag 29 september 1993

Berichten van verhindering, blz. 2683

Mededeling van de Vlaamse regering

Debat, blz. 2683

Sprekers : de heren A. Denys, F. Vandenbroucke, E. Van Rompuy, J.-P. Van Rossem, F. Wymeersch, F. Dewinter, L. Hancké, G. Annemans, H. Schiltz, P. Van Grembergen, J. Geysels, F. Van den Eynde, L. Barbé, minister-president L. Van den Brande, minister N. De Batselier en minister W. Demeester-De Meyer

Hoofdelijke stemming, blz. 2713

Sprekers : de heren J. Geysels, P. Dewael, J. Devolder, J. Caubergs

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer J. Caudron gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm

— 381 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2714

Sprekers : de heer J. Caudron, minister T. Kelchtermans

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2718

Nr. 71 Donderdag 30 september 1993 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2719

Samenstelling van commissies

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 2720

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer J. Caudron gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm

— 381 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2720

Met redenen omklede motie van de heer E. Van Vaerenbergh c.s. tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen,

— 382 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2721

Sprekers : de heren E. Van Vaerenbergh, J. Van Hauthem, F. Vergote

Met redenen omklede motie van de heer J. Van Hauthem tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer E. Van Vaerenbergh gehouden interpellatie tot de heer H. Weckx, Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden, en mevrouw W. Demeester-De Meyer, Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin, over het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen,

— 385 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2724

Sprekers : de heren J. Van Hauthem, A. Denys

Met redenen omklede motie van mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck tot besluit van de op 6 juli 1993 door mevrouw A.-M. Neyts-Uyttebroeck gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de doortocht van de SST te Lembeek,

— 383 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2725

Spreker : mevrouw M. Aelvoet

Met redenen omklede motie van mevrouw M. Aelvoet tot besluit van de op 6 juli 1993 door mevrouw M. Aelvoet gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de beslissingen omtrent de doortocht van de SST in Lembeek en Bierbeek en tot de heer T. Kelchtermans, Vlaamse minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden, over de doortocht van de SST te Lembeek

— 387 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2726

Met redenen omklede motie van de heer F. Van den Eynde tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer F. Dewinter gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek

— 384 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2727

Spreker : de heer F. Van den Eynde

Met redenen omklede motie van mevrouw M. Aelvoet tot besluit van de op 6 juli 1993 door de heer F. Dewinter gehouden interpellatie tot de heer L. Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaamse minister van Economie, KMO, Wetenschapsbeleid, Energie en Externe Betrekkingen, over de culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek

— 386 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2727

Spreker : mevrouw M. Aelvoet

Met redenen omklede motie van de heer G. Annemans tot besluit van de op 7 juli 1993 door de heer F. Van den Eynde gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs

— 390 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2728

Spreker : de heer F. Van den Eynde

Met redenen omklede motie van mevrouw A. Leysen C.S. tot besluit van de op 7 juli 1993 door de heer F. Van den Eynde gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs

— 388 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2729

Sprekers : mevrouw A. Leysen, de heren J. Tavernier, P. Van Grembergen, A. Denys, F. Vandenbroucke

Met redenen omklede motie van de heer

G. Annemans tot besluit van de op 7 juli 1993 door de heer F. Van den Eynde gehouden actuele interpellatie tot de heer L. Van den Bossche, Vlaamse minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken, over het advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs

— 390 (1992-1993) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2731

Verslag van de commissie van onderzoek naar de besteding van de KS-gelden

— 318 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Bespreking, blz. 2732

Sprekers : de heer J. Weyts, verslaggever, de heren L. Pierco, K. Pinxten, P. Dewael, E. Van Rompuy, A. Denys, L. Barbé, G. Bossuyt, J. Ulburghs, H. Schiltz, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2751

Nr. 72 Donderdag 30 september 1993
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 2753

Verslag van de commissie van onderzoek naar de besteding van de KS-gelden

— 318 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting), blz. 2753

Sprekers : de heren F. Wymeersch, E. Van Rompuy, G. Moens, A. Denys, J. Ulburghs, P. Dewael, P. Chevalier, L. Hancké, J. Geysels, F. Dewinter, J. Vandeurzen, H. Olaerts, G. Bossuyt, M. Didden, J. Sleenckx, K. Pinxten, minister-president L. Van den Brande

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2791

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

- De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

- De vergadering wordt geopend om 14.36 uur.

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

G. Cardoen, E. Flamant : gezondheidsredenen ;

M. Bartholomeeussen, F. Dielens, G. Geens, L. Maximus, W. Seeuws : buitenslands ;

G. Annemans, G. Anthuenis, L. Appeltans, A. Arts, P. Berben, E. Beyens, J. Buchmann, M. Colla, H. De Croo, J. Eeman, J. Gabriels, F. Ghesquière, A. Gijsbrechts-Horckmans, J. Laverge, J. Leduc, L. Monset, J. Pede, M. Smet, A. Van Apeken, F. Vandenbroucke, M. Van der Poorten, H. Van Wambeke, A. Verlinden, F. Vermeiren, W. Verreycken, R. Wierinckx : ambtsverplichtingen.

VERSLAG van de commissie van onderzoek naar de besteding van de KS-gelden
— 318 (1992-1993) — Nrs. 1 en 2

Bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de bespreking van het verslag van de commissie van onderzoek naar de besteding van de KS-gelden.

De heer Wymeersch heeft het woord.

De heer F. Wymeersch (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, collega's, het debat dat vandaag wordt gevoerd, is enigszins hallucinant omdat wij in wezen niets anders doen dan een samenvatting geven van enerzijds de standpunten van de diverse fracties die reeds gekend zijn en anderzijds het dossier dat is opgesteld, niet alleen door de onderzoekscommissie van de Vlaamse Raad maar ook en vooral door de verschillende persorganen die hierover reeds uitvoerig de publieke opinie hebben ingelicht. Het debat is ook hallucinant omdat het tot op heden niets meer of niets minder is dan een discussie tussen verschillende politieke partijen, tussen verschillende ideologische denkrichtingen waaruit blijkt dat die discussie eigenlijk alleen gaat over de mate van het al dan niet privatiseren van het Vlaams economisch bestel.

Collega's, wat we zelf doen, doen we beter, moeten velen gedacht hebben die verwickeld waren en zijn in het spinneweb van intriges en het financieel gekonkel van KS. De uitspraak destijds van Gaston Geens krijgt in

dit dossier wel een heel bittere nasmaak. Vlaanderen heeft hier met klank bewezen dat de top van de politieke en financieel-economische wereld in Vlaanderen minstens even pervers is als in België. In de loop van de recente geschiedenis is de hele constructie van en rond KS opgezet om te werken met overheidsgeld. Dat wil zeggen : KS mocht en moest functioneren met geld van de belastingbetaler, zowel nationaal als regionaal. Het is dan ook normaal dat op de eerste plaats deze belastingbetaler — of zijn vertegenwoordigers — de controle op het adequaat gebruik van deze financiële middelen konden en kunnen uitvoeren. In de beginperiode was dit nog enigszins het geval maar in de loop van de jaren is dit afgegleden tot een volstrekte onduidelijkheid en ondoorzichtigheid, mede door het opzetten van constructies die precies deze ondoorzichtigheid in de hand werkten. Hierbij kunnen en moeten we ons de vraag stellen in hoeverre het opzetten van deze constructies niet precies de bedoeling hadden om deze onduidelijkheid in de hand te werken. Door de sterkere invloed van GIMV en Gimvindus werd het principe dat overheidsgeld door de overheid moet worden gecontroleerd, niet langer door de Vlaamse Executieve aangehouden. De commissarissen noch de gemachtigden hebben ooit gebruik gemaakt van hun rechten en de Vlaamse Executieve heeft bewust of onbewust ervoor gekozen dat eerder genoemde instanties in haar plaats konden optreden. Daar waar wij vroeger ervan uitgingen dat politisering en geldverspilling Belgische verschijnselen waren dat zijn summum ten zuiden van

Wymeersch

de taalgrens kende, moeten we nu besluiten dat men ook in Vlaanderen — en wel in de overtreffende trap — tot deze uitspattingen is overgegaan. Het geld werd over de balk gegoid door gepolitiseerde creaturen die volledig onbekwaam waren en er ook niet voor terugdeinsden andere bevriende gepolitiseerde creaturen in het circuit te betrekken en te laten benoemen. Deze Augiasstal moet volledig worden uitgemest en dit is onmogelijk wanneer men alleen fragmentarisch ingrijpt. Zonder in details te willen vervallen of afzonderlijke dossiers te bespreken, kunnen we na de werkzaamheden van de onderzoekscommissie niet om enkele flagrante vaststellingen heen. Ik zal er een paar opsommen.

We stellen vast dat in de oorspronkelijke opdracht van de heer Gheyselincx nooit sprake is geweest van een diversificatie- of reconversieopdracht voor KS.

We stellen vast dat heel het controlestelsel op zijn zachtst gezegd slecht functioneerde, zowel inzake de Kempense Steenkoolmijnen als inzake zijn satellieten en dat de GIMV steeds meer eigenmachtig is gaan optreden zonder rekenschap af te leggen aan de beleidsverantwoordelijken.

We stellen vast dat na de regionalisering van de nationale sectoren de Vlaamse Executieve nooit de mogelijkheid heeft te baat genomen om de teugels strakker in handen te houden. Integendeel, men heeft de teugels gevierd en teveel macht aan te weinig personen gegeven. Zelfs daar waar de Vlaamse regering vertegenwoordigd was in de raden van bestuur heeft zij nooit ingegrepen waar het fout ging. KS en zijn satellieten zijn geen alleenstaand geval, ik verwijs ook naar andere dossiers zoals de NV Boelwerf, Antwerp Shiprepair en dergelijke.

We stellen vast dat de verstandhouding tussen de heren Gheyselincx en -later- Kluft enerzijds en de raad van bestuur anderzijds niet altijd optimaal was, waarschijnlijk mede door

het feit dat bepaalde politieke families of structuren niet met deze of gene waren opgezet. De onderliggende redenen tot ontslag van beiden moet dan ook gezocht worden in een sfeer van politieke wrijving.

We stellen vast dat in heel de structuur rond KS een duidelijk gemis merkbaar was aan bedrijfscultuur. Er werd teveel belang gehecht aan andere prioriteiten in plaats van aan de bedrijfsmatige organisatie. Trouwens, in de hele Limburgse constructie is de samenhang volledig zoek. Men werkt meer tegen elkaar dan met elkaar.

Er moet worden onderzocht — als ik dan toch een bepaald dossier mag aansnijden — om welke reden het dossier Super Club in de gerechtelijke lade blijft steken. Het geknoei moet worden opgehelderd en in hoofde van bepaalde verantwoordelijken voor deze vertragingen moeten hiervoor ook de gepaste maatregelen worden getroffen.

Tekenend en betekenisvol voor de gepolitiseerde cultuur rond KS en zijn nevenbedrijven is de discussie geweest rond de SIM, die werd opgericht als tegenhanger van de LIM om -vooral- de vakbonden en de SP te plezieren. In een interview op televisie hoorden wij de heer Vandenhove zeggen : Ik moet verantwoording afleggen bij de heer De Batselier, als de heer Verbrugghe met sommige zaken niet akkoord gaat, moet hij zijn nood maar klagen bij de heer Van den Brande.

Collega's, na afloop van de werkzaamheden van de onderzoekscommissie konden we vaststellen dat er over bepaalde aspecten toch een consensus bestond. Het is evenwel noodzakelijk — en dit is tot op vandaag nog niet het geval — dat wij oog hebben voor de achtergrond van het hele gebeuren. Wat wij vandaag bespreken, is uiteindelijk niets anders dan het spijtige orgelpunt van een proces van kleineren, discrimineren en leegzuigen van de parel van Vlaanderen die Limburg heet. Limburg werd altijd stiefmoederlijk behandeld : een provincie met gewone, hardwerkende mensen, altijd wat afgelegd om-

wille van de slechte verbindingen, geografisch meer aangewezen op het economisch sterk ontwikkelde Luik maar vooral ook omdat Vlaamse politici, intelligentsia en kapitaal het lieten afweten. De discussie die tot op vandaag is gevoerd over het KS-schandaal gaat volledig voorbij aan de menselijke waarden, is te onpersoonlijk en beperkt zich tot een louter financieel en technisch debat.

Het is tegen deze achtergrond dat de ultieme problematiek rond KS moet worden gezien. Het drama van KS is niet een geschiedenis van de jongste vijf of tien jaar, niet een geschiedenis van dertig of veertig jaar, maar een hallucinant verhaal van zeventig jaar kolonisatie waarbij onze bodemrijkdom naar boven werd gehaald en onze eigen politieke vertegenwoordigers fungeerden als leen knechten van een Franstalig feodaal kapitalisme.

Het sluitstuk van deze geschiedenis, de sluiting van de laatste mijn in Limburg, de sluiting van de mijnen in het algemeen, waarvan de heibel rond het KS-dossier het onrechtstreeks gevolg is, was een politieke operatie waaraan alle traditionele partijen een grote bijdrage hebben geleverd.

Het was onder meer de Société Générale die in het begin investeerde in het Limburgs mijngebied. Bepaalde groepen hadden grote belangen in de Waalse staalindustrie en konden het Limburgse steenkool natuurlijk goed gebruiken. De mijnen, dus op dat moment de industrie en de toekomst van Limburg, waren in francofone , Waalse handen.

In plaats van rond de Limburgse mijnen een verwerkende industrie op te zetten ging men zelfs zover dat men het Albertkanaal aanlegde zonder sluizen, zodat op een zeer snelle manier de Limburgse steenkool onmiddellijk ter beschikking kon staan van het Waalse staal.

Dat al van in het begin Limburg de speelbal was van Wallonië, was duidelijk. Reeds toen in de jaren dertig de Borinage in een crisistoestand verkeerde stelde Emile Mester, secretaris van de mijnwerkerscentrale van de Borinage dat de produktie van de

Wymeersch

Limburgse kolen laag moest worden gehouden omdat dit anders een bedreiging voor Wallonië zou worden. Heel het Limburgs bekken mocht slechts beschouwd worden als een reserve.

De meest pijnlijke episode uit de geschiedenis van het Kempense bekken vond zijn oorsprong in de sluiting van de Waalse mijnen. Ter compensatie moest ook een Limburgse mijn op deuren sluiten. De keuze viel op Zwartberg ; juist de meest rendabele en de meest moderne mijn in Limburg, eigendom echter van Cockerill.

Ondertussen was wel het kolendirectorium opgericht in het kader van de organisatie van de vijf nationale sectoren. De bedoeling hiervan was duidelijk : met de winsten van het Kempens bekken zou men de Waalse mijnen kunnen sluiten.

De fusie kwam er : de winsten werden geprivatiseerd en de verliezen kwamen in handen van de staat.

En de verliezen kwamen er : KS werd eigenlijk gedwongen tegen dumpingprijzen steenkool te leveren ten behoeve van het Waalse staal. Het was uiteindelijk alleen de PSC'er Califice die in de Kamer, inzake de toegepaste methode bij de oprichting van KS, waarschuwde voor de plundering van het onroerend goed en van de nevenstructuren. Hij zei, ik citeer uit de Handelingen van 30 juni 1970 : C'est la nationalisation des pertes et l'appropriation privée des bénéfices, einde citaat. Men heeft de verliezen genationaliseerd, ten laste gelegd van de gemeenschap, maar de winst heeft men blijvend toevertrouwd aan de stichtende privévennootschappen. Dat was dus hoofdzakelijk, zo niet uitsluitend, Brussels, Waals en Frans kapitaal.

Deze vennootschappen bleven nog tot 1987 in de raad van bestuur van KS, waarom ? Zij waren ook eigenaar van de afnemers van kolen. Zij konden dus gemakkelijk gunstige prijzen en contracten bedingen voor hun eigen fabrieken en centrales.

Dit alles om te illustreren dat de lij-

densweg van de Limburgse mijnen in feite begonnen is bij hun ontstaan en dat de mijnindustrie en dus heel Limburg een speelbal is geweest van de grote Belgische politiek van Waals-Brussels kapitaal en Vlaamse horigheid.

De verdere historiek is bekend : de beslissing tot sluiting van alle Limburgse mijnen werd genomen, de nationale sectoren werden geregionaliseerd en de GIMV kwam op de proppen.

Een crisismanager, sluitingsmanager, werd aangesteld in de persoon van Thyl Gheyselincx, enveloppes werden toebedeeld en protocollen gesloten.

Graag wil ik echter toch even herinneren aan een uitspraak van Willy Claes, reizend cultuurambassadeur en eminent dirigent, die de wereld ons benijdt. Een uitspraak die inhield dat van een sluiting van alle Limburgse mijnen voor 2010 niets in huis zou komen. Een uitspraak die evenwel reeds lang naar de geschiedenisboeken verwezen is. Willy Claes is een Limburger die, terloops, ten nadele van de Limburgse mijnen en de Limburgse economie verantwoordelijk was voor het sluiten van contracten voor de levering van Algerijns aardgas en olie uit Saoedi-Arabië.

De Vlaamse, dus Limburgse grondstoffen en/of mogelijkheden waren te voor de hand liggend.

De sluiting werd in een versneld tempo gerealiseerd en plots kwam het moment waarrond alles zou worden gekristalliseerd. In de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid van de Vlaamse Raad kwam het dossier over de sluiting van de mijn op de proppen, mede of vooral door het lobbywerk vanuit Limburg.

Diverse commissieleden werden benaderd om zich achter de eis tot openhouden van de laatste schachten te scharen.

Toen ik de argumenten van de bewuste groep hoorde en mij meer en meer, als niet-Limburger, met deze materie ging bezighouden, werd ik

overtuigd van deze standpunten en zette mij er ook voor in.

Samen met collega Weyts heb ik verschillende persconferenties van deze groep bijgewoond om hen onze sympathie te betuigen. Niet bij alle commissieleden had men evenveel succes. Vooral, merkwaardig toch, bij de Limburgers was de respons heel wat minder. Daar stond men ronduit afwijzend tegenover de ultieme pogingen om nog iets van de mijnen te redden.

Nochtans waren de Limburgse standpunten wel onderbouwd. Er was de kwaliteit van de grondstoffen en de Europese Commissie had de mogelijkheid om op alternatieve industrie over te schakelen, onder meer op carbochemie, reeds toegezegd. Dat de carbochemie nog toekomst heeft, wordt bewezen door Tessenderlo Chemie.

Vooraf in een periode van economische recessie, in een provincie waar de werkloosheid groot is en met de mogelijkheid van een eventuele energiecrisis en het teloorgaan van de technische kennis leek het ons aangezien ten minste de mogelijkheid te onderzoeken de laatste mijn niet definitief te sluiten.

De vraag rees : wie uiteindelijk in de commissie Economie, Energie en Werkgelegenheid van de Vlaamse Raad een initiatief zou nemen. De commissieleden bereikten uiteindelijk een eensgezind standpunt, maar voor de stemming over een motie in die zin stapten een aantal commissieleden, vooral van de CVP-fractie, op. Er werd een brief gestuurd naar minister-president Van den Brande, maar die bleef zonder gevolg.

Er diende dus een ander initiatief genomen te worden ; men vroeg ons een voorstel van resolutie in te dienen. Er werd een resolutie opgesteld, maar niemand was bereid ze te ondertekenen. Uiteindelijk hebben we ze zelf ingediend. Het ingediende voorstel van resolutie werd nooit op de agenda van de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid geplaatst omdat het, dixit commissievoorzitter Laverge , niet mocht.

Wymeersch

Uiteindelijk werd het voorstel Sleenckx-UIburghs, om de laatste schachten open te houden zolang het noodzakelijk was voor het onderzoek aanvaard. Dit was evenwel slechts een mediashow. Intussen was de heer Weyts ook niet meer dezelfde mening toegedaan.

De besteding van de KS-gelden kwam onder impuls van de heer UIburghs aan bod.

Wij gaan niet herhalen wat reeds in de commissie en in de pers aan bod is gekomen, meer bepaald het gesjoemel rond de acquisities en de verwevenheid van financiële en persoonlijke belangen. Het politieke pokerspel waarbij iedere partij wel ergens zijn mannetje of vrouwtje moest hebben dat aan de vleespotten van Egypte moest zitten, een grof pokerspel als bleek dat de ene of andere partij iets meer bevoordeeld was tegenover de andere. Ik zal het niet hebben over afzonderlijke dossiers als Super Club, Pears Plastics en Pieters-De Gelder.

We gaan het niet hebben over het ERC-project en Fenix, anderen hebben dat gedaan of zullen dat nog doen.

Waar we wel willen op wijzen is de rol van de GIMV en Gimvindus in heel deze onverkwikkelijke affaire.

De verwevenheid van mensen en middelen in GIMV, KS, LIM en dergelijke springt in het oog en stuit tegen de borst. De afhankelijkheid van dezelfde zakelijke partners de jongste jaren is trouwens opvallend: Volvo Car Sint-Truiden, Boelwerf, KS, de Begemannconnectie heeft in Vlaanderen reeds opgeld gemaakt. Dikwijls en op zulke wijze dat men in hoofde van de overheid moeilijk van goed zakelijk doorzicht en management kan spreken.

Steeds dezelfde namen komen terug en het zijn vooral zij die in dit ultiem gevoel rond KS een verpletterende verantwoordelijkheid dragen. Het is onduidelijk dat mensen zichzelf moeten controleren.

Het is duidelijk dat gewild of onge-

wild GIMV en consorten verworden zijn tot een staat in de staat waar blijkbaar niemand nog controle op heeft, laat staan iets aan te zeggen heeft. Bewust of onbewust is de uitvoerende macht in Vlaanderen hiervan de schuldige. Zij heeft de Raad en het Rekenhof volledig buitenspel gezet. Zelf heeft de Vlaamse Executieve nooit de controletaak ter harte genomen en daardoor heeft ze ervoor gezorgd dat bestuurders van GIMV en Gimvindus steeds driester werden in hun doen en laten. Sommige bestuurders paraderen rond in het Vlaams economisch bestel als kleine zonnekoningen met een onvoorstelbare arrogantie.

Deze politiek benoemde creaturen maken dus grote sier met het geld van de Vlaamse belastingbetaler. Zoals gezegd: deze groep is absoluut niet groot en men vindt er pionnen in terug uit alle traditionele partijen. Collega's, de Limburgse structuren moeten volledig worden herzien en op Vlaams gebied dringen zich ook een aantal economisch-politieke maatregelen op. De KS moet zich bezighouden met haar eerste en meest dringende taak, namelijk het saneren van gebouwen en terreinen, moet alle participaties afstoten. Alle leden van de raad van bestuur moeten uit hun functie worden gezet, ook de vertegenwoordigers van de aandeelhouders.

Tevens moet worden onderzocht in welke mate zij hoofdelijk verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor begane beleidsfouten. Hiervoor moet worden teruggedaan tot de beslissing van sluiting en het opzetten van de reconversie-activiteiten.

De LIM en de SIM moeten onmiddellijk worden ontbonden. Zij hebben geen toekomst meer en hun werking in het verleden is trouwens te belastend om op een vertrouwenwekkende manier voort te kunnen bestaan. Hun participaties moeten worden overgedragen aan de GIMV.

De GIMV moet open staan voor privatisering. Daarbij willen wij niet zo ver gaan als de mensen van de VLD. De overheid moet steeds en te allen tijde een blokkeringsminderheid kun-

nen uitoefenen voor de strategische sectoren in Vlaanderen. De verpolitiekte verantwoordelijken binnen deze structuren moeten op hun beleidsfouten worden gewezen en tegen hen moeten de gepaste maatregelen worden getroffen.

De verschillende beleidsverantwoordelijken hebben mede schuld aan de huidige toestand, door nalatigheid of door het nemen van verkeerde beslissingen. Zij moeten de politieke eerlijkheid opbrengen om hieruit de juiste conclusies te trekken. Het is echter te gemakkelijk alles af te schuiven op enkel en alleen de ministers van Economische Zaken en enkel de jongste periodes in beschouwing te nemen. Alle beleidsverantwoordelijken zijn collegiaal verantwoordelijk. We geven toe dat ze moeilijk zichzelf kunnen berispen. De meest adequate jury, de Limburgse bevolking zal dit echter wel doen.

Het reconversiebeleid in Limburg moet worden toevertrouwd aan een nieuw op te richten structuur, beperkt in tijd en juist omschreven naar taak en middelen. Zij moet afhankelijk zijn en onder toezicht staan van de Vlaamse overheid, regering en Raad, en onder controle worden gebracht van het Rekenhof. Zij kan bepaalde participaties van KS overnemen en haar middelen moeten bestaan uit het overschot van de KS-enveloppe en uit de opbrengst van eventuele participaties.

Collega's, we menen dat nog lang niet alles rond het KS-dossier is geweten, laat staan gezegd. Heel wat onverkwikkelijke zaken zijn aan het licht gekomen, andere nog niet. We mogen zelfs twifelen of gevolg zal worden gegeven aan bepaalde aanbevelingen, of er lessen zullen worden getrokken voor de toekomst. We hebben de indruk dat er nu reeds bepaalde mensen en partijen met de idee spelen nieuwe structuren op te starten waarmee men later een bijna identiek spel zal kunnen spelen.

De heer E. Van Rompuy: Hoe ziet u de verankering van de gelden in Limburg? Bent u akkoord dat de gelden die nu nog beschikbaar zijn in Limburg, de komende jaren in Limburg zouden worden besteed?

De heer F. Wymeersch : Wij hebben altijd gesteld dat de gelden die oorspronkelijk ter beschikking werden gesteld voor de sluiting van de Limburgse mijnen en nadien voor de reconversie van Limburg, in Limburg moeten blijven en er worden besteed. Wij hebben gezegd dat een naar structuur welomschreven reconversie-apparaat moet worden opgezet dat de besteding van deze resterende gelden moet organiseren en controleren.

De heer E. Van Rompuy : Welke formule ziet u daarvoor ? Denkt u aan de privé-sector of aan de overheid.

De heer F. Wymeersch : Wij denken aan een overheidsinitiatief waarbij wij niet uitsluiten dat de privé-sector daarin zijn zeg heeft.

De heer E. Van Rompuy : Dat is bijna ons standpunt.

De heer F. Wymeersch : Mijnheer Van Rompuy, ik weet dat wij u regelmatig op het verkeerde been zetten. De ene keer denkt u dat wij naar de VLD overhellen, de andere keer denkt u dat wij naar de CVP overhellen. Wij blijven onze eigen rechtlijnige politiek voeren, ook in Vlaamse economische dossiers.

Collega's, het kan niet genoeg herhaald worden : het openspatten van de KS-etterbuil is uiteindelijk niets anders dan de bevestiging van de sociale en economische achteruitstelling van Limburg. De Kempense steenkoolmijnen die eens de hoop op een rijke toekomst waren voor een hele provincie, voor heel Vlaanderen, zijn vanaf het begin de inzet geweest van politieke en financiële spelletjes, eerst Waals-Belgische, daarna Vlaamse. Limburg is al die jaren niets anders geweest dan de melkkoe van de Belgische politiek, het Belgische kapitaal, de Belgische macht.

Het onherstelbare kan men niet herstellen, maar we mogen nooit vergeten dat tegenover deze mastodontische machtsstructuren kleine mensen stonden die dachten aan hun toekomst, die gewerkt en gevochten hebben voor deze toekomst, de toekomst van hun streek, van hun mijn.

Wij hebben nu de plicht te corrigeren wat te corrigeren valt. Wij hebben de plicht om naar de toekomst toe de juiste conclusies uit dit alles te trekken. Wij mogen deze mensen nooit vergeten. Vlaanderen, Limburg mag nooit zijn kompels uit het oog verliezen die in de ondergrond of voor hun mijn het leven lieten. Wij denken aan de doden van de mijnramp van Eisdien, aan Jan Latos en Valère Sclap die werden doodgeschoten toen ze opkwamen voor hun mijn in Zwartberg. Zij zijn veel meer waard dan de belangen van financiële en politieke machtsstructuren. Wij zijn hen niet vergeten. Mijnheer de minister-president, collega's, wij hopen dat u nu ook in het belang van Limburg en denkend aan het verleden, voor de toekomst de juiste conclusies trekt. **(Applaus bij het VB)**

De heer G. Moens (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, na het letterlijk hooggestemde debat van vanmorgen, wil ik het wat rustiger aandoen en proberen mij te beperken tot waar het hierover gaat, namelijk de bespreking van het verslag van de onderzoekscommissie, de vaststellingen en de besluiten van de commissie en proberen daarover een appreciatie te geven.

Iedereen is uiteindelijk meester van zijn eigen gevoelens en ervaringen en dat is ook de reden waarom onze gevoelens en ervaringen altijd heel subjectief zijn. Indien ze ten opzichte van het werk van de commissie objectief waren geweest, dan had de publieke opinie veel positiever gereageerd op de werking van deze commissie, wat ze nu niet heeft gedaan.

Ik geef enkele objectieve redenen waarom men de werking van de commissie ietwat hoger zou moeten schatten dan men tot nog toe gebeurd is.

Wie het stenografisch verslag doorbladert én de feitenverzameling én de getuigenverklaringen nagaat evenals het studiewerk en de bijgevoegde nota's van de diensten van het Rekenhof, zal met mij moeten toegeven dat dit waarschijnlijk niet alleen het meest volumineuze werk is dat in de

ze Raad ooit gepresteerd is — en waarvoor de diensten moeten gefeliciteerd worden — maar dat het bovendien zo veel rijkdom bevat, dat het uiteindelijke boek over KS aan de hand van deze nota's, nog moet worden geschreven.

Wie het parlementair verslag, het kortere document dat thans aan de orde is, leest, zal met mij akkoord gaan dat dit een prestatie is in synthese die niet alledaags kan worden genoemd. Het is een schitterend werkstuk en ik weet niet wie ik het meest moet feliciteren de verslaggever de heer Weyts die er de verantwoordelijkheid voor draagt, of de diensten van de Raad die de facto dit werk tot stand hebben gebracht.

De heer A. Denys : Beiden.

De heer G. Moens : De pluim die op het duifken steekt is dus verdeeld. De heer Weyts krijgt de helft van de felicitaties en de diensten, meer bepaald het afdelingshoofd van de dienst Commissies, die de debatten over KS altijd heeft gevolgd, krijgen de andere helft. Dat de diensten van de Raad hun vakantie voor dit verslag hebben opgeofferd en tot op heden nog niet met vakantie zijn kunnen gaan, verdient van ons zeker een applaus. **(Applaus op alle banken)** De grote verdienste van dit verslag ligt hem in de opbouw, de logica en de coherentie ervan. Dat er ondanks deze kwaliteiten zo weinig belangstelling, zo weinig appreciatie voor bestaat, roept bij mij het onweersaanbaar gevoel op dat daar wat achter zit. We kunnen niet meer spreken van een objectieve reactie, maar van een subjectieve. En die indruk wordt nog versterkt als ik de reactie op de besluiten van de commissie meet.

De besluiten van de commissie zijn de besluiten punt per punt van een meerderheid in de commissie, niet van de meerderheid, want iedereen zal toegeven dat voor sommige van deze punten, mijnheer Ulburghs, zelfs unanimiteit bestond. Als mijn geheugen mij niet in de steek laat, was er unanimiteit voor zes van de twaalf punten, en voor de overige punten waren er wisselende meerderheden, wat voor mij betekent dat dit

Moens

de conclusies zijn van een meerderheid, maar niet van de meerderheid, zoals we tot hier toe altijd hoorden vertellen.

De voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord voor een onderbreking .

De heer J. Ulburghs : Ik mag er even op wijzen dat er geen mogelijkheid was om de alternatieve besluiten van de oppositie te bespreken of te amenderen. Na drie maanden prachtig werk werden de besluiten op een draffe afgehandeld. Het is zeer spijtig dat dit werk zo moest eindigen.

De voorzitter : De heer Moens heeft het woord.

De heer G. Moens : Mijnheer Ulburghs, dat is dan waarschijnlijk de uitleg waarom u en anderen zich zo smalend hebben uitgelaten over de conclusies waartoe de commissie gekomen is, die als vaag, vrijblijvend en ondoeltreffend werden bestempeld. Blijkbaar voelde u, en ook de VLD zich tekort gedaan : de conclusies van de oppositie — die nochtans tot nog toe in dit debat het meest becommentarieerd zijn geworden — zouden immers de goede, de echte conclusies zijn, als ik de oppositie moet geloven.

Ik zal even een kleine oefening maken.

De heer P. Dewael : Het is niet meer dan normaal dat in een democratie de meningen uiteen lopen over een dergelijk belangrijk dossier als de Limburgse reconversie. Het is positief dat de commissie een poging onderneemt om een zo groot mogelijke convergentie te bereiken tussen de standpunten. Wat het verleden betreft, zijn er een aantal **gemeenschapelij** ke inzichten gegroeid.

U mag het de oppositie echter niet kwalijk nemen dat men naast de houding van de meerderheid met het oog op de toekomst eveneens andere standpunten kan beklemtonen. Ik heb het vervelende gevoel dat men probeert de oppositie in de hoek te drukken zodat de indruk ontstaat dat

zij zich achter de mening van de meerderheid schaart.

De VLD is bereid om in de commissie die poging te ondernemen. U zal kunnen vaststellen dat wij de mening van de meerderheid kunnen onderschrijven betreffende 6 van de 12 punten maar dat wij het oneens zijn betreffende een aantal andere fundamentele punten.

De heer G. Moens : Daarmee heb ik helemaal geen probleem. Ik zal u zelfs het genoeg doen de conclusies van een meerderheid in de commissie te vergelijken met de uwe. Ik zal beide conclusies naast elkaar plaatsen en ze elk op hun verdiensten beoordelen om daaruit af te leiden welke conclusies de grootste consensus in Vlaanderen zouden bereiken.

Ik zal nagaan welke conclusies het meest neutraal zijn ten opzichte van de kleine politiek.

Ik kan het mij nog gemakkelijker maken en niet spreken over de conclusies van een meerderheid maar het bewijs van hun degelijkheid uit het ongerijmde leveren zoals wij het op school hebben geleerd. Neem van een aanvaarde stelling de omgekeerde stelling en bewijs aan de hand van een strikte redenering dat de omgekeerde stelling fout is. Hierdoor is het bewijs geleverd dat de oorspronkelijke stelling de juiste is. Dit is de *illustratio ex absurdo*, die ik nu zal toepassen.

Staat u mij toe dat ik de conclusies van de VLD van punt a tot punt z even met u overloop, waarbij ik eerst een algemene indruk zal geven en ze daarna punt per punt gedetailleerd zal behandelen.

De twee pijlers waarop uw conclusie is gebaseerd — besluiten en aanbevelingen — doen mij onvermijdelijk denken aan een jachtpartij. De VLD is op jacht zoals de jager uit Kurpfalz uit het liedje dat wij in onze jeugd hebben geleerd. Hij loopt al door het groene woud en schiet het wild omheen gelijk het hem bevalt. Dit laatste heeft mij aan het denken gezet. Ik vraag mij af of de VLD elk wild op dezelfde wijze bejaagt. Houdt zij

misschien rekening met beschermd wild, met wild dat buiten schot moet worden gelaten ? Indien uit de analyse blijkt dat dit wild dat buiten schot werd gelaten, een persoon of een instelling is die op de ene of de andere manier dicht bij de VLD staat of zelfs een partner van de VLD kan worden genoemd, is de waarde van de conclusie veel minder groot dan op het eerste gezicht bij de lectuur bleek.

De heer P. Dewael : Mijnheer Moens, indien u het heeft over instellingen en organisaties, dan moet u namen noemen. Stel mij niet teleur maar noem namen en haal feiten aan.

Waar wij volgens u selectief schieten, is de SP helemaal niet op jacht uit vrees voor de problemen die dit zou kunnen meebrengen.

De heer G. Moens : Wij hebben het weliswaar over een jachtpartij maar u hoeft mij daarom niet op te jagen. Ik zal het nu onmiddellijk hebben over de concrete feiten.

Op de eerste bladzijde van de VLD-besluiten wordt de controle, die vanmorgen trouwens reeds uitvoerig aan bod is gekomen, beschreven. Ik lees : de regionale overheid zette zich stelselmatig buiten spel. De instellingen hebben zich volgens de VLD dus wettens en willens buiten spel gezet.

U doet alsof de geschiedenis van de nationale sectoren in Vlaanderen begint waar de regionale overheden hun rol beginnen waar te nemen. Zoals uitvoerig werd aangetoond, begint die geschiedenis echter twee tot drie jaar vroeger.

Indien ik dan werkelijk concreet moet worden, ben ik verplicht voor te lezen uit het protocol dat de heer Verhofstadt als voorzitter van het **ministercomité** heeft afgesloten op 5 oktober 1987. Ik heb het protocol meegebracht en ik zal u de artikelen voorlezen die hier van toepassing zijn.

Volgens de heer Verhofstadt was alles in zijn tijd *pico bello* onder controle, hij wist van de **commissaris-revisor** alles wat er gebeurde bij KS, elke frank moest per begroting worden verantwoord en achteraf werd **gecon-**

Moens

troleerd of de begroting overeenstemde met de resultaten.

Houdt deze stelling van de heer Verhofstadt steek ? Ik lees in dat verband artikel 5, het bewuste artikel uit het protocol : Elk trimester maakt de KS volgens de boekhoudwetgeving en in overeenstemming met de in deze overeenkomst vastgestelde modaliteiten voor ieder luik een raming van de in artikel 2, 3 en 4 bedoelde financiële behoeften van KS voor het komende trimester. De KS maakt hierbij een gedetailleerde en behoorlijk gemotiveerde begroting op en voegt de nodige verantwoordingsstukken toe. De begroting en de stukken worden nagezien door de commissaris-revisor van KS. Einde citaat. Dit ziet er weliswaar mooi uit maar er moet worden nagegaan wat wordt bedoeld met de onderdelen van artikel 2, 3 en 4. Zo behandelt artikel 2 het eerste luik, de verliesfinanciering voor het oosten. Dit betekent dat er in een subsidie werd voorzien voor de verliezen van het oosten en dat de financiering die wordt aangevraagd, moet overeenstemmen met wat men in het oosten als compensatie van het verlies zal subsidiëren.

Artikel 3, het tweede luik, behandelt de subsidiëring van het westen, welke gelden er nodig zijn voor de exploitatie in het westen en voor de afvloeiing van de mijnwerkers in het westen. Hiervoor moet eveneens een begroting worden opgemaakt die kan worden getoetst aan de werkelijkheid.

In artikel 4, het derde luik, wordt bepaald welke investeringen mogen worden gedaan en welke bedragen aan investeringen mogen worden uitgegeven.

Aan het einde van elk artikel wordt een zeer belangrijke paragraaf toegevoegd : indien de verliesfinanciering kleiner is dan de bedragen die in 1986 door de regering werden vastgelegd, komt de helft van de winst toe aan KS en gaat de andere helft uiteraard terug naar de overheid.

Al deze bepalingen impliceren dat de

controle uitsluitend te maken heeft met de uitgaven in verband met de exploitatie en met de afvloeiing van de mijnwerkers. Hiervoor moet een begroting worden opgemaakt en moet de boekhoudwetgeving worden gevolgd. Deze boekhoudwetgeving bepaalt dat alle kosten mogen worden ingebracht op twee posten na, namelijk brasprijzen en **bordeel**zoek. Alle andere kosten mogen wel worden ingebracht.

Mijne heren, is dit de sluitende controle die door de heer Verhofstadt in zijn protocol is ingevoerd ?

Het gaat echter verder dan dat : voor de helft die overblijft nadat het jaar is afgesloten, bestaat er geen enkele controle.

Mijn beweringen zijn niet uit de lucht gegrepen. Indien er bij deze financiering iets was misgegaan, dan zou de commissaris-revisor, de inspecteur van Financiën en het Rekenhof zijn opgetreden. Helaas bestaat er geen enkel verslag waarin feiten worden aangetoond die niet conform zijn met het protocol, noch van van de commissaris-revisor, noch van de inspecteur van Financiën, noch van het Rekenhof.

Het kon ook niet. Er is niets misgegaan volgens de controle van de heer Verhofstadt. Men zal dan wel zeggen : er is dan ook echt niets misgegaan.

We moeten wel weten dat tijdens de periode dat de heer Verhofstadt nog de volledige verantwoordelijkheid droeg hij verklaarde dat hij toezicht had op de hele winkel van KS en dus ook op de opportuniteit van de beslissingen.

Twee uitzonderlijk belangrijke schandaaldossiers zijn in die periode gesloten, en zelfs beëindigd met verlies. Het dossier met betrekking tot Diamont Boart is op dat ogenblik geheel afgehandeld. Het dossier-Cegeka is helaas nog altijd niet afgehandeld en vormt nog steeds een blok aan het been van Limburg. Dat is ook toen, met al de risico's die in het verslag uitvoerig beschreven zijn, beslist.

Ik heb nooit vernomen dat de heer Verhofstadt, die op dat ogenblik toch de controle waarnam, zich tegen deze dossiers zou hebben verzet.

De heer Dewael heeft daarstraks trouwens gezegd dat Diamont Boart een slecht dossier was voor KS. Indien er opportuniteitscontrole zou hebben bestaan, zou dat dossier beslist geen doorgang hebben gevonden. Het was een ongelooflijk cadeau aan de Société Générale.

Ik weet zeker dat de heer Verhofstadt — en ik apprecieer hem te zeer om het niet te zeggen — dit niet zou hebben toegelaten als hij het had geweten. Hij heeft het echter niet geweten omdat het protocol het hem niet toeliet.

Wie dus beweert dat de controles vanaf het begin sluitend waren en dat alles pas achteraf is begonnen, maakt een politiek proces. Het Rekenhof zegt het bovendien letterlijk in zijn conclusies in antwoord op de vraag of opportuniteitscontrole volgens het protocol mogelijk is : deze vraag moet negatief beantwoord worden.

De voorzitter : De heer Dewael heeft het woord.

De heer P. Dewael : Mijnheer de voorzitter, ik wil alleen maar zeggen dat een controle nooit helemaal sluitend kan zijn. Ik zeg alleen dat ze meer sluitend was op het ogenblik dat de protocols zijn genegotieerd met de toenmalige nationale regering. Ik verwijs in dit verband nogmaals naar artikel 9 van het protocol waarover de heer Moens het heeft. Dat stelt heel duidelijk dat de jaarlijkse eindafrekening van KS gecontroleerd wordt door de commissaris-revisor en dat een overzicht wordt ter informatie overgemaakt aan de minister van Economische Zaken en aan de voorzitter van het MCVG, die toen de heer Verhofstadt was.

De heer G. Moens : Natuurlijk.

De heer P. Dewael : Mijnheer Moens, ik wil erop wijzen dat de heer Verhofstadt, die weliswaar heel veel macht had tussen 1985 en 1987, niet de uitsluitende macht had want uiteraard droeg de minister van Economi-

Dewael

sche Zaken dezelfde verantwoordelijkheid. Zoals u weet, was de heer Verhofstadt alleen bevoegd voor de begroting.

Ik lees ook in artikel 9 dat indien er bij de eindafrekening een teveel aan financiering aan het licht komt er dan kan worden teruggevorderd.

De heer G. Moens : Natuurlijk, als blijkt dat de kosten van luik I, II en III zijn overschat in de begroting. Dan moet er natuurlijk een gedeelte van de prefinanciering worden teruggegeven. Dat is de betekenis van artikel 9 en artikel 12.

De heer P. Dewael : Ik stel alleen maar vast dat bij de regionalisering van de nationale sectoren toen de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering de volledige bevoegdheid hebben verworven, en dat door het inschakelen van GIMV en Gimvindus als aandeelhouder de controle systematisch en in toenemende mate is verminderd om uiteindelijk bijna tot nul te worden herleid in januari van dit jaar.

De heer G. Moens : Dat is uw tweede stelling, en daarop wilde ik juist komen.

SP-Senator Guy Moens verdedigde de conclusies die de meerderheid van de leden van de onderzoekscommissie KS aan de plenaire vergadering voorlegde

U gebruikt daarvoor een citaat van de heer Gheyselincx. U citeert hem letterlijk in uw conclusies. Hij zegt dat vanaf 1989 de politiek zich ermee begon te bemoeien. Die zin moet volgens u aantonen dat het met de controle verkeerd liep.

Deze zin toont echter aan dat het op dat ogenblik voor de heer Gheyselincx moeilijk werd om op dezelfde wijze als voorheen verder te gaan, zoniet omdat de politiek zich ermee begon te bemoeien.

U moet de zaken zeggen zoals ze zijn. U gebruikt citaten waarvan u denkt dat ze in uw voordeel zijn, maar die zich tegen u keren. U moet opletten als u dergelijke nota's schrijft.

De voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer Moens, is het daarom dat de heer Gheyselincx door u afgeschoten werd ?

De heer G. Moens : Door mij ?

De heer J. Ulburghs : Ja, en vervangen door de heer Klufft ?

De heer G. Moens : U bedoelt : afgeschoten door Guy Moens ?

De heer J. Ulburghs : Ja, samen met de SP. U bent een machtige figuur in Limburg. **(Gelach)**

De heer G. Moens : Het zijn verhalen die tegenwoordig opgang maken. Men schrijft op de een of andere manier wat getuigenissen en verloren papertjes bij elkaar . . . **(Gelach)** Als dat verkoopt, ben ik blij voor degene die het geschreven heeft, maar we moeten toch ernstig blijven. We zijn een parlement en het is niet Moens die de heer Gheyselincx de laan uitstuurt. De heer Gheyselincx heeft gemerkt dat het ogenblik gekomen was om, met behoud van zijn voordelen, weg te gaan en zijn portemonnee, die hem waarschijnlijk meer interesseerde dan KS, in veiligheid te brengen. Dit is alleszins mijn indruk.

De heer P. Dewael : Ik heb geen citaten nodig van de heer Gheyselincx.

De heer G. Moens : Ze staan in uw eigen verslag.

De heer P. Dewael : Wat de heer Gheyselincx verklaard heeft, is zijn verantwoordelijkheid.

Ik heb alleen maar gezegd dat, als de protocollen met elkaar worden vergeleken en indien men vaststelt dat de controle is afgebouwd sinds de Vlaamse regering bevoegd is, u heel slecht geplaast bent om mij te zeggen dat de controle van de heer Verhofstadt in 1987 niet voor 100 procent rond zou zijn geweest.

De heer G. Moens : Die was niet goed. Die vormde de basis van alle controles achteraf, zoals ik heb aangetoond. Die controle was vooral in verband met de restgelden niet goed omdat er geen controle was. Als men geen controle instelt, dan is er geen controle en kan er van alles gebeuren. Dit is de eerste fout, maar ik wil er niet op terugkomen.

Ik wil mij nu buigen over het volgende punt van het verslag.

U spreekt eerst over KS, daarna over de LIM en de SIM. U duidt de beleidsverantwoordelijkheden aan. Wie treft schuld en wie heeft fouten begaan ?

U doet dan wat de commissie in haar conclusies niet heeft gedaan. U begint namen te noemen, en dat is vreemd. Van Acker, Malevé en nog anderen zijn de baarljke duivels.

Ik wil de houding van die mensen niet verschonen — daarvoor zijn ze niet schoon genoeg.

Maar wat u over anderen zegt, is dan integendeel weer van het goede te veel. U beweert dat vele getuigen niet geloofwaardig zijn maar dat mevrouw Klaps en de heer Kumpen dat wel zijn. U citeert ze en dus moet u mij aantonen waarom die wel en anderen niet geloofwaardig zijn.

Als u een hele combinatie vermoedt die de val van de heer Klufft, die als ik u mag geloven toch zo een goede

Moens

manager was en zoveel verdienste heeft voor **KS** . . . (**Onderbreking door de heer P. Dewael**) Dat staat erin. Ik kan het voorlezen. U verdedigt de heer Kluft zonder voorbehoud.

De heer P. Dewael : Ik daag u uit om in de conclusie van de VLD te citeren dat wij de verdediging van de heer Kluft op ons hebben genomen. U vertelt onvoorstelbare dingen.

De heer G. Moens : Neen, ik lees uw conclusies : eerst over mevrouw Klaps en de heer Kumpen, die uitdrukkelijk spreken over twee soorten van leden van de raad van bestuur. Waarom gelooft u mevrouw Klaps en de heer Kumpen, en anderen, die beweren dat het niet zo is, niet ? U maakt daar al duidelijk een keuze.

De heer P. Dewael : Er waren meerdere getuigen.

De heer G. Moens : Er waren ook getuigen die het tegendeel beweerden.

De heer P. Dewael : De heer Van Acker was een andere mening toegevoegd. De meerderheid van de getuigen was van mening dat . . .

De heer G. Moens : Als dat zo is, dan had u dat moeten schrijven, maar dat doet u niet.

De heer P. Dewael : Zeg me waar ik de verdediging van de heer Kluft op me neem.

De heer G. Moens : U schrijft dat de heer Kluft stelt dat hij wekelijks nauwe contacten met de heer Van Acker had omtrent KS. U gelooft dus de heer Kluft, en niet de heer Van Acker . . . (**Onderbreking door de heer P. Dewael**) . . . die precies het tegenovergestelde zegt.

De heer P. Dewael : Ja.

De heer G. Moens : Dat is nooit gebleken. Waarom kiest u partij ?

De heer P. Dewael : Ik kies geen partij.

De heer G. Moens : Dat doet u wel.

De heer P. Dewael : Waaruit leidt u af dat ik partij kies ?

De heer G. Moens : De rol van Malevé bij het ontslag van de heer Kluft blijft vraagtekens oproepen. Kluft heeft gelijk en Malevé heeft ongelijk. Het feit dat de heren Van Acker en Malevé samen met de nieuwe voorzitter, de heer Deleye, een persconferentie geven naar aanleiding van het rapport-Bellen, dat toch wel een officieel en neutraal rapport is en waarin zij brandhout maken van de heer Kluft, kan moeilijk beschouwd worden als een daad van decent optreden. Iemand die een officieel rapport over de heer Kluft uitbrengt, is indecent. Dat zal dan wel zijn omdat de heer Kluft van een bijzondere moraliteit is die boven elke kritiek verheven is. Ik kan het niet anders begrijpen, maar het is misschien omdat hij in de commissie gezegd heeft dat hij een liberaal is, dat u hen zo zacht behandelt.

De heer P. Dewael : Dat is al te grof. Wij hebben alleen een feit gehekelde dat de publieke opinie zwaar heeft geschokt, namelijk dat de nieuwe voorzitter van de raad van bestuur, de heer Deleye, het bij zijn aantreden nodig vond — onafhankelijk van het werk dat op dat ogenblik werd gepresteerd in de **onderzoekscmissie** — om, geflankeerd aan de linkerzijde door de heer Van Acker en aan de rechterzijde door de heer Malevé, alle zonden van Israël te laden op de rug van de heer Kluft.

De heer G. Moens : Die zonden zijn tot op dit ogenblik nog niet weerlegd.

De heer P. Dewael : Daarover gaat het toch niet. Het gaat over het feit dat er een gerechtelijk onderzoek was gestart, dat er een parlementaire onderzoekscmissie aan de gang was en dat de twee bestuurders, de heren Malevé en Van Acker, die door velen naar voren worden geschoven als zijnde degenen die perfect wisten waarover het gaat, die tegelijk kertijd aandeelhouder en bestuurder waren, al die tijd naast de heer Kluft hebben gezeten in de raad van bestuur en die plots, als de heer Kluft wordt afgeschoten, naast de heer Deleye gaan zitten en doen alsof

ze zich van geen kwaad bewust zijn. Dat is de enige waarheid die uit verschillende getuigenissen naar voren is gekomen. De selectiviteit waarmee u citeert, getuigt gewoon van een kwade trouw. Ik zou bovendien graag hebben dat u eens spreekt over de tijd toen u nog bestuurder van KS was en toen de verliezen van 10 tot 15 miljard frank per jaar legio waren.

De heer G. Moens : Mijnheer Dewael, ik meen betreffende mijn aanwezigheid in de raad van bestuur van KS te mogen zeggen dat ik de enige ben die van bij de aanvang bij deze zaak betrokken is en aan wie niemand, noch politiek, noch juridisch, ook maar enige betrokkenheid bij een beslissing die in het het nadeel van de gemeenschap zou zijn genomen, kan aanwrijven. Zwijg dus maar over wat ik zou gedaan hebben, dan zal ik ook zwijgen over wat anderen gedaan hebben. Ik laat het aan de heer Ulburghs over om de persoonlijke toer op te gaan.

Ik analyseer dan nog even verder uw verslag. Over de LIM schrijft u dat dit ook een instelling is die nooit goed gefunctioneerd heeft en die nooit goede participaties heeft genomen. Ik ben het daar grotendeels met u eens.

De heer P. Dewael : Ik heb geschreven dat de LIM sommige goede participaties heeft genomen en dat het meest succesrijke bij de LIM de klim op-formule is, maar dat de LIM voor het overige meer en meer een instrument wordt in de handen van de GIMV. Dat is vervat in de conclusies.

De heer G. Moens : Neen, ik lees het volgende : Buiten de klim op-formule kunnen de participaties van de LIM moeilijk als succesvol worden ervaren. Einde citaat. U bekritiseert de LIM — ik doe dat ook — maar u maakt een uitzondering. Misschien is een zekere **cliënte** van de PW daar op een of andere manier mee gediend geweest. In het verslag van de commissie staat dat de klim op-leningen op dit ogenblik geen enkele belangstelling meer vinden in Limburg en dat men ze aan de straatstenen niet meer kwijtraakt, terwijl er **aanvanke-**

Moens

lijk wel belangstelling voor bestond. Als u een positief oordeel uitspreekt over de formule maar op dit ogenblik blijkt dat het geen goede formule meer is, moet u dat ook zeggen. Dat staat eveneens in het verslag.

De heer P. Dewael : Wij hebben het nu over de werking van de LIM in het verleden toen er nog werd geïnvesteerd en toen het systeem van de klim op-leningen een adequate formule was, veel beter dan de participaties die werden genomen. U kraamt hier op een suggestieve manier werkelijk intellectuele nonsens uit. Ik vind dit een schande.

De heer G. Moens : Mijnheer Dewael, u bent niet degene die rechter moet spelen over de schande en de welvoegelijkheid. Dat zal de voorzitter wel doen. Het is echter vreemd dat u voor de klim op-leningen kijkt naar vroeger, toen het nog goed ging en dat u voor het volgende, voor de SIM, spreekt over de huidige hetze. Vanmorgen heeft minister-president Van den Brande uw medebetrokkenheid in verband met het vroegere SIM-dossier geciteerd. Toen was de SIM blijkbaar wel goed. Nu u er niet meer bij betrokken bent, is er niets goeds meer aan. Ik heb altijd gezegd dat er in de SIM veel gefoefel was en ik heb dat nooit verzwegen. Ik maak geen onderscheid tussen vroeger en nu, ik heb altijd gezegd dat de SIM een instelling was die aanleiding kon geven — en heeft gegeven — tot misbruiken.

De heer P. Dewael : Mijnheer Moens, in verband met de SIM is vanmorgen gebleken dat de creatie van de SIM in de toenmalige Vlaamse regering — als zijnde deel uitmakend van een globaal pakket beslissingen — de goedkeuring heeft gekregen van de twee liberale ministers die behoorden tot de meerderheid. Dat sluit echter niet uit dat wij, toen op terrein al spoedig bleek dat de SIM eigenlijk slechts een instrument was in handen van de GIMV en bedoeld om de twee grote partijen in Limburg op dat ogenblik te spekken, gezegd hebben dat het beter zou zijn de middelen van de SIM te reffecte-

ren in de begroting van de Vlaamse Gemeenschap. Wij behoorden toen niet meer tot de meerderheid, die heeft dat advies niet opgevolgd. U is politiek mee verantwoordelijk voor de uiteindelijke uitputting van de drie miljard frank.

De heer G. Moens : Daarin hebt u natuurlijk groot gelijk, maar u bent niet volledig. U spreekt alleen over de zuilen, er zijn echter ook de lobbys. Is dat beter ? U hebt toch ook het boek van de heer Vandekerckhove gelezen, of niet ?

De heer P. Dewael : Mijnheer Moens, ik daag u uit om man en paard te noemen en niet te zeggen : Waarschijnlijk zullen de bedrijfjes van de PW daar mee gediend zijn. Dat zijn groteske algemeenheden.

De heer G. Moens : Ik spreek over het verslag van uw kabinetschef, de heer Kerremans, dat in het boek van de heer Vandekerckhove wordt geciteerd. Hij laat u uitdrukkelijk zelf zeggen, ik citeer : Voor dit dossier zal nog veel moeten gelobbyd worden wil ik het erdoor krijgen. Einde citaat. Verschillende mensen die genoemd worden in het kader van de SIM waren daarbij. De heer Verbrugghe was op diezelfde vergadering aanwezig. Er staat zelfs een afdruk van het document bij.

De heer P. Dewael : Er is ook de betrokkenheid van een aantal SP'ers in Limburg in verband met de SIM.

De heer G. Moens : U spreekt over de zuil ; ik over de lobby, en over u.

De heer P. Dewael : Er is tot nu toe ten opzichte van geen enkele mandataris of lid van mijn fractie iets ondernomen. Hetzelfde kan niet worden gezegd van uw partij, waar in de mutualiteit van Maasmechelen, de Voorzorg, een huiszoeking gebeurt, waar men alle stukken heeft meegenomen.

De heer G. Moens : Ik ontken dat ten stelligste.

De heer P. Dewael : Ik zwijg dan nog maar over de betrokkenheid van de heren Bujok, Stevaert en Vandenhove. Wat vertelt u daar allemaal ?

De heer G. Moens : Ik zeg gewoon dat u niet selectief moogt spreken en aanklagen en dat u af en toe ook eens in eigen boezem moet kijken.

Tot nu toe heb ik namen genoemd van de personen waarover u spreekt. Straks zal ik ook nog enkele namen bekend maken die u verzwijgt.

Vervolgens kom ik tot het hoofdstukje aanbevelingen, waarin u spreekt over een gerechtelijke actie. Hierover is vanochtend reeds voldoende gesproken, ik zal hierop dan ook niet verder ingaan. Hoewel alle dossiers al systematisch aan de gerechtelijke instanties zijn overgedragen, kondigt u aan dat dit nu moet gebeuren. Ik ben van mening dat de burger op die manier voor de gek wordt gehouden en dat hij wordt onderschat en belachelijk gemaakt.

Vervolgens kom ik tot het vennootschapsrecht en uw artikel 1382. Het is u wellicht bekend dat u de fout zult moeten aantonen en dat zij gekoppeld zal zijn aan penale feiten zoals oplichting, schriftvervalsing, waarover een strafrechterlijk vonnis zal moeten worden uitgesproken. Tot op dat ogenblik blijft het burgerlijke domein geblokkeerd. Volgens de heer Pinxten worden dergelijke opmerkingen alleen maar gemaakt voor de show, het zijn geen opmerkingen die hout snijden. Ik ben het hiermee eens.

Vervolgens kom ik tot het rijtje namen die in de VLD-nota worden genoemd, die als bestuurder of beleidsverantwoordelijke moeten worden verwijderd. Hierbij rijst de vraag waarom sommige namen hier dan weer niet worden genoemd ? Moet de heer Martens van de LIM die u — verwonderlijk genoeg — niet noemt, niet worden geschrapt omdat hij, zoals de heer Pierco heeft gezegd, in het voordeel van de VLD heeft getuigd dat een opportuniteitscontrole wel mogelijk was ? Hij wordt ook niet genoemd in uw eindmotie. U volhardt dus in de boosheid, u verzwijgt zijn naam niet één keer, maar twee keer. Ik vraag u eerlijk te zijn.

U kent waarschijnlijk zelf wel de reden van dit selectieve optreden.

De voorzitter : De heer Dewael heeft het woord.

De heer P. Dewael : Mijnheer de voorzitter, de heer Moens is zeer selectief. Hij noemt namelijk alleen de bestuurders van KS. Hij noemt ze niet bij naam, maar zegt dat degenen die erbij waren betrokken van voor de meest recente vernieuwing van de raad van bestuur, indien er fouten kunnen worden aangetoond, uit hun functie moeten worden ontslagen. Wij gaan verder.

Mijnheer Moens, niet alleen de bestuurders van KS, maar ook de personen die in hoofde van de Vlaamse Executieve controle moesten uitoefenen, maar die dit niet hebben gedaan, zijn verantwoordelijk. Hetzelfde geldt voor de verantwoordelijken binnen de SIM. Welke fouten zijn er in hoofde van de LIM in het kader van de Commissie voor Onderzoek aangetoond ? Er zijn fouten aangetoond in verband met KS en de SIM, maar dit is niet het geval voor de LIM.

Op een eenzijdige manier beschuldigt u de bestuurders, maar degenen die controle moesten uitoefenen, zeker de mensen van de Vlaamse Executieve zelf, gaan vrijuit. Dit is wat de meerderheid wil.

De voorzitter : De heer Moens heeft het woord.

De heer G. Moens : Mijnheer Dewael, sta mij toe u terug tot de werkelijkheid te roepen. Vermoedelijk spreekt u over een versie van oude conclusies van de commissies, die intussen wezenlijk zijn aangepast. In deze nieuwe tekst staat dat de bestuurders van KS, de bestuurders en de verantwoordelijken van de aandeelhouders en al degenen die bij de reconversie in Limburg betrokken zijn geweest en die beleidsfouten hebben gemaakt, moeten uit hun ambten worden ontslagen. Einde citaat. Deze conclusie gaat dus verder dan wat u zegt. **(Onverstaanbare onderbreking door de heer P. Dewael)**

Mijnheer Dewael, u hebt de conclusies van de commissie dus niet eens gelezen ? **(Onverstaanbare onderbreking door de heer P. Dewael)**

Ik heb daarstraks reeds gezegd dat eventueel terugvorderingen moeten gebeuren, op basis van artikel 1382 van het Burgerlijk Wetboek. Dergelijke besluiten worden inderdaad door de overheid genomen, ik verwijs hierbij naar het dossier Beaulieu. U baseert zich op verkeerde gewoontes uit het verleden. Indien uit het gerechtelijk onderzoek zal blijken dat er inderdaad sprake was van afwijking van openbare middelen voor particuliere doeleinden, ben ik er zeker van dat wij een terugbetaling kunnen en zullen vragen.

Tenslotte spreekt u over de toekomst van de instellingen. Indien u uw eigen conclusies voor u neemt, kunt u merken dat elk van de drie voorstellen die u doet tot gevolg hebben dat, hoewel wij het er allen over eens waren dat het geld in Limburg moest blijven, de reconversiegelden Limburg verlaten. U beweert dat het reconversiegeld moet aangewend worden voor fiscale stimuli. **(Onverstaanbare onderbreking door de heer P. Dewael)**

En ook de heer Pinxten heeft gezegd dat hij dit goedkeurde wanneer het langs reconversiemaatschappijen gebeurde. Maar de helft van de reconversiemaatschappijen zijn buiten Limburg gevestigd. De helft van het geld zal dus buiten Limburg besteed worden.

Indien ik vraag wat er met het geld van de SIM gebeurt, antwoordt u dat het in de Vlaamse begroting moet worden opgenomen. In de commissie werd beslist dat deze middelen moeten worden opgenomen in een Limburgfonds van de Vlaamse begroting, gereserveerd voor Limburg. Wanneer het zondermeer wordt opgenomen in de Vlaamse begroting, kan overal worden geïnvesteerd. Eveneens volgens het VLD-rapport moet de LIM worden overgedragen aan de GIMV en moet de GIMV daarna worden geprivatiseerd. Welke garantie is er dan dat het geld in Limburg zal blijven ?

Indien de VLD meent dat over dergelijke conclusies een consensus zou kunnen tot stand komen en indien dit volgens u rechtvaardige en eerlijke

conclusies zijn tegenover Limburg, vergist u zich. De publieke opinie zal het hiermee niet eens zijn.

En zo kom ik bij mijn stelling uit het ongerijmde. Indien u geen consensus kunt bekomen, voor uw conclusies, en de meerderheid wel voor de hare, dan meen ik dat de conclusies van de meerderheid juist zijn.

De voorzitter : De heer Dewael heeft het woord.

De heer P. Dewael : Mijnheer Moens, indien er een nieuwe structuur komt, zoals er al zoveel structuren bestaan, betekent dit voor ons dat de gelden die waren bestemd voor Limburg, uiteindelijk Limburg hebben verlaten. De feiten hebben dit bewezen.

Door de participatie en het acquisitiebeleid van KS werden in Zeebrugge werken uitgevoerd met gelden van KS. Dit is blijkbaar de politiek waarin u volhardt door in Limburg een nieuwe structuur te vormen. Het beleid waarvan ik voorstander ben, is dat men de opbrengst van privatiseringen samenbrengt en voorbestemt voor Limburg. Onze teksten zijn op dit vlak voldoende duidelijk. Deze middelen kunnen worden opgenomen in de Vlaamse begroting, maar moeten bestemd zijn voor Limburg. Het moet worden gebruikt als stimulans inzake investeringen in Limburg. Vandaag wordt het geld buiten Limburg geïnvesteerd en u volhardt daarin.

De voorzitter : De heer Moens heeft het woord.

De heer G. Moens : Mijnheer de voorzitter, eigenlijk had ik mijn betoog beëindigd maar ik wil toch een kort antwoord geven.

Ik ben niet de geschikte man waaraan u dit moet zeggen. Voor zover de socialistische toezicht hadden op de dossiers — en minister De Batselier is daarvoor een tijdje verantwoordelijk geweest — hebben zij in de mate van het mogelijke ingegrepen. Ik verwijs ter zake naar het dossier Beek. Ik geloof niet dat de minister mij zal tegenspreken wanneer ik zeg dat, als hij of anderen — en ik heb veel ver-

Moens

trouwen in de Vlaamse Executieve, ook in minister-president Van den Brande — daarop toezicht zullen uitoefenen, het geld in Limburg zal blijven. Mijnheer Dewael, ik heb daarin meer vertrouwen dan in de manier waarop u het zou aanpakken. (**Applaus bij de SP**)

De voorzitter : Dames en heren, er werden tot op heden drie voorstellen van resolutie ingediend. Het eerste en tweede voorstel werden ingediend door de heer Dewael en consorten, het derde voorstel door de heer Ulburghs en consorten.

Het eerste voorstel van resolutie, dat werd uitgedeeld op de banken, is volledig identiek aan de besluiten en aanbevelingen van de VLD zoals die zijn opgenomen in de bijlage van het verslag van de commissie. Welnu, in het uitgebreid bureau van de Raad bestond er een consensus dat er een debat zou worden georganiseerd zonder dat er over de conclusies zou worden gestemd. Dat is conform artikel 81 van het reglement.

De heer Chevalier heeft het woord.

De heer P. Chevalier : Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik heb de nota gelezen die u hebt laten rondelen aan de fractieleiders. Ik wil uw aandacht erop vestigen dat er in deze nota een vergissing is in de tekst inzake de status van de conclusies van het voorstel van resolutie dat wij vandaag hebben ingediend.

Ten eerste, is het voorstel van resolutie dat wij hebben ingediend niet identiek met de conclusies van de commissie. De meerderheid heeft op het einde van de werkzaamheden steeds gezegd dat er maar één ontwerp van conclusies mogelijk was — wat meerderheid tegen minderheid is goedgekeurd — en dat datgene wat wij hebben ingediend ten hoogste als bijlage kon worden beschouwd. Men kan dus onmogelijk het voorstel van resolutie dat wij hebben ingediend, beschouwen als gestemde conclusies.

Ten tweede, werd er over datgene wat wij hebben vooropgesteld in de commissie niet gestemd. Ons voor-

stel kan dus ook niet worden beschouwd als een amendering van de conclusies van de meerderheid in de KS-commissie .

Wat wij indienen gaat veel verder dan datgene wat door de meerderheid werd aanvaard. Wij leggen deze tekst dan ook als een oorspronkelijk voorstel van resolutie aan de Raad voor.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, aansluitend aan wat de heer Chevalier zoëven heeft verklaard, wijs ik erop dat in het bureau ook werd gezegd dat wij dezelfde werkwijze zouden volgen als in de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Bij nader toezicht stel ik vast dat in de Kamer van Volksvertegenwoordigers een dergelijk debat kan worden besloten met een stemming.

Ten slotte weet u ook dat het reglement duidelijk bepaalt dat er bijvoorbeeld een interpellatie kan volgen. Een interpellatie en een voorstel van resolutie hebben dezelfde draagkracht. Er bestaat alleen een verschil tussen het tijdstip waarop ze worden besproken. Wanneer men bij een voorstel van resolutie de spoedbehandeling vraagt, kan dit onmiddellijk worden besproken. Een interpellatie daarentegen volgt steeds een paar dagen later.

Ik vind het niet aangewezen dat wij dit debat besluiten zonder dat daaraan een stemming is verbonden.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, wij sluiten ons aan bij uw voorstel. Een **onderzoekscmissie** wordt niet besloten met een stemming. Het reglement is op dat vlak duidelijk. Het voorstel van resolutie dat de heer Dewael indient, kan eigenlijk gelijk worden gesteld met amendementen op de besluiten van de commissie die in de commissie zijn goedgekeurd. Dit houdt dus de facto een omzeiling in van artikel 81.5 van het reglement. Het voorstel is bijgevolg onontvankelijk.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord over het eerste voorstel ?

Mijnheer Chevalier, wanneer men stemt over amendementen, stemt men ook impliciet over de conclusies van de commissie. U bent wel zo verstandig om dat te begrijpen.

De heer Hancké heeft het woord.

De heer L. Hancké : Mijnheer de voorzitter, ten eerste hebben wij onlangs ons reglement herzien. Dit artikel is door de leden niet voor herziening in overweging genomen. Blijkbaar rezen ter zake geen problemen.

Ten tweede heb ook ik mij afgevraagd waarom er in het reglement staat dat er in één enkele beraadslaging en zonder stemming over de conclusies en het verslag van de **onderzoekscmissie** wordt beraadslaagd. Een verklaring hiervoor kan volgens mij gevonden worden in de aard van de commissie : het gaat immers om een onderzoekscmissie met aparte rechten en met besloten vergaderingen. Dit laatste lijkt me belangrijk omdat het een afwijking vormt op de gewone commissies van de Vlaamse Raad : bij de besloten vergaderingen van een **onderzoekscmissie** zijn zelfs geen andere leden van de Raad toegelaten. In een dergelijke commissie — waarop zelfs geen leden van de Raad toegelaten zijn — gebeurt de besluitvorming bijgevolg volledig intern. Het is dus ook niet meer noodzakelijk dat er voor diegenen die in de commissie het pleit zouden verliezen, nog eens een mogelijkheid zou bestaan om in de plenaire vergadering te discussiëren over de conclusies. Het gaat om conclusies die in een besloten vergadering worden uitgewerkt door diegenen die meer dan twintig vergaderingen, volledig gewijd aan het ontwerp, hebben bijgewoond en waarover in het kader van de democratische procedure hier in het openbaar wordt gedebatteerd. De conclusies evenwel werden getroffen door de commissie en moeten door deze vergadering worden gerespecteerd. Er wordt dus geen stemming uitgelokt om te vermijden dat de besluitvorming die binnen de commissie gebeurt op basis van het dossier, zou

Hancké

worden doorkruist door politieke oogmerken in de plenaire vergadering.

Dit is volgens mij de reden waaraan artikel 81.5 van het reglement zijn bestaansrecht dankt. Bijgevolg moeten we ons houden aan de geest maar zeker aan de letter van het reglement. Indien sommige fracties menen dat zij later over de uitvoering van de conclusies en de gevolgtrekkingen, die de Vlaamse Executieve wil halen uit deze besluiten, willen interpelleren, staat het hun dan volledig vrij om moties in te dienen waarover ten gepaste tijde zal worden gestemd. Er bestaat evenwel geen enkele reden om af te wijken van dit artikel uit het reglement dat — ik herhaal — enkele maanden geleden door diegenen die nu een stemming vragen toch niet ter herziening was voorgelegd.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer J. Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de ingediende voorstellen van resolutie op geen enkele wijze afbreuk doen aan de reglementaire bepalingen ter zake. Elk lid heeft het recht een voorstel van resolutie in te dienen. Men heeft het recht via een motie van orde de spoedbehandeling te vragen. Wij zullen dat ook doen.

Ik heb de indruk dat men hier wel een debat wil voeren maar blijkbaar moeite heeft met een conclusie die wel in de commissie mogelijk was, maar die blijkbaar moeilijker in plenaire vergadering kan herhaald worden via een of andere vorm van besluitvorming.

Mijnheer de voorzitter, u heeft ons voorstel van resolutie goed gelezen. Daarin staan elementen die niet in tegenspraak zijn, noch met de beslissingen van het bureau van 21 september, noch met het reglement. Ons eerste voorstel in verband met Fenix handelt over de toekomst. Wij hebben toch het recht om, in het kader van de actualiteit, voorstellen van resolutie in te dienen en daarvoor —

en hiervan bestaan ook precedenten — de spoedbehandeling te vragen. Of zullen we, zoals zo dikwijls gebeurd is in dit dossier, zeggen : Wij hebben goed werk verricht, maar nu geven we de Vlaamse Executieve carte blanche om te doen wat ze wil ?

De voorzitter : De heer Chevalier heeft het woord.

De heer P. Chevalier : Mijnheer de voorzitter, ik zou het bijzonder jammer vinden indien dit boeiende en hoogstaande debat zou verzanden in een procedureslag. Het zou jammer zijn dat dit zeer ernstig probleem, dat zich weliswaar vertaalt in de KS-problematiek maar dat breder is dan dat — en dat ook te maken heeft met het overheidsingrijpen in de economie — zou verzanden in een debat over de vraag of het reglement toelaat dat men naar aanleiding van een debat een resolutie indient of niet.

Onze fractie kon zeer gemakkelijk een resolutie indienen die met andere woorden hetzelfde bepaalde van hetgeen wij als minderheidsstandpunt hebben ingediend in de conclusie. Wij hebben dat niet gedaan maar er een dimensie aan toegevoegd : een tweede voorstel van resolutie heeft betrekking op de politieke verantwoordelijkheid van de voorzitter van de Vlaamse Executieve.

Nu heb ik de indruk — en ik kan me hierin vergissen — dat men vanuit een bepaalde zijde te allen prijze een stemming hierover wil vermijden. Misschien ben ik in deze Raad de enige die die indruk heb.

Mijnheer Hancké, als u dit niet erg vindt, waarom stemt u er dan niet over ? Dat is toch democratisch ? U hebt, net zoals in de commissie en in het bureau, een meerderheid. Waarom stemt u dan niet over die resoluties ? Er kan ter zake toch geen moeilijkheid rijzen ?

Ik treed volledig de stelling van de heer Geysels bij : wij maken de publieke opinie nogmaals duidelijk waarvoor wij staan. Als de meerderheid in de Vlaamse Raad vindt dat er over deze zaken niet moet worden gestemd, waarom zegt men dat dan niet ?

De voorzitter : De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer de voorzitter, iedereen moet toegeven dat dit een uiterst belangrijk en boeiend debat is. Het siert evenwel de meerderheid niet dat ze in de commissie en ook hier niet voldoende de kans heeft geboden om de standpunten en amendementen te verduidelijken. Ze waren te nemen of te laten. Daarom is het uitermate belangrijk — en hierin treed ik de heer Geysels bij — dat deze resolutie met spoed wordt behandeld.

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer F. Dewinter : Mijnheer de voorzitter, inzake de strikte interpretatie van het reglement ben ik het gedeeltelijk met u eens : er is geen stemming mogelijk en het eerste voorstel van resolutie van de VLD is onontvankelijk.

Er is evenwel een maar. Het zou beter zijn voor het debat vandaag en in het voordeel van de meerderheid indien zij de politieke volwassenheid zouden hebben om hierover te stemmen. Immers, nu blijft bij de publieke opinie ontegensprekelijk de indruk hangen dat hier iets niet mag worden besproken, dat iets niet mag worden gestemd.

Om deze reden — en ik herhaal dat de strikte interpretatie van het reglement duidelijk is en ik het niet eens ben met de inhoud van het voorstel van resolutie van de VLD — vind ik het beter dat we erover stemmen.

De voorzitter : Ik meen dat iedereen zijn standpunt heeft kunnen uiteenzetten. Ik ben geen voorstander van proceduredebatten. Ik moet het reglement toepassen, dat trouwens onlangs is gewijzigd. Bovendien was er in het uitgebreid bureau grote consensus om dit debat te houden zonder stemming over de conclusies. Ik kan niet van het reglement afwijken. Indien er evenwel eenparigheid is om van het reglement af te wijken, dan zal er over de voorstellen van resolutie worden gestemd.

De heer A. Denys : Hetgeen wij vragen, is volgens het reglement. In te-

Denys

genstelling tot wat de heer Dewinter zegt, vragen wij de spoedbehandeling voor de ingediende resolutie. Dit is reglementair en druist niet in tegen het reglement.

De voorzitter : Het gaat niet over spoedbehandeling, mijnheer Denys, het gaat over ontvankelijkheid of onontvankelijkheid.

De heer A. Denys : Waar staat dat het indienen van een voorstel van resolutie onontvankelijk is ?

De voorzitter : Hier staat alleen dat het KS-debat zonder een stemming over de conclusies van de commissie wordt gehouden. Uw eerste voorstel van resolutie bevat louter amendementen over de conclusies van het debat. Wie over amendementen stemt, stemt over de conclusies van het debat.

Dames en heren, wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de onontvankelijkheid van het eerste voorstel van resolutie.

De leden die de onontvankelijkheid wensen aan te nemen, worden verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel voor de onontvankelijkheid van het eerste voorstel van resolutie is aangenomen.

Het tweede voorstel van resolutie is vooral omwille van de inhoud totaal onontvankelijk. In dit voorstel wordt immers beslist tot het ontslag van de minister-president, dit kan volgens artikel 56 van het reglement alleen via een constructieve motie van wantrouwen.

Dames en heren, wij stemmen nu bij zitten en opstaan over de onontvankelijkheid van de tweede resolutie.

De leden die de onontvankelijkheid wensen aan te nemen worden verzocht op te staan.

De tegenproef.

Het voorstel voor de onontvankelijkheid van het tweede voorstel van resolutie is aangenomen.

De voorzitter : Het eerste punt van de resolutie van de heer Ulburghs is ontvankelijk, de twee andere punten zijn de besluiten van het rapport.

Mijnheer Ulburghs, ik stel voor punt twee en drie terug te trekken.

De heer J. Ulburghs : Ik ben het daarmee eens, mijnheer de voorzitter.

De voorzitter : Het voorstel van resolutie wordt aanvaard. **(Onverstaanbare opmerking van de heer J. Geysels)**

De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik vond het een heel interessant debat. Ik ben wel verbaasd door het politiek gekrakeel en de protocolorlog van politieke partijen die boter op het hoofd hebben.

Hetgeen zich in Limburg de jongste zeven jaar afspeelt, begint op een Griekse tragedie te lijken. Een tragedie waarvan de gewone mens het slachtoffer is. Het gaat om oplichterij op grote schaal, onbekwaamheid en sociaal onrecht. Het stoort mij mateloos dat de politici de schuld bij KS en haar wirwar aan structuren leggen, maar zelf buiten schot blijven. Wie heeft de KS-constructie opgezet, zonder controle op de 100 miljard frank ? De regering Martens-Verhofstadt. Wie heeft dit rampzalig scenario verder begeleid ? De regering Martens-Claes, die er bovendien voor zorgde dat de interne controle door de mijnwerkersorganisaties zelf werd uitgeschakeld en vervangen door de beheerscontrole van de politici. Het ongelofelijke is dat onder druk van de beide regeringspartijen hun vakbonden, het ACV en ABW hun respectievelijke **mijnwerkerscentrales** opheven. Ik hoop dan ook dat de regering Van den Brande-De Batselier haar politieke verantwoordelijkheid zal opnemen. Wat hier rond de KS gebeurt, heb ik nog nooit meegemaakt.

Nochtans heb ik mijn leven ten dienste gesteld van mijnwerkers, migranten en de kleine mens, zowel in Vlaanderen als Wallonië. Voor mij

had die solidariteit immers geen grenzen.

Ik heb de indruk dat de besluiten van de onderzoekscommissie in de doofpot worden gestopt.

Onder leiding van de ministers De Batselier-Van den Brande wordt de jongste weken het doek snel neergehaald. Waarom nu plots zo'n haast ? Het was toch onze schuld niet dat de CVP, de SP en de Volksunie er eind juli 1993 niet in slaagden in de KS-commissie een akkoord te bereiken. De heer Pinxten heeft daarover zojuist een opmerking gemaakt, maar hij is er mede de oorzaak van dat dit debat nu, in september, in plaats van zoals afgesproken, in juli moest worden gevoerd.

De nieuwe afspraak was dat het rapport op 15 september moest af zijn en dat we het een paar dagen later zouden krijgen, zodat we een week de tijd kregen om tot gemeenschappelijke besluiten te komen. We kregen het rapport een dag op voorhand, maar ik zocht vruchteloos de besluiten. Die kregen we pas op de commissievergadering zelf. In plaats van drie dagen commissievergadering, zoals vooropgesteld, kregen wij welgeteld twee maal dertig minuten de tijd om te vergaderen. We kregen zelfs geen kans om de tekst van de meerderheid te bespreken, laat staan te amenderen. De heer Van den Brande heeft gezegd dat hij zou wachten op de besluiten van de onderzoekscommissie, het lijkt mij dan ook belangrijk dat hij die besluiten niet zou beschouwen als zijn besluiten, maar dat hij ook de voorstellen van de oppositie ernstig neemt.

Mijnheer de voorzitter, omwille van de mijnwerkers werden wij uit de politiek geweerd, maar omwille van de sociale en ecologische problemen in Limburg zijn we opnieuw in de politiek gestapt. De oppositie, en ook de mijnwerkers worden monddood gemaakt.

Mijn volgend punt gaat over het politiek wanbeleid. De partijpolitieke benoemingen zijn interessante onderwerpen.

Mijnheer Moens, ik vind het positief

Ulburghs

dat u zojuist een uiteenzetting hebt gehouden over de reconversie en de sociale problematiek, maar de SP, noch de andere partijen gaan op het vlak van de politieke benoemingen vrijuit.

Wij wensen nog een laatste maal duidelijk te stellen dat niet de mijnwerkers, niet alleen KS, maar de politieke overheid heeft gefaald. Via protocollen, gesloten door de executieve en KS werd iedere ernstige controle van de Vlaamse Executieve en het Rekenhof onmogelijk. Meer nog, de politieke overheid zorgde ervoor dat al deze overheidsinstellingen werden bemand, niet door personen geselecteerd op basis van hun bekwaamheid, maar op grond van hun partijkaart en partijpolitieke verdiensten.

Nu zouden deze mensen ontslagen worden. We hebben in de commissie het tragische schouwspel meegemaakt van managers die de andere partijen beschuldigen. De heer Gheyselinck beschuldigde de SP, de heer Kluit beschuldigde de CVP. We hebben hetzelfde zielige gekrakeel meegemaakt vanwege de **SIM-managers** van CVP en SP signatuur die op grond van partijpolitiek benoemd werden. Hetzelfde schouwspel in de LIM, in de GIMV-Gimvindus.

Inderdaad, toen de SP regeringsverantwoordelijkheid nam zowel op nationaal vlak als in de Vlaamse Executieve en het Limburgse provinciebestuur, moest de CVP een deel van de KS-koek delen met de SP. Om democratisch, pluralistisch te zijn, kon de koek niet eenzijdig naar één partij gaan, zo meende de SP. De stroomversnelling kwam er toen de CVP na 150 jaar alleenheerschappij uit het provinciebestuur van Limburg verdreven werd door het monsterverbond SP-VLD-VU. Dat veroorzaakte in Limburg een aardverschuiving. Maar daarover straks meer.

Mijnheer de voorzitter, Agalev eist dat in de nieuwe structuren die opgezet worden, de helft vrouwen en de helft mannen worden benoemd op grond van hun bekwaamheid en onkrekbaarheid, volgens objectieve

criteria' en niet omwille van partijpolitieke beïnvloeding en berekening. Als dat wel gebeurt, dan wordt de nieuwe Limburgse reconversiemaatschappij het voorwerp van misbruik om andere politieke spelletjes te spelen. Dan hebben we voor niets gevochten.

We vragen ten eerste dat KS zich alleen nog zou bezighouden met de sanering van de mijnterreinen en dit volgens de studie van professor van Autenboer van het Limburgs Universitair Centrum, op een ecologisch verantwoorde wijze. Dat lijkt me belangrijk.

Ten tweede, mogen de mijngebouwen niet worden afgebroken. Als belangrijk industrieel-archeologisch erfgoed moeten ze een nieuwe aangepaste functie krijgen. De mijngebouwen zijn uniek. Laten we ze nieuwe bestemmingen geven.

Ten derde, Agalev eist dat het wanbeheer in de vennootschappen, zeker wanneer ze werken met gemeenschapsgelden, strafrechtelijk kan worden vervolgd, dat managers en beleidsmensen ter verantwoording kunnen worden geroepen voor beheersfouten. De man in de straat begrijpt niet dat er verjaring komt voor een miljardenfraude, terwijl hij zijn belastingen moet betalen tot de laatste frank.

Ten vierde, de activa van KS, SIM, LIM moeten worden samengebracht in een op te richten Limburgs Ecologisch Fonds. Waarom? Omdat we duidelijk niet akkoord gaan met de uitverkoop van de KS zoals de VLD, mijnheer Dewael, dat wil. Maar ook omdat de ecologie de troef is van Limburg en ook van de toekomst van onze planeet. Dit fonds zal ecologisch verantwoorde bedrijven met spijtstechnologie steunen. Daarom is het belangrijk dat met dit fonds een ecologisch, wetenschappelijk onderzoekscentrum wordt uitgebouwd in de schoot van het Limburgs Universitair Centrum. In een tijd waarin we verstikken in de afval en mestoverschotten vormen ecologisch verantwoorde bedrijven de enige uitweg. Het is duidelijk dat dit fonds dient beheerd te worden door mensen die

worden benoemd op grond van objectieve criteria en door de Vlaamse Raad, provincieraad en Rekenhof worden gecontroleerd, ook op grond van de beheersdoelstellingen.

Ten vijfde, de Permanente Werkgroep Limburg moet haar werkzaamheden in relatie met de Europese Gemeenschap kunnen afwerken. Vooral de structuurfondsen die gelden willen versassen naar Limburg, moeten in Limburg kunnen worden aangewend, maar ook deze groep moet worden gedepolitiseerd.

Ten zesde, de Begeleidingsdienst Limburgse Mijnwerkers doet goed werk en moet haar opleiding van de zwakkere bevolkingsgroepen zoals ex-mijnwerkers, migranten, langdurige werklozen kunnen verder zetten. Mijnheer Moens, heb ik u goed begrepen gisteren op de persconferentie toen u zei dat de BLM in de VDAB moet worden **ingschakeld**, omdat de BLM een parallelle structuur is bemand door de CVP? (**De heer Moens doet teken van niet**). Ik ken de BLM zeer goed en weet op welke basis zij aanwerven. De BLM doet goed werk en moet hierbij worden aangemoedigd. Voor mij kan de BLM best met de VDAB samenwerken.

De heer J. Vandeurzen : Ik ben blij te horen dat u tot dezelfde conclusie komt als ik. Wat de Permanente Werkgroep Limburg betreft stelt u dat die een niet-gepolitiseerde leiding moet krijgen. Acht u het mogelijk dat een werkgroep die de besteding van overheidsgeld moet coördineren, geleid wordt door niet-politieke figuren? Van wie moet de leiding van die werkgroep dan zijn richtlijnen krijgen voor de besteding van het overheidsgeld? Ik heb daar soms moeite mee als ik sommigen altijd maar de aanstelling van niet-gepolitiseerde figuren haar verdedigen. Is het niet per definitie zo dat degenen die de middelen ter beschikking stellen, de bevoegdheden moeten toegevoegd krijgen.

De heer J. Ulburghs : U hebt die vraag ook gesteld aan de minister-president en ik neem aan dat hij daarover ernstig heeft nagedacht.

De heer J. Vandeurzen : Ik wil niet agressief doen, maar als u wil dat die verschillende instellingen geleid worden door bekwame, **niet-gepolitiseerde** personen, hoe moeten die dan in de praktijk worden aangesteld.

De heer J. Ulburghs : Ik weet dat u OCMW-voorzitter bent geweest. Ikzelf ben voorzitter geweest van de v.z.w. Opbouwwerken in Genk. In die hoedanigheid werven u en ik mensen aan op grond van objectieve criteria. Het is dat wat ik verwacht, ook voor instellingen die werken met overheids gelden. We kunnen niet zeggen dat dit de criteria bij KS waren. Natuurlijk moet de overheid zorgen voor de nodige controle.

Een speciale commissie dient samengesteld te worden om het dwingende probleem van ongelijke en onrechtvaardige pensioenbehandeling te bestuderen en voor te stellen. Ik weet dat dit punt niet op de agenda stond van de onderzoekscommissie en naar de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid verwezen werd. Een grote groep mijnwerkers, vooral uit het oostelijk bekken werd op een asociale wijze behandeld. Voor de overheid is het doek gevallen, maar deze asociale behandeling is een tijdbom voor Limburg. We moeten tenminste met die mensen gaan overleggen. Voor hen was er geen CAO. Voor hen worden de wetten van Zwartberg en de Conventie van Parijs niet toegepast. Niets van dit alles. Mensen die op het ogenblik in de tribune zitten, kunnen dit getuigen. Opdat de mijnwerkers zouden afvloeien, heeft men deze mensen misleid. De heer Gheyselincx heeft dit zelfs met veel lef toegegeven in de media en in de hoorzitting van de commissie Economie, Energie en Werkgelegenheid van de Vlaamse Raad. De heer Gheyselincx heeft die mensen misleid omdat ze anders zouden overgegaan naar het westelijk bekken, waardoor dan minder bespaard kon worden.

Ik zal u het verhaal vertellen van mijn buur Ivo in Waterschei-Cité. Hij is ex-mijnwerker en heeft een werkloosheidsvergoeding van 32.000 frank. Voor enkele jaren toen hij nog in de mijn werkte, heeft hij zijn huis

gerenoveerd en een achterbouw bijgezet. Hiervoor moet hij maandelijks 10.000 frank betalen. Dan blijft er nog 22.000 frank over voor zijn gezin. Zijn vrouw is permanent ziek en zijn zoon wil verder studeren. Hij heeft zijn auto verkocht en 17.000 frank geleend om stookolie te betalen voor de winter. Nu moet hij zijn huis verkopen en verhuizen uit de buurt waar hij geboren en getogen is.

Zoals Ivo zijn er duizenden. Daar wordt niets voor gedaan. Ik krijg er dagelijks op bezoek. Ze lopen mijn drempel plat. Jef, hoe zit het ermee, vragen ze mij. Ik kan ze niets beloven en zeg : Schiet niet op mij, ik kan u niets beloven, maar ik zal voor u blijven vechten tot het bittere einde. En ik hoop dat de christen-democraten dat samen met mij zullen doen. Ze zijn immers christen en democraat. Ik hoop dat ook de socialisten dat met mij zullen doen. Ze zijn immers socialist en ze hebben hun vakbonden en mutualiteiten en ik reken er ook op dat de liberalen in naam van de gelijkheid zich zullen inzetten, al zie ik de heren Dewael, Chevalier en compagnie hier niet meer. **(De heer P. Dewael treedt het halfroond binnen)**

Als de Vlaamse regering die drieduizend afgedankte mijnwerkers een serieus pensioen zou geven, zouden ze uit de werkloosheidscijfers verdwijnen, wat de tewerkstelling van jonge werknemers kan bevorderen en werken houdt jongeren af van drugs, criminaliteit enzovoort. Dit sociaal probleem zou dus best aangepakt worden. De Europese Gemeenschap is bereid dit project te co-financieren. Laat ons hopen dat dit iets wordt, nietwaar Jef Sleenckx, Gilbert Bossuyt, Maurice, Jo, Karel en de anderen. Laten we daar samen toch voor vechten in de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid. De voorzitter van de commissie, de heer Laverge van de VLD, is bereid dit punt op de agenda van onze commissie te plaatsen, liefst zo hoog mogelijk. Ik hoor sommigen beweren dat ze geen sociale of ecologische lessen te krijgen hebben. Ik wil aan de hand van twee punten bewijzen dat de overheid zowel sociaal als ecologisch gefaald heeft. Ik weet waarover ik spreek. Ik woon en werk

al 25 jaar in Waterschei.

Ten eerste, is er het Fenixproject. Ik heb hier horen beweren dat het Toekomstcontract schitterende resultaten kon voorleggen. Dit is niet waar. Het HIVA-rapport, dat ik tot tweemaal toe grondig hebben doorgenomen, stelt dat de bijkomende tewerkstelling in Limburg vooral te danken is aan de KMO's en aan de gunstige economische conjunctuur op een bepaald ogenblik. Gisteren is dan duidelijk gebleken dat de SP een verwoed voorstander blijft van het reeds lang achterhaalde Fenixproject, maar minister De Batselier heeft zijn groene maagdelijkheid bewezen. Ook gedeputeerde Steve Stevaert heeft zijn groene maagdelijkheid bewezen. Hoe reageren beide politici nu ? Het laatste woord over dit project is nog niet gezegd, maar als de beslissing valt, wil de SP er blijkbaar bij zijn om de tewerkstelling te verdelen. De SP vreest dat de CVP-ACV via dit Fenixproject haar machtsbasis zal versterken in Limburg. De SP-ABW en De Voorzorg die er ook bij betrokken is, kunnen dit niet dulden en zo krijgen we weer met cliëntelisme te maken. Heeft onze onderzoekscommissie dan voor niets gediend ? Het is toch niet omdat de nutteloze studies 400 tot 500 miljoen frank hebben gekost — ik dacht dat het maar een 250 miljoen frank was — dat we moeten volharden in de boosheid. Die Fenix kan best niet uit zijn as herrijzen. In het buitenland beschouwt men dit soort projecten als verlieslatend, maar hier willen sommigen het toch uitvoeren en dus tewerkstelling verplaatsen en werkloosheid creëren. De middenstand van Genk-Hasselt gelooft alleszins niet in dit Fenix-verhaaltje. Collega Weyts en de heer Dylst kunnen hierover meespreken. De vertrouwelijke brief die de heer Weyts hieromtrent aan minister-president Van den Brande heeft gestuurd, is uitgelekt in de pers. Mijnheer Weyts, wat u wist, wisten wij echter allemaal. De megashopping die u aanklaagt, betekent inderdaad een dodelijke concurrentie voor de middenstand en de horecabedrijven in Limburg. Het Fenixproject met zijn nutteloos bungalowpark en nutteloos winkelcentrum, gefinan-

Ulburghs

cieerd met overheidsgeld wil ze de doodsteek geven.

Is dat een sociaal beleid ? Moeten de vakbonden hiervoor vechten ? Zij moeten niet vechten om beheerders te worden, zij moeten de werknemers organiseren om een rechtvaardige samenwerking tot stand te brengen.

De **heer H. Olaerts** : Is u nog niet aan uw besluit toe ?

De **heer J. Ulburghs** : Vanmorgen werd er uitvoerig gesproken door leden van andere fracties. Mijn spreek-tijd is nog niet om. Ik weet dat u ongeduldig is maar ik zal naar u luisteren. Wellicht kunnen wij zelfs nog bondgenoten worden.

Hoe zullen de beleids mensen van de SP dit project in de Vlaamse regering en in de bestendige deputatie verdedigen ? Niet alleen gaan er jobs verloren of worden zij verplaatst, maar de kans gaat eveneens verloren voor een eigen zachte en aangepaste recreatie. Het protserige Fenix past niet in een succesvol uitgewerkt regionaal landschap.

Mijnheer Moens, ik vrees dat het groene imago dat uw partij zich in Limburg probeerde aan te meten, door deze problematiek haar geloofwaardigheid verliest.

Ik richt mij tot mijn vriend Johan Sauwens, die echter niet aanwezig is. In Limburg meet de Volksunie zich eveneens een groen imago aan. Hoe gaat de Volksunie dit project verkopen ? Of is de Volksunie het niet eens met dit project ? Johan Sauwens en ik stonden naast elkaar toen we probeerden de oprukkende A 24 tegen te houden. Hij was op dat ogenblik nog geen minister en ikzelf was buurtwerker in Zwartberg. De strijd tegen de A 24 was de eerste milieustrijd in Limburg. Deze strijd kan zowel groen als sociaal worden genoemd.

Met het Fenixproject mag de Volksunie zijn groene franje in Limburg echter vergeten.

Ik hoop dat wij samen kunnen strij-

den tegen dit project, zoals wij samen stredden tegen de aanleg van de A 24.

Denk nu niet dat wij de VLD vergeten. De tandem Martens-Verhofstadt was de architect van de KS-miljar-denconstructie. Van de 35 beslissingen van de Vlaamse Executieve werden er 31 medeondertekend door de heer Dewael.

Samen met de SP en de Volksunie heeft de VLD trouwens in Limburg een monsterverbond gesloten.

De **heer H. Olaerts** : Waarom noemt u het een monsterverbond ? Spijt het u misschien dat u er zelf niet bij hoort ?

De **heer J. Ulburghs** : Agalev zou het Fenixproject nooit goedkeuren. Wij verdedigen het regionaal landschap in Limburg. Wij zijn voorstander van een eigentijdse, ecologisch verantwoorde reconversie. Wij steunen de KMO's die verankerd zijn in Limburg en die economisch verantwoord zijn.

Toen kwam de aap echter pas uit de mouw. De VLD, die eveneens in het bestuur van Limburg zit, krijgt het voorzitterschap van de GOM. Deze GOM is bereid 250 miljoen frank te betalen aan Center Parcs, u welbekend. De SIM wordt mede door de VLD onder druk gezet om nogmaals 200 miljoen frank op te hoesten voor Center Parcs. Dit bedrag van 450 miljoen frank moet door Center Parcs worden betaald aan de NV Machiels, u eveneens welbekend. Gedurende 20 jaar baggerde Machiels op een illegale wijze voor 2 miljard grind. Nu de grond volledig is uitgeput, moeten de GOM en de SIM hem via Center Parcs 450 miljoen frank betalen. Klopt dit verhaal, mijnheer de minister ?

Machiels werd uit de illegaliteit gehaald aangezien Center Parcs moet worden verwezenlijkt voor de ontwikkeling van Limburg. Limburg heeft deze asociale en a-ecologische ontwikkeling niet nodig.

De CVP wil haar machtsbasis in Limburg vergroten en voert verwoede gevechten om het verloren terrein terug te winnen.

Mijnheer Weyts, waarom zwijgt u en waarom zweeg u in de commissie ? Waarom heeft u in de conclusies het Fenix-project niet aangeklaagd ? U heeft op het verkeerde paard gewed, u heeft als een Don Quichote tegen windmolens gevochten. Ik vrees dat u het gelag heeft betaald. U is een naïeve idealist.

Texas is een deel van het terrein waar Fenix uit zijn as moet verrijzen. Het gehele Fenixterrein bestrijkt 550 hectaren, terwijl men oorspronkelijk een terrein van 1.800 hectaren beoogde, op de mooiste ecologische site van ons land in Waterschei, op de scheiding van de wateren van het Maas en het Scheldebekken.

In de nabijheid van een terril bevindt zich een sociale wijk, bewoond door mijnwerkers en door weduwen van mijnwerkers. Uitgerekend op dit grondgebied werd de bouw van het Aquapalace gepland. De bewoners van deze wijk zullen dus moeten verhuizen. Een oude boom die wordt verplant, sterft vaak. Hetzelfde geldt voor de mensen die gedwongen worden te verhuizen. Zij willen niet naar Nieuw Texas, naar het getto waar nog niemand woont en dat nog voor het bewoond wordt, moet worden gerenoveerd. Op dit ogenblik is de kostprijs per sociale woning reeds gestegen tot 3,4 miljoen frank, zonder de infrastructuur. Deze wijk werd gebouwd door Pieters-De Gelder, het bouwbedrijf dat door KS, veel te duur, overgenoemd werd, omdat men zo vlug mogelijk resultaten wou bereiken. Deze resultaten zijn echter ten koste van de mensen die in de wijk Texas wonen en zich er goed voelen. Het sociaal netwerk dat zij er hebben gecreëerd, wordt vernietigd. Is dat een christelijk-sociale ethiek ?

Suska, een mijnwerkersweduwe, was gelukkig in haar huisje in Texas. Deze wijk kan perfect worden gerenoveerd. Ze hield van haar huis, van de omgeving en van de wijk met haar sociale relaties. Sedert vijf jaar leeft deze wijk in onzekerheid omdat zij plaats moet ruimen voor het Fenix-project. Vorige week is ze in de kliniek gestorven. Terwijl 2.300 gezinnen in Genk wachten op een sociale woning, zou er een Nieuw Texas wor-

Ulburghs

den gebouwd en zou een volledige wijk met de grond worden gelijkge maakt om een ongewenst Aquapalace te bouwen.

De waanzin gaat oneindig ver. In dit Aquapalace zal men kunstmatig golven creëren om te kunnen surfen.

Mijnheer Moens, kan u surfen ? Ik wel. Ik zal echter nooit gaan surfen op de plaats waar eens een wijk stond en waar ik twintig jaar lang heb gewerkt. Bovendien zijn er tal van plaatsen in de nabijheid waar men kan surfen, zoals in Paal en in Kelchterhoef en in de Maasvallei.

Waarom houdt men toch vol dat het Fenixproject moet worden gerealiseerd en dat het Aquapalace moet worden gebouwd op het terrein van Texas ?

Door een groot glas in de bodem zal men haaien zien zwemmen. Texas gaat letterlijk naar de haaien. Hoe kan men een dergelijk project blijven verdedigen ?

De huisjes van Texas staan gedeeltelijk leeg. Het lijkt wel een kerkhof, een kerkhof met lege huizen in plaats van met doden.

Achter de wijk van Texas verrees het trotse, protserige KRC van Thyl Ghyselincx, die nu in ongenade is gevallen. Dit stadion werd met gemeenschapsgelden opgericht. Het contrast is hallucinant.

Volgens de Duitse ingenieur Sherrif en volgens Ghyselincx zelf heeft men het terrein van Texas eigenlijk niet nodig.

Toch wordt er koppig doorgezet omdat de politici geen gezichtsverlies willen lijden. De maskers zullen echter afvallen.

De KS-story heeft reeds 3 miljard frank gekost. Ik was verbaasd dat er zoveel geld werd verspild terwijl er voor de mijnwerkers geen geld was.

Ik hoop dat de Texas-wijk, deze brok natuurschoon en welzijn, zal kunnen overleven. Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ho-

pelijk is de KS-story een les voor de politici. Het zou u sieren indien u in dit opzicht uw eigen falen zou erkennen. Wie nog niet overtuigd is, raad ik de lectruur aan van het boek De miljarden van KS van Ivo Vandekerckhove. Ik zal u straks een exemplaar overhandigen, mijnheer de minister-president, uit echte vriendschap. Vriendschap veronderstelt immers ook eerlijkheid en kritiek.

De KS-story leert ons hoe met macht en geld wordt omgesprongen. Het beroep van politicus kan een eerlijk beroep zijn wanneer de deskundigheid, de eerlijkheid en de kwaliteit van het leven centraal wordt gesteld. Het gaat om een ethische strijd, een strijd om op een andere manier te leven en te handelen. Als politici niet meer op een onbaatzuchtige wijze diensten bewijzen aan de gemeenschap maar zich op business storten, lijdt dit tot een fiasco.

Daarom doe ik een oproep opdat iedere politieke mandataris zou afzien van een lucratief mandaat in de economische en de financiële wereld. Ik hoop dat ook de VLD dit inziet. Wanneer de partijen de machtsopbouw niet baseren op de kwaliteit van de maatschappijvisie maar op machtsuitbreiding in de economische sector, tekenen zij hun eigen doodvonnis.

De KS bewijst dat elkaar beloerende politici over een dergelijke miljardengpot geen resultaten kunnen behalen.

Wat in de KS is gebeurd, was reeds lang tevoren te voorzien. Wat Johan Weyts vernam, wisten wij allemaal al lang. Deze informatie kregen wij niet van buiten maar van de basis. Van daaruit hebben wij deze informatie verstrekt aan de Vlaamse Raad.

Wij zullen de parlementaire en de sociale strijd verderzetten tegen het Fenixproject en voor het behoud van Texas, voor het welzijn van de mijnwerkers en de toekomst van Limburg. In die zin hebben wij bij hoogdringendheid een resolutie ingediend.

De KS-zaak mag niet zonder meer worden afgesloten. Agalev stemt

daarom tegen de besluiten van dit rapport.

Omwille van de mijnwerker, de kleine machteloze man die de dupe is, herneem ik de woorden van Emile Zola in het Dreyfuss-dossier : **J'accuse ! (Applaus)**

De voorzitter : De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, bij het volgen van de debatten van de jongste dagen had ik soms zin om opnieuw over de mestoverschotten te praten, maar dan over deze in de politieke koehandel. Ik wil de meerderheid echter wat sparen en zal beginnen met een gepast woord van dank aan de voorzitter in de dubbele rol van coördinator en SP-er, aan de verslaggever voor het Weyts-rapport, aan de diensten van de Raad die stonden voor een enorme opdracht, aan de drie medewerkers van het Rekenhof die doortastend **tewerk** gingen waar ze niet werden tegengehouden.

Ik wil ook een woord van dank uitspreken aan mijn twee aanstekelijke medewerkers en vooral aan degenen die tijdens het onderzoek de waarheid spraken en niets verzwegen. Dat kan niet van iedereen worden gezegd.

Er mag niet worden vergeten hoezeer de mijnwerkers wogen op de tijdsgeest en de maatschappijvorming in Limburg, op de ontwikkeling, de uitstraling, de besluitvorming en de inzet.

Om aan hun trekken te komen, moesten de mijnwerkers vaak een **stoflong** opdoen. De groeipijnen sloegen toe en de toekomstdynamiek werd gelegd maar hoe rijkelijk, fraai en inventief de startperiode ook was, de KS als koloniaal schandaal is nooit veraf geweest.

De Waalse ingenieur en de mijnwerkersboys, het Limburgs wingewest gekoppeld aan het Waalse staal . . . voor de kool nooit een rechtmatige prijs. De typisch Belgische compensatiepolitiek zorgde ervoor dat de modernste mijn, Zwartberg, schandelijk werd gesloten.

Olaerts

Toen de florissante periode voorbij was, werden de lucratieve projecten brutaal versast en bleef KS met het sociaal passief achter.

Tussen de 17.347 KS-werknemers in 1986 en de slechts 1.482 werknemers nu is een groot verschil in verweesdheid, behandeling en reconversie. Sommigen droomden ervan de Limburgse koppen eens duchtig tegen elkaar te slaan. Grote manitoes trokken aan de touwtjes en lieten de marionetten hangen. Hoe Limburg van buiten de provincie werd getreiterd, ook dat is niet te beschrijven of te vermelden.

Mijnheer de voorzitter, het was de derde keer in de geschiedenis van de Vlaamse Raad dat een onderzoekscommissie werd opgericht. Het betrof een heel belangrijk dossier met betrekking tot heel veel overheids-geld — bijna 100 miljard frank — voor de sociaal-economische omschakeling van een provincie die mij na aan het hart ligt.

Laten we eerlijk zijn. Nu de werkzaamheden worden afgerond, is er weinig reden tot al te grote fierheid en tot al te grote zelfgenoegzaamheid.

Dit is geen nestbevuiling van de commissie, waarvan ik ondervoorzitter was en waar ik me nooit heb gevoeld als een bloempot. Dit is een poging om alles nog even op een rij te zetten.

Ondanks de ondersteuning van drie voortreffelijke medewerkers van het Rekenhof kreeg de commissie onvoldoende tijd om dit ingewikkelde dossier vanuit de diverse gezichtspunten te onderzoeken. In nauwelijks drie maanden tijd moest de klus geklaard zijn. Bovendien werd veel tijd besteed aan noodzakelijke juridische vragen in verband met mogelijke interferenties van parlementair en juridisch onderzoek. Van de vele dossiers werden slechts enkele blikvangers zoals Super Club of Pieters-De Gelder een beetje nauwkeurig onderzocht. Diverse denkpijpen, zoals de fameuze Begemann-constructie, konden onvoldoende worden onder-

zocht. De tijd ontbrak om bijkomende getuigen te ondervragen of anderen een tweede maal op te roepen.

De formulering van de conclusies diende eveneens inderhaast te gebeuren, maar daarover straks meer.

Evenmin erg fraai waren de politieke spelletjes die ook tijdens dit parlementair onderzoekswerk blijkbaar niet achterwege konden worden gelaten. Het begon al bij de samenstelling van de commissie, maar ik hoef u die toestanden niet in herinnering te brengen. Ook tijdens de werkzaamheden, en vooral in de fase van de conclusie, bleek dit vaak het geval te zijn.

Het is jammer dat de commissie geen eenparigheid heeft bereikt in haar besluiten over de werking van de KS en de besteding van gemeenschapsgeld, zelfs niet over een aantal minimum-stellingen.

Het KS-verhaal was nochtans meer dan de moeite waard om te worden onderzocht. Het is geen al te opgewekt verhaal; het is een verhaal van vaak falende individuen en door de politiek steeds meer gecreëerde instellingen met onduidelijke opdrachten en politieke en parapolitieke structuren en met verduiveld veel oncontroleerbare macht.

Ten eerste, vaak falende individuen. Hoe is het anders te verklaren dat de overigens politiek samengestelde raad van bestuur van de KS zich zo gedwee liet meevoeren met de beslissingen en de opties van managers — of moet ik zeggen: huur-werkmoordenaars — als een Gheyselincx en later Klufft?

Hoe is het anders te verklaren dat de bestuursleden, die toch konden bogen op heel wat ervaring in het economisch leven, beslissingen konden nemen zoals in het dossier Pieters-De Gelder? Toen werd een bouwbedrijf gekocht waarvan de meerwaarde voor Limburg overduidelijk gering was voor een bedrag van vele tientallen miljoenen frank meer dan uit elke financieel-economische analyse mocht blijken.

Hoe is het te verklaren dat ze zich

zo lieten meeslepen in het toen al dubieuze dossier Super Club waarbij meer dan een miljard frank verlies werd geleden?

Zijn er politieke dossiers? Was Super Club een aspirant CVP-dossier? Was Pieters-De Gelder een aspirant SP-dossier?

In het zakenleven bestaan er delcrediterediensten. Waren er ook Delcroixderediensten?

Op deze vragen hebben we nog steeds geen antwoord.

Aandelen die nog niet geveild waren, werden al te koop aangeboden. Dergelijke praktijken zijn toch heel erg te laken.

De bestuursleden hebben zich, gezien de belangrijkheid van hun taak, namelijk de goede besteding van 100 miljard frank overheids-geld en de sociaal-economische heropbloei van een hele provincie, en door hun klaarblijkelijke nalatigheid onverantwoord gedragen. Dat kan niet door de beugel.

Ten tweede, de steeds meer gecreëerde instellingen met onduidelijke opdrachten. Het is duidelijk dat de moeilijkheden bij KS van in het begin ingebakken waren.

Wat was de bedoeling van de KS-constructie en van het aantrekken van Thyl Gheyselincx? De sluiting van de mijnen en het zo goedkoop mogelijk ontslaan van de mijnwerkers? Of reconversie en diversificatie?

Welke waren de precieze doelstellingen? In welke mate was KS een morele partner in het Toekomstcontract?

In de commissievergaderingen hebben de betrokkenen op diverse manieren geantwoord op de vraag naar de doelstellingen van KS. De reden is eenvoudig. Doelstellingen bestonden haast niet en als ze bestonden, waren ze zo algemeen geformuleerd dat iedereen ze op een eigen manier kon interpreteren.

Dit is de fundamentele reden van

Olaerts

heel wat misverstanden en problemen. Dit is een politieke verantwoordelijkheid, en dit kan evenmin door de beugel.

Waarom koos men voor een n.v. als bestuursvorm van KS ? In een n.v. hoopt men in de eerste plaats winst te maken. Kan men dan naderhand jammeren dat KS haar eventuele sociale opdrachten zo weinig ter harte heeft genomen ? Indien sociale opdrachten prioritair zouden zijn, kan men van instellingen die overheidsmiddelen beheren dan verwachten dat ze eenzelfde rendabiliteit genereren als een normale vennootschap ?

Klare afspraken van in het begin kunnen veel moeilijkheden achteraf voorkomen. Niet alleen de KS lijdt onder deze kwaal, de taakverdeling tussen KS en de Limburgse Investeringsmaatschappij is trouwens ook nooit helemaal uitgeklaard.

De werking van de Sociale Investeringsmaatschappij werd aldoor verlamd door discussies omtrent de eigenlijke opdracht van deze nieuwe instelling. Deze discussie was overigens opvallend partijpolitiek geïnspireerd .

Ten derde, een web van moeilijk controleerbare politieke en parapolitieke machtsverovering. In theorie waren er nochtans objectieve controlemogelijkheden door aandeelhouder Gimvindus en door de Vlaamse regering, en niet zozeer door het Vlaams parlement.

Controlemogelijkheden zijn opgenomen in artikel 5 van het basisprotocol van 5 oktober 1987 en in artikel 1 van het protocol van 4 september 1989, maar in de praktijk ging het helaas anders.

Het ging anders omdat de bestaande controlemechanismen onvoldoende werden benut. In de commissie bevestigde de afgevaardigde van Financiën, de heer Ketels, dat het vooral misliep omdat steeds dezelfde personen in diverse belangrijke en belanghebbende maatschappijen zaten, zoals GIMV, Gimvindus, KS, enzovoort. Op de duur wist men niet meer

wie controleerde of wie gecontroleerd werd.

Het is een van mijn grote teleurstellingen dat de commissie niet de tijd noch de ambitie had om het echte circuit van belangen te ontrafelen. Primeerde de GIMV-strategie echt op de KS-strategie inzake bepaalde belangrijke dossiers ? Wat is juist van de veronderstelling, die overigens redelijk klinkt, dat er anderen aasden op de aantrekkelijke KS-miljarden ? Het laatste woord over de Begemann-constructie is door deze KS-commissie nog niet gezegd. Men kan heel wat vragen stellen. Wat doet de heer Deleye van Begemann bij KS ? Waarom moet een ex-premier soelaas zoeken en fungeren als een uitgangbord voor de groep-Begemann ? Is dat politiek fatsoenlijk ?

De heer A. Denys : Maar u steunt de regering die de heer Deleye heeft aangesteld.

De heer H. Olaerts : Mijnheer Denys, ik ben vaak tussengekomen in het dossier van Boel . . . Willen we samen het deksel van het potje lichten ?

De heer A. Denys : U moet consequent zijn.

De heer H. Olaerts : U weet dat ik erg kritisch ben. Ik ben consequent.

De heer A. Denys : Neen, consequent bent u niet.

De heer H. Olaerts : Mijnheer Denys, ik heb nog altijd de consequentie in mijn lijf. Ik kan toegeven wanneer er fouten gemaakt zijn en ik kan dan nederig mea culpa slaan. Ik wens niet mee te doen aan de koehandel die hier vandaag door uw partij is opgezet. Ik kan dat niet steunen. Ik wens eerlijk en oprecht te zijn.

De heer A. Denys : Mijnheer Olaerts, onze fractie heeft enkele maanden geleden in de Vlaamse Raad een motie van aanbeveling ingediend die ingaat tegen de hele constructie van Begemann met BOEL en KS. Uw fractie heeft toen tegengestemd. In plaats van de zaken aan te klagen, zou u beter door uw stemge-

drag aantonen dat u het er niet mee eens bent:

De heer H. Olaerts : Mijnheer Denys, ik wens het voor u en voor de VLD altijd zo leuke spel van oppositie tegen meerderheid niet mee te spelen. Ik hoop van harte dat u uit het antwoord van de minister-president zult vernemen dat het nog menens wordt met de overheidsinstellingen en met de GIMV. Ik ben benieuwd zijn antwoord te horen: Ik heb echter niet het lef al op voorhand zijn rekening te maken. De VLD weet blijkbaar alles, zij beschikken zeker over een glazen bol. Zij reageren al op de conclusies die de Vlaamse regering zal trekken.

Ik heb gewezen op een aantal onregelmatigheden en ik zal er zo dadelijk nog een aantal citeren. Ik ben, als lid van de meerderheid, benieuwd te horen wat de minister-president zal voorstellen. Ik zal dit, zoals ik dit gewoon ben, zeer kritisch benaderen en beslissen of daar solidariteit bij hoort of niet.

Ten derde, had ik het over het web van de moeilijk te controleren politiek en een para-politieke machtsverovering. Ik vermeldde dat er nochtans objectieve controlemogelijkheden waren voor de aandeelhouder Gimvindus en voor de Vlaamse regering. Ik verwees daarbij naar de protocol-mogelijkheden. Het liep anders. Men maakte daarvan onvoldoende gebruik. Een aantal strategieën primeerden op andere. Het liep ook mis omdat de politieke wereld een wel zeer eigenaardige houding heeft tegenover controle. Een controle op een met overheidsgelden autonoom werkende instelling betekent voor ons op basis van duidelijk geformuleerde doelstellingen, op geregelde tijdstippen een resultaatcontrole doorvoeren — ik kom daar nog op terug — en geen inmenging door enkele Vlaamse kabinetten bij de minste beleidsbeslissing over de samenstelling van de raad van bestuur en zelfs over het personeelsbeheer. De slagschaduw van de partijpolitieke beïnvloeding heeft inderdaad zwaar doorgewogen op het reconversiebeleid in Limburg. De reconversie in Limburg was een domein waar geld

Olaerts

en macht te verdelen waren en waar de partijpolitiek een zekere vinger in de pap wenste te houden. Deze partijpolitiek heeft trouwens ook in de eindfase van de werking van de onderzoekscommissie een rol gespeeld. De commissie is, zoals gezegd, niet tot eenparige besluiten gekomen, wat te betreuren valt. Onderzoeken naar de correcte besteding van overheidsmiddelen en naar de scheeftrekkingen mogen niet partijpolitiek beïnvloed zijn. Een aantal minimumconclusies kunnen normaal toch wel door iedereen worden onderschreven. Het was misschien eens een daad van een nieuwe politieke cultuur. De door de meerderheidsfracties goedgekeurde besluiten worden door de Volksunie, dat weet u, alvast geïnterpreteerd als waardevolle minimumbesluiten. Ik heb dat duidelijk gezegd en ik herhaal dat nog eens in plenaire vergadering. De Volksuniefractie onderschrijft de besluiten die in het verlengde liggen van de bekommernissen van de Volksunie. Deze komen neer op het volgende.

De financiële engagementen tegenover Limburg moeten gehonoreerd worden. Vandaar dat ik steeds de nadruk heb gelegd op de Limburgse verankering.

Ten tweede, dienen de overheidsgelden die ter beschikking worden gesteld gepaard te gaan met duidelijke opdrachten en doeltreffende controlemogelijkheden.

De structuren betrokken bij de reconversie in Limburg dienen te worden vereenvoudigd. Daarover zijn we het allemaal eens. De SIM moet worden afgeschaft, de KS moet worden beperkt. De KS en de LIM moeten worden ondergebracht in opvangstructuren. De PWL moet men behouden en een nieuwe dynamiek geven. Er moet in Limburg overleg worden gepleegd, over de **partijgrenzen** heen.

Mijnheer de minister-president, dat zijn stuk voor stuk correcte maar algemene minimumbesluiten die nog moeten worden aangevuld. Voor de Volksunie zijn de nazorg van de **KS-**

commissie en de verdere **concretisering** minstens even belangrijk als het besluit zelf. Daarom zijn wij verder van oordeel dat de opvangstructuur van de KS en de LIM-participaties duidelijk moeten dienen voor Limburg en voor de sociale en economische reconversie. De NV-structuur heeft al voldoende bewezen hiervoor geen geschikt instrument te zijn. Deze formule moet misschien worden afgewezen. Een andere formule is waarschijnlijk noodzakelijk. Tevens dienen de doeltreffende **controle** mogelijkheden uit de eindconclusie onder meer vertaald te worden in een uiterst strikte deontologie van de bestuurders. Elke cumul is niet alleen ongewenst in de politiek, ook in het economische beheer van overheidsmiddelen kan dit tot zeer dubbelzinnige situaties leiden. De situatie van de heren Van Acker en Malevé zijn hiervan duidelijke voorbeelden. Bovendien houdt mijn partij vast aan haar standpunt dat het verleden niet zomaar met de mantel der liefde kan worden toegedekt. Is het trouwens niet hoog tijd dat deze mantel der liefde naar de nieuwkuis wordt gebracht? Het ontslag van de bestuursleden van de KS die reeds voor de vernieuwing van de raad van bestuur deel uitmaakten van de raad van bestuur is maar een strikt minimum. Het eventuele strafrechtelijk vervolgen van de betrokkenen moet opgehouden worden, maar dat is niet onze taak. Er moet gevolg aan gegeven worden zoals de voorzitter van de commissie vanmorgen duidelijk heeft onderstreept. De Vlaamse regering moet erover waken zich burgerlijk partij te stellen. De Volksunie onderstreept dus zeer duidelijk het vervolg- en verhaalrecht. Dat weet u. Wij zijn geen rechters, maar wij wensen recht. De verantwoordelijkheden dienen te worden bepaald, zowel voor de regeringsafgevaardigden als voor de gemachtigden. De verantwoordelijkheden van de **bedrijfsrevisoren** dienen te worden benaderd in het licht van de nieuwe wet. Daar moet werk worden van gemaakt. Zij gaan niet vrijuit. Zijn alle décharges en ontlastingen geschied op een verantwoorde wijze? Welke niet? De Vlaamse regering heeft de bijzondere opdracht de zaken af te ronden, daarvoor wordt zij door deze vergadering

gemandateerd. De Volksunie wenst duidelijke antwoorden. Zoals ik reeds voldoende heb benadrukt, gaat ook de politieke wereld niet vrijuit. Ik hoor altijd maar zeggen dat men het in de politiek hard moet maken, maar ik heb soms de indruk dat men daarvoor eerst een olifantenvel moet krijgen. Dat is echter mijn stijl niet.

Er is onvoldoende gebruik gemaakt van de schaarse beschikbare controlemogelijkheden. Er waren teveel misplaatste interventies vanuit de kabinetten, ook van het uwe. De doelstellingen waren onvoldoende duidelijk omschreven. Er werden eerder nieuwe structuren gecreëerd in plaats van gebruik te maken van de bestaande. Wij moeten het daar roerend eens over zijn. Het KS-verhaal is geen prettig verhaal en de **KS-commissie** is misschien geen schoolvoorbeeld van hoe het zou moeten. De Volksunie heeft haar besluiten getrokken. We moeten er wel voor oppassen het kind niet met het badwater weg te gooien en alleen de negatieve zaken over te houden. De uiteindelijke zaken, de reconversie en de tewerkstellingspolitiek heeft in Limburg gedeeltelijke resultaten opgeleverd. Ik verwijs u naar het werkloosheidsoverschot van 13.000 eenheden in Limburg. Wij moeten niet altijd een hoge hoed opzetten. Besluiten dat elk overheidsinitiatief uit den boze is, doen we niet. Ook de conclusie dat de privatisering à la VLD een wonderoplossing is, vind ik ter zake zeer misplaatst.

Ik wens nog nader in te gaan op een aantal punten. Het KS-onderzoek begon zoals vaak in dit land in een gerechtsjungle. Er was het gerecht dat invalt en dat niet de nodige stappen kan doen, niet dadelijk de nodige vaststellingen kan doen. Daarover worden nu grote proceduredebatten gevoerd en de VLD doet daar graag aan mee. Er wordt enerzijds gesproken over rechtszekerheid en anderzijds worden alle kansen benut om te vechten in kleine proceduredebatten die maatschappelijk niets bijdragen.

Wat moet er gezegd worden van die duurzame tewerkstelling? Als we sommige resultaten lezen, mogen we

Olaerts

die woorden zelfs niet meer in de mond nemen.

Ik wijs vooral op het volgende. Wij zeggen ja op het voorstel de KS te beperken, de SIM af te schaffen, de KS en de LIM te ontbinden, de PWL te behouden, maar wij wensen daarover geen dubbelzinnigheid te laten bestaan. Ik walg over de financiële berekening van de VLD en hun verklaringen dat de opbrengst van de KS-fondsen maar moet worden besteed aan een en andere stimulatie. Dat is een grove leugen. Als wij een rekening zouden maken over het saneren van de mijnterreinen bekomen wij zo'n negatief saldo dat het kletspraat is wat daar wordt verteld.

Waarde collega's, ik daag u uit om eens na te tellen welk negatief saldo het correct uitvoeren van het saneren der mijnterreinen tot gevolg zal hebben. Dan spreek ik nog niet over het versassen van de eventuele opbrengst.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, men wil de SIM, de participaties van KS en de LIM afschaffen. Ik hoop dat u het met mij eens zult zijn dat er hieraan **vennootschapsrechtelijk** heel wat andere aspecten zijn verbonden. Dit alles is niet zo eenvoudig. Wij moeten rekening houden met de reële toestanden. Bij dergelijke overdrachten, met zo'n sociaal passief, kunnen niet zomaar van de ene vennootschap aan de andere worden overgedragen, zonder rekening te houden met de sociaal-economische, de financiële en de fiscale aspecten.

Het zal voor de Vlaamse regering een zware opdracht zijn, om te kunnen nagaan op welke juridische wijze bepaalde overdrachten gebeuren om de verliezen die hierdoor ontstaan tot een minimum te beperken.

Ik kom nog even terug op de reconversiegelden. Op dit punt ben ik het niet eens met de heer Pinxten. Ik had de indruk dat de nationale regering de reconversievennootschappen heeft uitgesteld om de eigen beurs te spijzen. Ik wil hierover nu niet in dis-

cussie treden, daarvoor is de tijd te beperkt.

Vervolgens kom ik terug op de boekhouding van KS. Ik vraag mij af hoe iemand zicht kan hebben op deze boekhouding. Dit zicht kan worden vergeleken met het zicht van iemand die boter op het hoofd heeft. Bepaalde personen hier die boter op hun hoofd hebben, beschouwen die boter nu als gel. Sommigen hebben zelfs zoveel boter op hun hoofd dat men hen niet meer ziet zitten, wat problemen zal veroorzaken.

De boekhouding van KS is een puinhoop, er is sprake van vernietiging, versnippering enzovoort. De controleurs die werden aangesteld door de commissie en de mensen van het Rekenhof kregen ook niet de gelegenheid de boekhouding van KS te onderzoeken. Zij werden wandelen gestuurd. Wie kan nu bewijzen hoe de 100 miljard frank zijn aangewend, aan wie wat is uitbetaald en hoe dit werd ingeschreven ?

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer G. Bossuyt : Mijnheer Olaerts, ik heb niet gezegd dat de boekhouding in orde was. Deze boekhouding was al gedurende jaren niet in orde.

Ik breng even in herinnering dat de eerste maatregelen zijn genomen door minister De Batselier.

De voorzitter : De heer Olaerts heeft het woord.

De heer H. Olaerts : Mijnheer Bossuyt, ik neem nota van uw opmerkingen. Indien een bedrijfsrevisor wordt aangesteld om de boekhouding van een bedrijf als KS te controleren en wanneer hij daarvoor slechts een periode van veertien dagen dieper natrekt, geeft dit geen garanties dat hij enig inzicht zal krijgen in de **bedrijfs**cultuur.

Het gaat hier om wat de socialisten steeds zo nauw aan het hart ligt. De fiscale fraude is zo een probleem. **Bedrijfs**revisoren doen alleen maar steekproeven en de grote bedrijven zijn bijna niet meer te controleren, wat een essentieel probleem is.

Als reconversiewerkgever is KS grotendeels mislukt. Hierbij maak ik een vergelijking met de Nederlandse steenkoolmijnen, waar er ook een strijd is geweest, maar waar in het kader van het reconversiegebeuren uiteindelijk iets werd verwezenlijkt. Ik wens nu niet in te gaan op het aspect van de vervuiling, wat echter niet wil zeggen dat ik hiermee geen rekening houd.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, Limburg is voor de Limburgers. Limburg moet zichzelf bedruipen. De heer Dewael wil dit geld naar Brussel overhevelen, hoewel men ons al zoveel heeft afgenomen. Ook inzake BML mag er geen eilandvorming ontstaan, er mogen geen constructies op andere constructies ontstaan.

De VDAB stond op het moment van de mijnsluitingen nog in zijn kinderschoenen. Toch druk ik uitdrukkelijk mijn appreciatie uit over de toegevoerde waarde en de gangmakers van de nieuwe impulsen en de nieuwe dynamiek.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, ik vraag ook uw aandacht voor de oplossing voor de nieuwe wijk Texas.

KS had vaak meer oog voor de persoonlijke fiscaliteit dan voor de reconversie. Ik denk hierbij aan de Gheyselinckpremie in het buitenland, managementsvennootschappen die op de eerste plaats kwamen en waarover er trouwens ruzie is ontstaan, het vermogensbeheer en de fiscale spitstechnologie. De staat werd zelfs afgezet met eigen staatsgelden, er waren ontwij kingsmanoeuvres als de Pieters-De Gelder NV. Er werd geïnvesteerd in coördinatiecentra en ook in buitenlandse belangen. Deze feiten heb ik in het verleden reeds herhaaldelijk aangehaald.

Nu rijzen er nog meer vragen dan in het begin. Ook over de zoethoudertjes die aan politici werden gegeven vóór de sluiting, de terugbetaalde stakingsgelden, de rol van de sociale bemiddelaars en de verrijking op overheidsmateriaal zou ik graag meer duidelijkheid krijgen.

Olaerts

Tot slot geef ik u mijn visie over de GIMV. De besluitvorming van KS en GIMV zijn zeer duidelijk tegengesteld. Er is een aaneenschakeling van onoverzichtelijke protocollen, die niet worden uitgevoerd, of teruggetrokken. Rekening houdend met de kleinheid van Vlaanderen en met de economische samenstelling en onderbouw, is een Vlaams steunpunt noodzakelijk. Hiermee bedoel ik de GIMV die een waarborg moet zijn voor de strategische sectoren. Er moet een correctie komen op de louter kapitaalbelangen, monopolies moeten worden doorbroken en men moet een dam opwerpen tegen de Vlaamse ondergang à la de Generale. De GIMV moet een correct financier zijn, waarin de particuliere sector mag participeren en vergroten, wat niet mag leiden tot eenzijdigheid. Zij moet wel omlinjende opdrachten hebben, met winstmarges die niet geblokkeerd mogen worden op een louter eenzijdige factor als twee percent op de lange termijnrente. Een efficiënte controle mag de goede werking van deze instelling niet verlammen.

Ik kan niet dieper ingaan op de Limburgse verankering in de speciale opvangstructuur, gezien mijn spreektijd om is.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, wij kunnen ons afvragen of het in deze situatie gaat om reizen om te leren of om reizen om te verteren? Veel modaliteiten en onduidelijkheden moeten nog worden ingevuld door de Vlaamse regering en liefst in overleg met het Vlaamse parlement. Ik heb hierin vertrouwen, maar ik zal kritisch luisteren en niet nalaten u mijn bedenkingen over te maken. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Didden heeft het woord.

De heer M. Didden (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vooraf sluit ik mij aan bij de door sommige sprekers geuite dankwoorden aan het adres van de voorzitter van de onderzoekscommissie, van de verslaggever en

VU-Raadslid Hugo Olaerts stelde dat de nazorg van de KS-commissie en de verdere concretisering van de conclusies voor de VU minstens even belangrijk zijn als de besluiten zelf

vooral van de medewerkers van de Vlaamse Raad en het Rekenhof. Zij hebben inderdaad uitstekend werk verricht.

De onderzoekscommissie heeft voor de reconversiepolitiek in Limburg een aantal tekortkomingen blootgelegd en aangetoond dat openbaar industrieel initiatief vaak al te verstrengeerd geraakt met de politiek. Politieke beleidsmensen moeten zich tot hun eigen opdracht beperken, dit wil zeggen tot het scheppen van wetgevende voorwaarden en het bepalen van welomschreven en publiek bekende doelstellingen.

Bij de analyse van de Limburgse reconversie is het niet alleen voldoende zich te baseren op de werkzaamheden in de commissie. Ook het journalistieke werk van Ivo Vandekerckhove kan zonder twijfel klaarheid brengen. Maar meer nog dan al deze benaderingen is het zeker van belang rekening te houden met de uitspraken van de wetenschappers over de reconversie. Zo wens ik dat de besluiten van de evaluatie van de KUL in opdracht van de EG-Commissie en

de Vlaamse Gemeenschap degelijk worden ontleed en dienen als basis voor de nodige gevolgtrekkingen. De Vlaamse regering moet inderdaad naast de conclusies van het parlement ook de bevindingen van de wetenschap eerbiedigen. Trouwens, dit rapport werd opgemaakt aan de hand van de onderzoeken van verschillende onderzoekinstellingen. Zo werden de VUB, de KUL en het LUC gelast met het onderzoek naar het economisch aspect.

Vooraf het laatste hoofdstuk is belangrijk omdat het de vraagstellingen naar de toekomst bevat. Men heeft hier veel over het verleden gepraat. Sta mij toe iets te zeggen over de toekomst en aandacht te vragen voor twee reeksen aanbevelingen, namelijk wat de economische ontwikkeling en de bestuurlijke organisatie betreft.

Ten eerste, economisch heeft Limburg ongetwijfeld sterke en zwakke punten.

Sterk punt is onder meer dat de economische groei er in de jaren tachtig

Didden

met 4 percent tegenover 2 percent in de rest van Vlaanderen is gestegen. Bovendien heeft Limburg de fameuze achterstand inzake het inkomen per capita ten opzichte van Vlaanderen eindelijk ingehaald. Ook het aantal KMO-werkgevers nam met 37 percent toe in de referentieperiode 1984-1991, wat opmerkelijk beter was dan in Vlaanderen. Ook de onderzoeksinvesteringen zijn sterker. De omzet in de industrie steeg sterker dan in Vlaanderen en de export bedraagt in Limburg 75 percent tegenover 60 percent in de rest van Vlaanderen. De investeringen groeien er sterker en de winsten worden meer geherinvesteerd. Onze ondernemingen leven dus niet van hun dividenden ; de winsten vloeien eerder terug naar de ondernemingen.

De zwakke punten daarentegen zijn de beperkte onderzoeks- en ontwikkelingsinvesteringen en werkgelegenheidsaanwinst in de grote bedrijven. Limburg heeft het de afgelopen jaren inderdaad vooral van de KMO's moeten hebben.

Zeer zeker is dat Limburg daarenboven na jaren afhankelijkheid van de kolenmijnen nu overdreven van de automobielenijverheid afhangt.

De economische reconversie moet dus gericht zijn op verdere inspanningen inzake infrastructuur. Ik bedoel hiermee uitbreiding van vooral de voorzieningen van hogere orde zoals communicatie-infrastructuur, industrieterreinen en opleidingsinfrastructuur.

Voorts moeten de onderzoeksuitgaven worden gestimuleerd. Inzonderheid de kennisintensieve diensten moeten worden geëxporteerd en het industriële weefsel, dat ook vandaag nog te zwak is, moet worden versterkt. Het succesrijke KMO-beleid moet worden voortgezet. Dienaangaande moet naar schaalvergroting worden gestreefd.

Daarnaast moeten de publieke middelen vooral worden ingezet om het gebrek aan diversificatie te verhelpen.

De nieuwe opvangstructuur voor KS en LIM moet een duidelijke opdracht krijgen om de financiële middelen aan te wenden voor de versterking van de ondernemingen die kunnen en willen groeien, onder meer door de uitbreiding van de klim op-formule, strategie die zelfs door de oppositie als positief wordt beschouwd.

De kredieten moeten ook kleinere bestaande ondernemingen ten goede komen. De raad van bestuur van de LIM besliste op 1 januari van dit jaar om de klim op-leningen enkel voor starters in te zetten. Deze maatregel lijkt mij eenzijdig en staat haaks op de voorstellen in het HIVA-rapport.

Ik dring er voorts bij de Vlaamse regering op aan dat de nieuwe investeringsmaatschappij naast een eenvoudige structuur ook een sterkere Limburgse vertegenwoordiging krijgt en dat de financiële produkten in functie van de wensen van de ondernemers worden uitgebreid. Onder druk van de aandeelhouders moest de LIM zich tot zuivere kapitaalparticipaties en achtergestelde leningen van maximaal 5 miljoen frank beperken. De nieuwe reconversie maatschappij moet ook andere formules kunnen hanteren, net zoals dat voor andere, private investeringsmaatschappijen het geval is. Ik denk hierbij aan aandelenfinanciering en obligatieleningen. De courante financiële instrumenten die in de meeste andere reconversiegebieden in Europa door de overheden worden aangewend, moeten ook in Limburg mogelijk zijn. Via diverse financieringsvormen van nieuwe industriële projecten in de privé-sector stimuleren de autoriteiten in de Europese reconversiegebieden zeer verschillende initiatieven. Ik noem enkele voorbeelden : de activiteiten van de Europese ontwikkelingspool in de regio Aarlen-Rodange-Longwy, deze van Sofirem in de Franse mijngebieden, deze van Liof in Nederlands-Limburg, deze van de British Coal Enterprise in de Engelse steenkoolregio's, deze van British Steel Industry Limited voor de Engelse staalregio's en deze in het Ruhrgebied in Duitsland. Daar werden in belangrijke voordelen voor investerende ondernemingen voor-

zien : hun wordt maximale expansiesteun en fiscale stimuli voor reconversie verleend.

De meeste gelijkaardige voordelen voor Limburg werden stopgezet. Mijn inziens zou men nochtans sommige ervan opnieuw moeten invoeren.

In al deze Europese regio's zijn er naast fiscale, ook financiële instrumenten, zoals aandelenfinanciering, al dan niet achtergestelde of converteerbare leningen, bijzondere leasingformules, verlaagde interest voor belangrijke projecten. De nieuwe Limburgse reconversie maatschappij moet ook over gelijkaardige mogelijkheden beschikken.

Mijnheer de minister-president, uw verklaringen over de hervormingen worden aandachtig gelezen door de ondernemingen waarin door de overheid wordt geparticipeerd. Zij stellen zich daarbij vragen over de continuïteit en het behoud van het bedrijfspartnership dat zij vroeger zijn aangegaan. Elke nieuwe structuur zal hoe dan ook de commerciële ondernemersbelangen moeten vrijwaren en de timing voor de engagementen moeten nakomen. Inderdaad, pacta sunt servanda.

Ik kom nu tot mij tweede punt : de bestuurlijke vormgeving van de reconversie. Het HIVA-rapport bevat ook aanbevelingen over het bestuurlijke aspect. Zo stelt men voor het toekomstcontract, het interministerieel overleg en de Permanente Werkgroep Limburg te behouden. Dit advies ligt in de lijn van de achtste conclusie van de onderzoekscommissie die weliswaar met drie onthoudingen werd goedgekeurd.

Het Toekomstcontract moet het politieke draagvlak vormen van de reconversie. Het is dan ook logisch dat het publieke debat zowel in de Vlaamse Raad als in de Limburgse provincieraad plaatsheeft. De overweging om beide raden in een gemengde commissie te laten samenwerken, is het onderzoeken waard. In elk geval moet een middel worden gezocht om de evolutie van het Toekomstcontract te volgen en democra-

Didden

tisch te beoordelen. Alleen op deze wijze is er een wettelijke legitimering van de genomen beslissing. Eén zaak is echter klaar geworden in de onderzoekscommissie : namelijk het democratisch deficit met betrekking tot de reconversiepolitiek in Limburg. Het HIVA-rapport heeft dat trouwens bevestigd. Ik geloof dat het ogenblik is aangebroken dat de politiek tijd neemt voor haar eigen opdracht en voor het delgen van het democratisch deficit. **(Applaus)**

De voorzitter : De heer Sleenckx heeft het woord.

De heer J. Sleenckx (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, hoewel onze rangen lichtjes zijn uitgedund, vind ik het nuttig om nog een aantal dingen op een rijtje te zetten. Ik wil niet in herhaling vallen, ik zal mij beperken tot drie grote krachtlijnen.

Wie zijn de eigenlijke hoofdverantwoordelijken voor het KS-debâcle ? Niet de Limburgse regio, maar wel de privé-sector heeft in de eerste plaats geprofiteerd van de KS-gelden en van de tewerkstelling.

Het is me opgevallen dat het gedeelte tewerkstelling zeer weinig aan bod is gekomen in het debat. Het werd terloops wel aangeraakt, maar eigenlijk is daarover niet heel veel gezegd, hoewel de KS-gelden juist bestemd waren voor de aanmoediging van de tewerkstelling in het betrokken gebied.

Regelmatig heb ik gehoord dat het geld in Limburg moet blijven. Daarmee ben ik het eens op voorwaarde dat het geld gebruikt wordt voor de tewerkstelling. Maar het geld in Limburg houden om er in de eerste plaats de privé-sector van te laten profiteren, kan voor mij echt niet. Dat geld moet dienen voor de tewerkstelling in Limburg !

In het hoofdstuk dat ik straks zal behandelen, komt zeer duidelijk tot uiting dat er op dat vlak zeer weinig werd gerealiseerd.

Verder wens ik de menselijke noot

aan te stippen die collega Ulburghs in het debat heeft gebracht. In de politiek vergeten we al te vaak dat er ook nog een hart is. Wij trachten met een aantal cijfers iets te bewijzen en wij vergeten dat hart.

De miserie in een aantal families waarvoor collega Ulburghs aandacht heeft gevraagd, behoort tot de zaken waarvoor wij als politici meer aandacht moeten hebben.

Ter zake ! De privé-managers gingen het probleem oplossen. Daarvoor werden ze aangetrokken. Waarom zij ? In de eerste plaats omdat het een sociaal bijzonder geladen probleem was. De politiek durfde dat niet aan, dus werden een aantal privé-managers aangezocht om de zaak te klaren. Gheyselinc had een staat van verdienste : hij had Shell-Portugal succesvol geherstructureerd. Klufft had een en ander opgelost voor Nederland.

We hebben dan moeten vaststellen dat de managers die het voor ons moesten doen, een blind vertrouwen genoten van de regering met als gevolg dat heel wat is misgelopen, zoals uitvoerig door de commissie werd aangetoond. Ik zal daarop niet ten gronde ingaan.

Wel vind ik het een beetje spijtig dat de VLD-Raadsleden zijn weggegaan, want ik had graag met hen een woordje gewisseld. Als ik collega Dewael hoor zeggen dat de gemeenschap er onder geleden heeft, dan ben ik het met hem eens. Wel vergeet hij eraan toe te voegen dat één bepaald segment van de gemeenschap, namelijk de privé-sector er niet onder geleden heeft. Integendeel, de privé-sector heeft er veel profijt bij gedaan.

Ik wil dat met een aantal voorbeeldjes verduidelijken, al was het maar voor het verslag, want de meeste collega's hier aanwezig weten perfect waarover het gaat.

Voorts heeft het mij getroffen dat toen de commissie aan de heer Gheyselinc vroeg wie nu verantwoordelijk is voor Super Club en voor Pieters-De Gelder, deze heeft geantwoord : Ik neem alle verantwoordelijkheid op mij !

Super Club boekte een verlies van 1 miljard 152 miljoen frank en deze heer neemt alle verantwoordelijkheid op zich !

Wat gebeurt er dan ?

Hij wordt door de pers naar de hemel geschreven en geprezen als een man die de volle verantwoordelijkheid op beide schouders neemt.

Als kleine commissieleden kunnen wij daarop nauwelijks reageren. Dat vind ik zielig.

Iemand kan, zonder enige verantwoording te moeten afleggen, zo maar beweren dat hij alle verantwoordelijkheid op zich neemt, terwijl al zijn collega's zeer goed weten wat er met Super Club is gebeurd. Er werd niet eens een opportuniteitsstudie uitgevoerd ; er werd zo maar wat in het wilde weg gespeculeerd met een verlies van 1 miljard 152 miljoen frank voor de gemeenschap als gevolg. Hij kan ons de mond snoeren met de verklaring dat hij alle schuld op zich neemt. Hij schreeuwt : Basta ! en de pers schrijft hem naar de hemel. Collega's, dat begrijp ik niet meer. Als dat kan, zit er in onze samenleving iets fout.

Over wat volgt was ik graag een discussie aangegaan met de VLD. Ik had hen graag gezegd dat de privé-sector toch dik geprofiteerd heeft van de KS-gelden. Ik zal me tevreden stellen met een opsomming : participatie in Super Club, hoofdaandeelhouder De Prins, verlies 1 miljard 152 miljoen gemeenschapsgelden, verantwoordelijke Gheyselinc ; participatie in Pieters-De Gelder, voordeel voor familie Becaus, aandeelhouder, verlies 150 tot 360 miljoen frank door overtallige betalingen aan de privé-sector, hoofdverantwoordelijke Gheyselinc ; Truck Center Holding Europe, voordeel voor de groep Schaap, hoogstwaarschijnlijk 60 miljoen frank te veel betaald aan de privé-sector, in totaal heeft het faillissement aan de Vlaamse Gemeenschap 258 miljoen frank gekost ; Center Parcs NV, waarover uitvoerig werd gesproken door collega Ulburghs, 450 miljoen frank voor het dempen van een put. Ik dacht dat

Sleecx

de NV Maasland die zou krijgen ; die was toch de eigendom van mijnheer Machiels, een man die geïntereerd is op lobbyactiviteiten.

Daarstraks werd er uitvoerig over drukkingsgroepen gesproken, maar ook de VLD heeft gelobbyd, tenzij ik het onlangs verschenen boek verkeerd heb gelezen.

De tijdelijke vennootschap Betonac-Kumpen-Vandereydt heeft een indirect voordeel gehaald uit KRC Genk. Betonac schijnt een bekende naam te zijn in Limburg. Men kan deze firma ook citeren in een bepaalde context of zitten de Limburgse collega's zo verkeerd.

Volgens het rapport maakt men daar 300 miljoen frank verlies omdat men bedragen gependend heeft aan een voetbalclub. De commissie heeft de heer Kumpen hierover ondervraagd om te peilen of hij niet aanvoelde dat het gevaar van belangenvermenging niet ondenkbaar was en het principe deontologisch niet zuiver. De heer Kumpen heeft geantwoord dat hij niets aanvoelt. Op dat ogenblik stel ik mij de vraag in welk soort samenleving wij leven ! Hij was tegelijk voorzitter van KRC Genk en bestuurslid van KS en — naar mijn aanvoelen — participeerde hij ook in het bouwbedrijf van zijn broer. Ik herhaal dat de man deontologisch niets voelt. Collega's, loopt er dan niets verkeerd in onze samenleving ? Moeten wij de zaken niet herbekijken ? Achteraf zei de betrokkene mij dat ik medeverantwoordelijk was en dat ik het mogelijk had gemaakt dat hij dergelijke daden kon stellen vermits ik lid ben van de wetgevende macht.

Collega's, het is de taak van het parlement daar wat aan te doen. Wij moeten op dat vlak dringend wetgevende initiatieven nemen opdat dergelijke belangenvermenging in de toekomst niet meer kan plaatsvinden.

Deze elementen hebben mij bijzonder getroffen. Ik voelde mij niet alleen zeer verveeld maar ook zeer machteloos. Machteloos omdat ik

aan dit probleem niets kan veranderen. Alle collega's voelden zich machteloos. Tegen de gewetenloosheid van de getuigen die niets aanvoelden, hadden wij geen verhaal ! Ik herhaal dat wij dringend initiatieven moeten nemen om aan dit probleem te verhelpen.

In december 1987 beslist de raad van bestuur van KS om 150 miljoen frank te investeren in Diamant Boart. Twee jaar later wordt de participatie voor 50 miljoen frank verkocht, wat een verlies van 100 miljoen frank betekent.

Ook de privé-sector heeft geprofiteerd en een deel van de KS-gelden opgesoupeerd. Miljarden franken werden weggegooid !

Om die reden ben ik geen voorstander van privatisering. Ik vrees ook dat de privatisering van de overheidsbedrijven ons nog groter problemen kan stellen.

De mensen kunnen niet begrijpen dat men enerzijds met miljarden gooit terwijl er voor hen niets kan gebeuren. Dat creëert een enorme misnoegdheid en een klimaat om in de toekomst voor rechts te stemmen. Dat moeten wij proberen te verhindern !

Het rapport bewijst dat KS ongeveer 300 arbeidsplaatsen heeft geschapen. Op de vraag hoeveel arbeidsplaatsen er gecreëerd werden, gaf de heer Kluit het cijfer 1.063 op. De leden van de commissie hebben herhaaldelijk kunnen vaststellen dat zij door een aantal getuigen voortdurend in de maling werden genomen. Men heeft ons voortdurend een aantal zaken voorgelogen.

De SP is van oordeel dat het Fenix-project een goede zaak is indien het voldoet aan een aantal strikte voorwaarden.

Ten eerste moeten er, na verrekening van de verdringingseffecten, meer arbeidplaatsen komen.

Ten tweede moet het project voldoen aan een aantal milieuvorwaarden.

Ten slotte, ik heb de vergaderingen

van de KS-onderzoekscommissie dikwijls verlaten met een gevoel van machteloosheid en onwetendheid. Soms was ik ook kwaad op de voorzitter omdat hij mij niet altijd het woord verleende. Desalniettemin hou ik eraan de voorzitter van de commissie te danken omdat hij de vergaderingen, ondanks een licht gevoel van wreveld bij sommige leden, steeds in goede banen heeft geleid. Het is niet altijd gemakkelijk tegenstrijdige belangen met elkaar te verzoenen. Ik dank ook de verslaggever.

De voorzitter : De heer Vandeurzen heeft het woord.

De heer J. Vandeurzen (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, om aan te sluiten bij de heer Sleecx, voel ik dat ik best mijn ideeën in een zeer beperkte uiteenzetting naar voor breng.

Ik denk dat ik toch de tolk moet zijn van de mensen uit onze regio, dus uit Limburg, die eigenlijk hebben moeten vaststellen dat, doorheen heel het dossier, het bestuur en de financiële praktijken van de NV Kempense Steenkoolmijnen voortdurend werden geïdentificeerd met de globale reconversie, het economisch, sociaal en ontwikkelingsluit en dat dit gebeurde uitgerend op een ogenblik dat in heel de Europese Gemeenschap het Limburgs model als een voorbeeld van een regionaal reconversiebeleid wordt voorgesteld.

Het KS-schandaal riskeert inderdaad die globale inspanningen te verlammen. Dat geeft gevoelens van frustratie en verbittering bij degenen die dit op het veld als pioniers, voor heel Europa zelfs, hebben waargemaakt.

Wij hebben in de commissie getracht te beklemtonen dat in de reconversie heel wat positieve zaken werden gerealiseerd. Dit belet echter niet dat wat het brede sociale en ontwikkelingsluit van de reconversie betreft uit het KS-drama een aantal conclusies moeten worden getrokken. Als ik spreek over het sociale en ontwikkelingsluit dan bedoel ik de initiatieven in het basis- en het hoger onderwijs, het wetenschappelijk onder-

Vandeuren

zoek, de beroepsopleiding, de huisvesting, de integratie van migranten en de initiatieven die er gekomen zijn naar aanleiding van het opzetten van het Toekomstcontract. Al deze initiatieven werden inderdaad gefinancierd via de gelden van KS of met middelen van de Vlaamse Gemeenschap, via de halve-frank-regeling, maar gelieerd aan de deficits en de exploitatieverliezen van de Kempense Steenkoolmijnen.

Wij hebben moeten vaststellen dat interne tegenstellingen de SIM in zijn werking hebben verlamd. We hebben ook, naar aanleiding van het onderzoek bij de SIM, moeten vaststellen dat wij ons opnieuw vragen moeten stellen over de manier waarop de overheid opdrachten, die haar eigenlijk toekomen, uitbesteedt aan privépartners.

We hebben ook moeten luisteren naar verhalen over de SIM waarin bestuurders en de bevoegde overheid getracht hebben een controle systematisch administratief en juridisch te onderbouwen en zelfs, vanuit diezelfde organisaties, het Rekenhof te betrekken in de controle van de middelen. Dat alles heeft echter niet tot een bevredigend resultaat geleid.

Ik beperk mij hier tot het sociale luik van de reconversie. Wij hebben ook ernstige beschuldigingen gehoord over de aanwending van sommige middelen. Nu moet op een gerechtelijk onderzoek worden gewacht om hierover duidelijkheid te krijgen.

Ik heb ook gelezen dat de commissie ten onrechte onvoldoende aandacht zou hebben geschonken aan de globale sociale en economische reconversie. Een aandachtig lezer van het verslag zou moeten weten dat wij ons daarvan terdege bewust waren.

De Limburgse reconversie, zoals ze zich heeft ontwikkeld, poogt een antwoord te zijn op een zeer complexe sociale en economische uitdaging die door de dominerende aanwezigheid van de steenkoolnijverheid in Limburg, gedurende bijna een volle eeuw, werd gecreëerd. Die structu-

ren werden geconcipieerd op een ogenblik dat in ons land de regionalisering voor snelle veranderingen in de bestuurlijke organisatie van ons land heeft gezorgd. Op hetzelfde ogenblik, ook dat moeten wij onder ogen zien, was de provincie Limburg aan heel wat maatschappelijke verschuivingen onderhevig, waarvan de gewijzigde politieke verhoudingen ongetwijfeld een belangrijke emanaatie zijn.

In tegenstelling tot wat sommigen hebben gezegd, denk ik dat het normaal is en ons integendeel zou moeten verwonderen dat de evaluatie van de wijze waarop in Limburg met overheidsgelden de uitdagingen werden aangepakt, verschilt naargelang van de ideologische overtuiging van eenieder. Het moet mij wel van het hart dat ik in de verschillende minderheidsstandpunten bitter weinig bekommernis en visie in verband met het sociale en ontwikkelingsluik van de reconversie terugvind. Nochtans hebben wij als christen-democraten ter zake een zeer uitgesproken visie en overtuiging. Die overtuiging gaat uit van een grondig en historisch inzicht in de uitdagingen waarmee de mijnstreek en heel de provincie wordt geconfronteerd wanneer duizenden werkplaatsen in de steenkoolnijverheid verdwijnen.

De heer Ulburghs heeft dat met veel passie en vanuit zijn individuele ervaring verteld, maar hetzelfde kan ik vanuit een meer algemeen beeld trachten te begrijpen. Het gaat inderdaad over veel meer dan over het verdwijnen van tewerkstellingsplaatsen. Het gaat over een probleem dat een hele samenleving heeft doorweven en dat nu de hele samenleving in onze provincie heeft doen beven. In heel de twintigste eeuw heeft de exploitatie van de steenkool onze provincie getekend. Het was de oorzaak van een economische migratie, uit heel Europa en later uit Islamitische landen. Jongeren van de derde of vierde generatie migranten moeten zich thans, in volle economische crisis, op een arbeidsmarkt, waarin voor mijnwerkers geen plaats meer is, waarmaken.

De afwezigheid van een tewerkstel-

lingsperspectief leidt zonder enige twijfel tot druggebruik en de daaraan verbonden criminaliteit. De steenkoolexploitatie hertekende op grondige wijze het Limburgse landschap, liet er gigantische merktekens achter in de vorm van terrils en grauwe vlakten. Als toeleveringsbedrijven voor de Waalse staalindustrie, bepaalden de mijnen de ruimtelijke ordening door de aanleg van autowegen en treinsporen.

Er was een welbepaalde patronale visie toen de eerste mijnen werden opgericht. Deze visie had betrekking op de relatie werknemer-werkgever, waardoor de stichtende vennootschappen duizenden mijnwerkerswoningen, kerken, scholen, ziekenhuizen, casino's, voetbalstadions, enzovoort hebben gebouwd. Gaandeweg heeft de overheid al deze grootschalige voorzieningen in een versneld tempo moeten overnemen. Dat proces was nog niet eens beëindigd op het ogenblik van de sluiting van de laatste mijnen.

In die zin is de reconversie inderdaad meer dan tewerkstelling. Het gaat hier over het optillen van de hele regio, het op grote schaal verhogen van de weerbaarheid van individuen en gezinnen. Dat is een opgave die nog veel zwaarder is geworden door de uitgesproken snelle wijze waarop een einde aan de steenkoolexploitatie werd gesteld.

Ik meen dat wij in de commissie geen misverstand hebben laten bestaan over het feit dat voor een kwalitatief goede reconversie-aanpak een aantal zaken noodzakelijk zijn. Wij hebben ook getracht om die elementaire zaken in de conclusies overeind te houden.

Ten eerste, men moet zich ervan bewust zijn dat de inzet van bijkomende middelen noodzakelijk is. Ik herhaal dat we ook in de commissie hebben moeten vaststellen dat op het terrein van de beroepsopleiding en van de huisvesting er geruchten of suggesties zijn geweest om alleszins het gerechtvaardigde en normale, objectieve aandeel van Limburg, in verhouding tot de objectieve noden van heel Vlaanderen, in feite te laten vervan-

Vandeurzen

gen door een aantal middelen die uit deze reconversie-inspanningen worden overgehouden. Ik denk dat dit niet mogelijk is. Het gaat over additionele middelen. De suggestie om die middelen in een speciaal fonds onder te brengen op de begroting van de Vlaamse Executieve, is zeker een goede optie. Ik begrijp niet goed waarom sommigen met die constructie problemen zouden hebben. Het laat niet alleen de controle toe maar bovendien kan de additionaliteit op een goede manier worden bewaakt.

Er is ook gepleit voor het inzetten van geëigende Vlaamse administraties en instellingen. Dat belet echter niet dat ook een tweede essentieel kenmerk van de reconversie overeind moet blijven. Het moet gaan over een geïntegreerde aanpak van de problemen. Het gaat er niet om dat we meer krijgen van hetzelfde, maar dat wij op een gecoördineerde manier een meerwaarde creëren met name het welzijn in onze provincie op een buitengewone manier versterken.

Dat daarvan goede voorbeelden zijn, is ook in de commissie naar voren gekomen. We kennen de problemen van de SIM, de verlamming in de besluitvorming, de belangenbehartiging die heeft plaatsgevonden, maar we moeten ook oog hebben voor de experimenten die in die reconversie mogelijk zijn geworden en die op andere plaatsen niet van de grond kwamen. Ik denk bijvoorbeeld aan het netoverschrijdende onderwijsvoor-rangsgebiedenbeleid, aan de projecten waarin de sanering van mijn-werkswoningen worden gecombineerd met een aangepaste opleiding voor jonge migranten.

Ik meen dat precies die additionele middelen, juist die geïntegreerde aanpak van de problemen op een geconcentreerde manier, het unieke en essentiële is in de reconversie en ook in de toekomst overeind moet blijven. Dit is alleen mogelijk wanneer, samen met de begrotingstechniek, de Permanente Werkgroep Limburg dynamischer wordt en wordt aangevuld met die mensen die mede verant-

woordelijk zijn voor de reconversie. Hiermee bedoel ik de gemeentebesturen uit het mijngebied, de provincie, KS met zijn nieuwe opdracht, de nieuw te creëren opvangstructuur en alle andere privé- en overheidsinitiatieven die in dat nieuwe plan opdrachtgever zullen worden. Dit is voor de christen-democraten essentieel. Deze permanente werkgroep is geen adviesorgaan ; hij moet het knooppunt worden van de nieuwe dynamiek in de reconversie.

Ik kom nu tot een derde essentieel element in de reconversie. Additionele middelen zijn uitstekend, een gecoördineerde aanpak noodzakelijk, maar bovenal moet een en ander op een bijzonder flexibele manier kunnen gebeuren. Een snelle inzet van middelen is ook noodzakelijk, al was het maar om de noodzakelijke Europese financiering op een goede manier te kunnen organiseren.

Men kan veel kritiek hebben op een organisatie als de SIM ; één zaak is echter zeker, zij heeft op een gigantische manier en met een fantastisch opgebouwde know how de Europese middelen naar onze provincie gebracht. Ik denk dat dit inzake het rentabiliseren van Europese mogelijkheden een uitstekende zaak is geweest.

In die reconversie is een know how opgebouwd. Ditzelfde geldt ook voor wat door de v.z.w. Begeleidingsdienst Limburgs Mijngebied werd ontwikkeld. Deze dienst vervult inderdaad een essentiële en aanvullende rol in het gehele opleidingsluik. Dit alles moet ook duidelijk zijn voor de Vlaamse administraties, die nu in de reconversie een groter aandeel zullen hebben. Ook van hen wordt verwacht dat zij met diezelfde flexibiliteit, met diezelfde constructieve geest en diezelfde snelle aanpak, zich zullen engageren in deze permanente werkgroep en in de nieuwe reconversie. Wij hebben zeker geen behoefte aan terreingevechten maar wel aan een consensus over de nieuwe reconversie.

Mijnheer de voorzitter, ik besluit met een bedenking inzake de politieke consensus die in onze provincie abso-

luut noodzakelijk is. Het verslag van de KS-onderzoekscommissie is een mijlpaal in de reconversie van de provincie Limburg. Het is een moment van bezinning, van uitzuivering van gecreëerde structuren, van transparanter en democratischer maken van de besluitvorming en, zeker wat het economische luik betreft, het vergroten van de betrokkenheid van de regio.

Dit alles betekent ook dat de verantwoordelijkheid van de Limburgse gemeenschap zelf er niet kleiner op wordt. Limburg heeft recht op de de solidariteit van de rest van Vlaanderen. Het gaat dan wel over een tijdelijke solidariteit die de morele verplichting in zich draagt om reenschap af te leggen.

In Limburg moet dringend opnieuw werk worden gemaakt van het bereiken van een consensus over de grote toekomstprojecten. Dit debat moet mijns inziens niet in dit halfroond worden gevoerd. De Limburgers zouden zich best in alle discretie terugtrekken en nagaan hoe zij nader tot elkaar kunnen komen. Dit gebeurt niet met grote redevoeringen, met advertenties of persconferenties ; het kan alleen door eerst samen te gaan zitten, in de overtuiging dat men door het bereiken van een consensus er allemaal beter van wordt, eerder dan te trachten het grote gelijk aan zijn kant te krijgen.

Op die manier zal ijveren voor een beter bestuur van KS niet verworden tot geheimzinnig lobbyen en getouwtrek. Op die manier wordt ook vermeden dat eerlijke overtuigingen worden ingekapseld in tactische manoeuvres met het oog op goedkoop succes.

Mijnheer de minister-president, ik hoop dat uit uw antwoord moge blijken dat het woord terug is aan de Limburgers om die uitdaging met beide handen aan te nemen en dat wij hier binnen enkele jaren een goede evaluatie kunnen maken en fier zijn over wat wij gaan noemen de tweede fase van het Toekomstcontract. **(Applaus)**

De **voorzitter** : Dames en heren, alvorens het woord te verlenen aan de

Voorzitter

heer Bossuyt deel ik mede dat wat het voorstel van resolutie van de heer Ulburghs betreft, door zijn fractievoorzitter de spoedbehandeling werd gevraagd.

De fractievoorzitter heeft achteraf verduidelijkt dat het ging om een vraag om voorrangbehandeling. Ik denk dat er geen bezwaar is van de Raad deze voorrangbehandeling te verlenen.

Dit houdt in dat het voorstel van resolutie, na commissiebespreking, in een volgende plenaire vergadering aan bod kan komen.

Is iedereen het daarmee eens ? **(Ja)**

Dan is aldus besloten.

De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer G. Bossuyt (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik ben een niet zo getalenteerde redenaar als sommigen die ik hier vandaag heb beluisterd. Ik heb ook niet de gave om mijn emoties op zo een bevattelijke en intense manier te uiten. In elk geval kan ik niet ontkennen dat de werkzaamheden in de onderzoekscommissie op mij een stempel hebben gedrukt.

Vooreerst wil ik de verslaggever feliciteren met zijn uitstekend en omvangrijk verslag. Toch kan ik niet ontkennen een beetje ontgoocheld te zijn over de inbreng van de heer Weyts in de commissie. Ik had daarvan duidelijk meer verwacht. In elk geval hebben de werkzaamheden tot een zeer goed document geleid.

Ik wens ook de mensen van het secretariaat van de commissie, het afdelingshoofd van de dienst Commissies, de mensen van de Vlaamse Raad die ook tijdens de vakantieperiode zijn komen opdagen om het document af te werken, van harte te danken.

Ik dank eveneens de leden van het Rekenhof die een zeer belangrijke rol hebben gespeeld in onze werkzaamheden.

Het was een belangrijke parlementaire

onderzoekscommissie die nochtans zeer moeilijk van start ging en met vele handicaps had te kampen.

Wat de samenstelling van de commissie betreft, is het niet nieuw vandaag nogmaals te herhalen dat er te veel Limburgers in de commissie zetelden. Dit is zeker niet negatief bedoeld ten aanzien van de Limburgers, maar het veroorzaakte toch een zeker onevenwicht.

Wat de voorkennis betreft van een reeks van feiten, wisten blijkbaar velen meer. Nu weet heel het land het en het hoeft niet noodzakelijk negatief te zijn.

Bij de start van de commissie en de samenstelling van het bureau heeft een tegenkandidaat-voorzitter de werkzaamheden niet verder willen bijwonen ; ik begrijp niet goed om welke reden. Hij betoogde als parlementslid niet te willen zetelen als een bloempot. Dergelijke uitlatingen van mensen die een politiek mandaat vervullen, zijn toch bevreemdend. Het hoeft ons dan ook niet te verwonderen dat de publieke opinie een slechte mening over ons heeft ; inderdaad, op die manier dragen wij er zelf toe bij. Vandaar dat de samenstelling van het bureau, dat nochtans van vitaal belang is voor de goede werking van een commissie, eveneens zeer moeilijk is verlopen wat uiteindelijk hierin resulteerde dat geen enkel oppositielid in het bureau zetelde. Ik heb getracht deze handicap op te vangen door een reeks van problemen en afspraken in openbare commissie te behandelen. Dit is echter niet het ideale middel om op een gestructureerde manier te kunnen handelen.

In belangrijke mate hebben ook de zeer uiteenlopende politieke bedoelingen van sommige commissieleden ons parten gespeeld. Een debat voeren over het economisch overheidsinitiatief in het algemeen is de minst eerlijke manier waarop dit kan gebeuren.

De uiteenlopende politieke doeleinden van de commissieleden hebben ons in belangrijke mate parten gespeeld. Sommigen waren tegen reconversiegeld, omdat naar verluidt

aan het reconversiegeld van Limburg zou worden getornd. En na al die geruchten op een rijtje te hebben gezet, was aanvankelijk wel reden hiervoor te vreezen. Anderen beschouwden de KS-commissie als een laatste middel om te trachten één mijn open te houden. Een volgende groep was er vooral op uit de gemaakte afvloeiingsregels opnieuw ter discussie te brengen teneinde een gunstige regeling te bekomen voor de oostelijke mijnwerkers, wat in se geloofwaardig is. Maar heel wat personen echter wilden de KS-commissie misbruiken om een politiek en ideologisch debat te voeren over het economisch overheidsinitiatief in het algemeen en over de GIMV in het bijzonder. Misschien waren nog anderen — en dat bleek uit het debat dat vandaag werd gevoerd — er vooral op uit om politieke tegenstrevers een voetje te lichten. Op het vlak van onze werkzaamheden speelde dergelijke houding een niet onbelangrijke negatieve rol.

Wij werden geconfronteerd met een omvangrijk dossier en ook tijdens het getuigenverhoor was het moeilijk om structureel te werk te gaan, te meer omdat de materie erg complex is en omdat veel dossiers raakvlakken vertonen met mekaar. De poging die ik aanvankelijk had ondernomen voor een thematische behandeling was moeilijk vol te houden. Sommige commissieleden verwarden vaak het stellen van vragen met het afleggen van politieke verklaringen, waarbij ik trouwens systematisch ingreep.

Diegenen die beweren dat ik de discussies onderbrak om bepaalde partijen en/of personen te sparen zijn te kwader trouw. Uit het stenografisch verslag blijkt trouwens het tegendeel in die zin dat ik minstens even vaak partijgenoten als andere leden tot de orde riep telkens zij niet ter zake waren of zich niet strikt hielden aan de opdrachten van de commissie. Sommige commissieleden dwaalden of daalden af op zoek naar vermeende strafrechtelijke feiten, hoewel van bij de aanvang duidelijk werd gezegd dat zulks behoorde tot de taak van het lopende gerechtelijk onderzoek. Regelmatig moest ik die personen tot de orde roepen om te vermijden dat

Bossuyt

niet alleen binnen de commissie, maar vooral erbuiten, verwachtingen zouden worden gecreëerd waarvan ieder zinnig mens op voorhand wist ze niet volledig te kunnen beantwoorden. Het is niet goed op dergelijke wijze ontgoochelingen te schepen.

Verder was er een interferentie van de commissiewerkzaamheden ingevolge onthullingen in de pers. Het kan niet worden ontkend dat de media aan het KS-dossier de nodige aandacht schonk, maar ik voeg er meteen aan toe dat dit soms onze werkzaamheden verstoortte. Inderdaad, de sfeer, de aard van de vragen en zelfs de agenda van de commissie werden vaak beïnvloed door belangrijke persartikels. Het zal de commissieleden wellicht niet zijn ontgaan dat op het ogenblik dat de pers niet aanwezig was, het debat anders verliep dan in het openbaar. Wat ook invloed had op onze commissiewerkzaamheden was de verhouding parlementaire onderzoekscommissie en gerechtelijk onderzoek. De uitspraak in de zaak Transnuclear heeft ertoe geleid dat de commissieleden enerzijds uiterst gevoelig waren uit angst om dezelfde fouten te begaan, maar dat zij anderzijds het grondwettelijk recht op het parlementair onderzoek niet lieten beknotten.

Uiteindelijk ben ik van oordeel dat ter zake een evenwicht werd gevonden. Ik ben het dan ook niet eens met de stelling van procureur-generaal Velu als zou het parlement zich niet mogen bemoeien met een zaak waarin een gerechtelijk onderzoek aan de gang is. Beide onderzoeken hebben immers hun eigen nut en hun eigen finaliteit. Het opsporen van misdrijven behoort ontegensprekelijk tot de opdrachten van het parket. Een parlementaire onderzoekscommissie is echter best geschikt voor het behandelen van die zaken die geen misdrijf uitmaken, maar die, op het vlak van gemeenschapszin, toch laakbare feiten zijn. In dat verband denk ik bijvoorbeeld aan speculatie met overheidsgeld, uitbetaling van lonen aan overheidsmanagers via — jam-

mer genoeg — volkomen legale systemen die enkel tot doel hebben de belastingen te ontwijken.

Daarom zou het volgens mij nuttig zijn snel over te gaan tot de behandeling van het wetsvoorstel van de heer Arts, dat voortspruit uit de gemengde commissie van Kamer en Senaat en dat betrekking heeft op een vlotte samenwerking tussen een parlementaire onderzoekscommissie en eventueel aan de gang zijnde gerechtelijke onderzoeken. Mocht hieromtrent duidelijkheid worden gecreëerd dan zouden wij op een efficiënte wijze kunnen werken.

Deze commissie vertoonde tevens een aantal belangrijke voordelen. Het is de eerste maal dat wij tijdens onze werkzaamheden in dergelijke mate beroep konden doen op een staf uitstekende medewerkers van het Rekenhof.

Mijnheer de voorzitter, het zou overigens goed zijn mochten de leden of het bureau van de onderzoekscommissies in de toekomst op een dergelijke manier worden begeleid.

Wat de resultaten betreft hangt de appreciatie aangaande het slagen van een onderzoekscommissie in eerste instantie af van de gestelde verwachtingen. Dat is de reden waarom ik van bij de aanvang heb getracht de besprekingen in die zin te doen verlopen dat zij resultaten zouden opleveren. Tevens wou ik vermijden dat bij de publieke opinie de indruk zou ontstaan dat wij tot conclusies zouden komen waarbij onomstotelijk wordt bewezen dat een aantal welbepaalde personen een aantal welbepaalde daden zouden hebben gesteld. Dergelijke verwachtingen mochten wij zeker niet creëren. Wij zijn er weliswaar niet in geslaagd in alle dossiers tot in de kleinste details de ware toedracht van de feite bloot te leggen. Toch ben ik ervan overtuigd dat onze onderzoekscommissie een aantal feiten aan het licht bracht die, ofschoon zij misschien niet strafbaar zijn, alleszins laakbaar zijn en waarvan de publieke opinie althans definitief weet heeft. En dat is ook belangrijk.

Een aantal dossiers werden niet of

onvoldoende onderzocht, soms bewust — in dat verband denk ik aan de dossiers Hob Units en Moestops — omdat de interferentie met het gerechtelijk onderzoek te groot was. In overleg met de onderzoeksrechter heb ik die dossiers trouwens onmiddellijk aan hem overgemaakt voor verder onderzoek.

Ik ben het hoe dan ook helemaal niet eens met diegenen die zeggen dat het ging om een doofpotcommissie. Dat kon immers niet, alleen al door de ruchtbaarheid die eraan werd gegeven. Bovendien heeft deze commissie nieuwe feiten aan het licht gebracht die zelfs onbekend waren voor een aantal goed geïnformeerde personen.

Sommige revelaties, bepaalde documentatie en heel wat bewijsmateriaal worden momenteel verder onderzocht in het kader van het gerechtelijk onderzoek, omdat wij alle stukken die ons toekwamen systematisch overmaakten aan de gerechtelijke instanties.

Samen met alle leden van de onderzoekscommissie hoop ik dat ook het gerechtelijk onderzoek op een ernstige wijze zal verlopen en dat de resultaten ons kenbaar zullen worden gemaakt.

Heel wat leden zijn het erover eens dat wij de evolutie van het onderzoek moeten volgen. Op een bepaalde ogenblik heeft onze commissie trouwens positief ingewerkt op het gerechtelijk onderzoek.

Het zou niet mogen dat de aandacht daar verslapt omdat wij vandaag als onderzoekscommissie onze conclusies hebben ingediend. Als leden van de commissie moeten wij ons vooral afvragen of de structuren en de mechanismen van de reconversie in Limburg voldoende zijn blootgelegd om er relevante beleidsconclusies uit te kunnen trekken. De commissie was praktisch unaniem van oordeel dat dit wel het geval was. Dat betekent dat de commissie overtuigd was dat er geen meerwaarde kon worden bekomen door het nog meer in detail onderzoeken van nog meer dossiers. Dit zou de basisinstellingen zoals weergegeven in de conclusies niet

Bossuyt

fundamenteel meer wijzigen. In die zin heeft de onderzoekscommissie haar werk gedaan en kan ze volgens mij in haar opzet geslaagd worden genoemd, temeer daar wij er op hebben gestaan de ons toegemeten — en eigenlijk te beperkte — tijdslimiet te respecteren. Ik hoop dat deze zaken hierna niet worden vergeten maar dat ze concreet worden opgevolgd. Er moet concreet worden ingegrepen om de gang van zaken die wij hebben vastgesteld fundamenteel te veranderen. Het centrale punt in de beleidsconclusies is dat het KS-verhaal er een is van veel te veel geld zonder duidelijke opdracht en met nauwelijks enige controle op de aanwending. Mijn opmerking over het teveel aan middelen mag niet verkeerd worden begrepen. De problemen in Limburg waren en zijn enorm groot. Het is absoluut te verantwoorden dat deze provincie een voorkeursbehandeling krijgt. Is het echter te veel gevraagd dat de extra middelen slechts worden vrijgegeven in de mate dat er concrete en nuttige projecten tegenover staan? Wij hebben in de commissie gemerkt dat het geld — dat door de overheid moet worden geleend — op rekeningen wordt gezet die nog meer geld opbrengen. Dat kan toch niet de bedoeling zijn. Het is mij opgevallen dat op een bepaalde dag de verontwaardiging daarover in de commissie algemeen en unaniem was. Naarmate de discussies verder gingen begonnen de meningen blijkbaar te veranderen. Dat kon men ook in een bepaalde pers vaststellen. Men scheen te vrezen dat het bedrag dat aan Limburg wordt toegewezen, zou worden vermindert. Blijkbaar was men te bang geworden om het schandaal van de belegging van die gelden verder aan de kaak te blijven stellen. Het is toch hemeltergend dat de gemeenschap op kosten wordt gegaagd om onaantastbare overheidsmanagers in staat te stellen wat op de beurs te gaan speculeren, zoals in het dossier Super Club. Dit is een typevoorbeeld en het bedrag kan niet dikwijls genoeg worden vermeld. Het was namelijk 1,3 miljard frank in plaats van 1,1 miljard frank overheidsgeld. Dit geld werd besteed aan

iets waarover velen nagedacht zouden moeten hebben.

De tweede hoofdzonde is het ontbreken van een duidelijke opdracht inzake reconversie. Ik heb de indruk dat het politieke niveau tegelijk te veel en te weinig tussenbeide is gekomen in het KS-dossier. Als de minister de gedelegeerd bestuurder telefonisch interpeleert over de benoeming van een directielid van KS, is dat manifest een ontoelaatbare inmenging van de politiek in een autonome overheidsinstelling.

Minister-president L. Van den Brande : Ik wil nog even ingaan op een detail want deze kwestie moet voor goed uit de wereld worden geholpen. Naar aanleiding van een algemeen gesprek met de betrokkene over hoe hij de zaken aanpakte, was er op toevallige wijze sprake van wie nu de functie waarnam van secretaris-generaal. Ik had de bevestiging gekregen dat de betrokken dame — die ik trouwens niet ken — deze functie helemaal niet bekleedde. Op een bepaald moment ontving ik een brief waarop haar handtekening wel onder deze titel stond. Op die basis heb ik gewoon gebeld om te zeggen dat wat ik had gehoord blijkbaar niet overeenstemde met wat ik had vastgesteld. Ik denk dat de context van dit verhaal duidelijk was. Ik wou geen bepaalde informatie, ik wou enkel opheldering en de heer Kluyt heeft mij die gegeven.

De heer G. Bossuyt : Het is toch veelzeggend dat dergelijke zaken steeds opnieuw een dergelijke omvang krijgen in een dossier dat meer verdient. Wat we vaststellen als we het dossier bekijken, is dat de heer Gheyselinck van bij het begin een bepaalde reconversie-opdracht had. In feite kunnen we stellen dat de heer Gheyselinck in feite een blanco cheque had gekregen. Het is een zeer grote tekortkoming van de overheid dat zij reeds van bij het begin heeft nagelaten om een duidelijke opdracht te geven, bijvoorbeeld in de vorm van een beheerscontract. Wij hebben vastgesteld dat de concrete actie op het terrein de indruk wekte van een ontstellend gebrek aan coördinatie en een ontstellende mate van

improvisatie. Het is tekenend dat pas in 1992 binnen KS het besef groeide dat men nood had aan een strategisch plan waarbinnen ondermeer de participaties konden worden geplaatst.

Het gebrek aan beleidsrichtlijnen had eveneens tot gevolg dat instellingen die normaal het beleid op het terrein moeten uitvoeren nu ook zelf het beleid bepaalden. Personen en instellingen die aan niemand anders dan zichzelf verantwoording verschuldigd zijn, speelden mini-Vlaamse Executieve en konden naar goeddunken projecten steunen en subsidies verdelen. Zelfs indien men zich tot een bepaalde zuil rekent, kan het schouwspel van bepaalde lijsten inzake tegemoetkomingen op zijn minst bevreemdend genoemd worden.

De heer Verbrugge, met wie ik een paar keer in aanvaring ben gekomen, ging bijvoorbeeld bij de Vlaamse Executieve aankloppen voor supplementaire subsidies voor het Dokter Willems-Instituut. Nadat hij evenwel bij de bevoegde minister geen succes kende, besliste hij dan maar om via de SIM een subsidie van 80 miljoen frank aan dit instituut uit te keren.

Ook uit andere documenten blijkt dat zelfs de gouverneur van Limburg in een dergelijk instituut is ingeschreven. Mijnheer de minister-president, dit ernstig feit vraagt toch aandacht, vooral als men merkt dat voor de verkiezingen het ingeschreven bedrag vermindert en dat het na de verkiezingen plots vermeerdert. Deze voorbeelden geven — en dat is jammer voor Limburg — toch een beeld van een laakbare situatie.

De derde basisfout is de onvoldoende controle op de aanwending van de overheidsmiddelen. De basis voor die gebrekkige controle — ik zeg dit niet graag omdat ik had gehoopt om een grondige evaluatie te kunnen maken van de wijze waarop overheidsinitiatieven in het verleden gebeurden, zodat er ook een betere bijsturing zou mogelijk zijn — ligt voor een groot gedeelte bij het basisprotocol dat de heer Verhofstadt namens de regering in oktober 1987 met KS sloot. Zoals reeds gezegd kwam dit neer op een blanco

Bossuyt

cheque aan de heer Gheyselincx die dan nog zelf zijn raad van bestuur kon samenstellen. Ik zeg dit niet graag maar iedereen was blij dat hij ervan af was. Men hoopte dat de heer Gheyselincx de zaken wel zou oplossen. Dat is ook een visie van sommigen die zeggen dat overheidsinmenging niet goed en gezond zou zijn.

Er was ook het probleem van de getrapte delegatie. KS is een juridisch autonome NV, maar het is een dochtermaatschappij van Gimvindus, die op zijn beurt een dochter is van de GIMV. Er bestaan wel degelijk controlemogelijkheden ten aanzien van de GIMV, maar de controlemogelijkheden op de 100 percent-dochters zoals KS, maar ook LIM en SIM, zijn met de huidige wetgeving volstrekt onvoldoende. Daarom zal ik ook — en dit is een concreet gevolg van de werkzaamheden van de onderzoekscommissie — een voorstel van decreet indienen dat de controle van het Rekenhof op het gebruik van overheidsmiddelen niet langer beperkt tot de overheidsadministraties in de strikte zin van het woord, maar ook toelaat bij alle rechtspersonen die voornamelijk met overheidssubsidies werken en niet rechtstreeks onder het gezag van het Vlaams Gewest ressorteren.

Ik vernam vanmorgen dat de heer Pinxten overweegt om ter zake een herziening van de Grondwet te vragen. Er bestaat betwisting of een dergelijke grondwettelijke herziening noodzakelijk is voor dit voorstel. Ik zal in ieder geval het voorstel indienen. We kunnen het dan bespreken en eventueel voorleggen aan de andere leden van de commissie. Indien onomstotelijk zou blijken dat zelfs zonder grondwettelijke wijziging een dergelijke uitbreiding van de activiteiten van het Rekenhof mogelijk zou zijn, zouden we hen vragen het mee te onderschrijven. Persoonlijk meen ik dat dit kan maar vermits er ter zake betwisting bestaat, is het geen luxe om dat eens te onderzoeken.

Het is hier trouwens reeds vaak gezegd dat die politieke stroming onderhuids aanwezig was en is.

De indruk wordt evenwel gewekt dat alles fout gaat van zodra politici bij iets betrokken zijn. Ik wil de fouten van de politici niet goedpraten, ik heb trouwens reeds gezegd waar de overheid tekortgeschoten is. Dit betekent evenwel niet dat ook anderen een grote verantwoordelijkheid hebben.

De heer Sleecx heeft hier aangehaald hoe de commissie heeft aangevoerd op welke wijze de privé-sector soms ageert.

Mijnheer Denys, wij zijn bereid te praten over het economisch overheidsinitiatief. Ik heb geprobeerd die discussie niet te voeren in de commissie want meestal komt er niets van terecht omdat de politici op politiek vlak willen scoren. Het zou dan ook verstandig zijn zich te bezinnen over het economisch overheidsinitiatief en de kans te krijgen op een niet partijpolitieke manier het overheidsinitiatief te evalueren.

Ik ben voorstander van overheidsinitiatief, maar ik wil mijn argumenten op een rustige en serene wijze naar voren brengen. In het verleden was ik zeer nauw betrokken bij de textielnijverheid. Ook daar kan het overheidsoptreden in vraag worden gesteld, maar dank zij de overheid werd gedurende tien jaar een betekenisvolle tewerkstelling behouden. De situatie is nu in de textielsector jammer genoeg drastisch aan het veranderen. Niet alleen de textielsector, maar ook andere bedrijven, waaronder Barco, zijn gered dank zij het overheidsinitiatief.

De socialistische beweging heeft doorheen de geschiedenis ook niet altijd op de strakke lijn gestaan, hoewel sommigen ons dit wel vaak verwijten wanneer men ons collectivisten noemt. Ik herinner hierbij aan het boek *Le socialisme contre l'Etat* van Emile Vandervelde en aan de genuanceerde standpunten terzake van Hendrik De Man. Wij zijn ook vandaag bereid een grondige discussie te voeren over het overheidsinitiatief dat nu in Vlaanderen nodig is. Ik ben bijzonder gevoelig voor de opmerking, die de heer Schiltz vandaag heeft gemaakt. Hij vroeg zich immers

af waar wij nu zonder overheidsinitiatief zouden staan. Ik hoop dat degenen die vinden dat alles moet gepri vatiseerd worden een privé-sector vinden die de vele miljarden frank die nodig zijn zal kunnen en willen ter beschikking stellen.

De heer A. Denys : Mijnheer Bossuyt, wij gaan graag op uw uitnodiging in. Wij hebben overigens een voorstel van decreet ingediend dat als kapstok voor deze discussie zou kunnen dienen. Dit voorstel beoogt het voornaamste instrument van het overheidsinitiatief op het economisch vlak, met name de GIMV/Gimvindus te privatiseren. Wij rekenen hiervoor op een open discussie los van alle ideologische tegenstellingen.

De heer G. Bossuyt : Dat is niet hetzelfde als wat ik bedoel, mijnheer Denys.

De heer A. Denys : Ons voorstel van decreet kan de parlementaire aanzet zijn om het debat zo snel mogelijk in de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid aan te vatten.

Mijnheer Bossuyt, u wekt de indruk dat wij volledig en te allen tijde achter de privé-sector staan. Wij vertrouwen de privé-sector op één voorwaarde namelijk dat hij geen monopolie heeft en niet met overheidsparticipaties werkt. Een privé-sector met een monopolie en overheids subsidies wantrouwen wij. Wij geloven enkel in een privé-sector die werkt binnen een echte vrije markt en die zijn volle verantwoordelijkheid draagt. Dat verschil wilde ik toch even duidelijk stellen. Telkens de privé-sector misbruikt wordt, blijkt dat er overheidsparticipaties of monopolies in het spel zijn.

De heer G. Bossuyt : Wat u zegt, mijnheer Denys, zou eigenlijk betekenen dat Limburg, de sociale begeleiding en de sanering van de mijnterreinen uitgezonderd, geen overheids geld meer nodig heeft. U lijkt immers alle instrumenten die zouden kunnen bijdragen om samen met de privé-sector een en ander te realiseren aan de kant te schuiven. Geef toe dat men zich vragen begint te stellen als

Bossuyt

men midden in de discussie over KS een belangrijk partijvoorzitter hoort voorstellen de GIMV te privatiseren. Wie zoiets beweert, beseft die nog wel waarover het eigenlijk gaat ?

De **heer A. Denys** : Bij de bespreking van ons voorstel kunnen alle aspecten aan bod komen.

De **heer G. Bossuyt** : Wij zijn voorstander van een discussie vooraf over de inbreng van de overheid in de privé-sector zodat we kunnen nagaan wat in het verleden is misgegaan. Het is geen schande om dat toe te geven. De overheid heeft in de loop van de jaren haar manier van optreden veranderd. Ik wens dat dat wordt geëvalueerd. Omdat we geconfronteerd worden met een ideologische crisis blijft zo'n debat echter uit. Sommigen geven de indruk dat privatisering alle problemen oplost. Mijnheer Denys, zolang het debat op zo een manier wordt gevoerd, is er gewoon geen rationeel gesprek mogelijk. Maar ik wil een inspanning doen om samen met u een serieuze evaluatie te maken en daaruit de nodige conclusies te trekken in verband met de taak van de overheid. En in bepaalde sectoren is die niet gering.

Ik wil daarbij nog even antwoorden op de voorstellen van mijnheer Ulburghs in verband met een ecoholding. Het zal niemand ontgaan zijn dat ook binnen KS aan zo iets werd gedacht. Het is niet steeds op de meest gelukkige manier gebeurd, maar er zijn ongetwijfeld toekomstgerichte sectoren die zich met deze betrekkelijk nieuwe problematiek bezighouden. Ik meen dat daar kansen liggen voor het overheidsinitiatief omdat ik de privé-sector daar niet meteen op zie inpikken.

De **heer A. Denys** : In sommige milieusectoren staat de privé-sector heel ver, bijvoorbeeld inzake waterzuivering, mestverwerking. In Gent is er zelfs een bank opgericht die zich bezighoudt met de financiering van milieuprojecten.

De **heer J. Ulburghs** : Die bank doet niet aan preventie. Dat is geen ecologisch verantwoord initiatief.

De **heer G. Bossuyt** : Laten we dit debat op een ander ogenblik houden, maar onthoud alvast dat de SP voorstander is van een serene evaluatie over de rol van de overheid in de economische sector.

Mijnheer Ulburghs, ik heb u zeer emotioneel horen spreken over de mensen in Limburg. Ik heb daar respect voor. Ook in mijn gemeente die 35.000 inwoners telt, wonen er een duizendtal werklozen, een groot aantal bestaanminimumtrekkers, mensen die kampen met kansarmoede, noem ze Ivo of Suska. Ook deze mensen horen de berichten over KS. Het is niet evident dat de middelen die nog voorhanden zijn, alleen en uitsluitend voor Limburg zouden worden gebruikt, want ook elders verwacht men wat.

Wij wensen de engagementen waartoe we ons in dit dossier verbonden hebben, te respecteren, maar wij eisen controle. Wij zijn wel gekant tegen een mentaliteit van breng het maar allemaal naar hier ; wij zullen we zien hoe we het geld zullen verteerden.

Mijnheer Ulburghs, ik meen inderdaad dat er in Limburg veel nuttig werk kan worden gedaan, bijvoorbeeld op het vlak van huisvesting. Ik stel voor dat men daarbij zoveel mogelijk een beroep doet op de bestaande instellingen. Ook op het politieke niveau moet er desbetreffend samenwerking ontstaan. De afrekeningen waarvan onze commissie in al die maanden getuige is geweest, zijn nefast voor Limburg. Politieke mandatarissen moeten er zich niet over schamen dat ze aan politiek doen. Ze mogen uitkomen voor hun mening, hun partij, de stroming waartoe ze behoren, maar ze moeten samen werk maken van een beleid in het belang van de gewone mensen. (**Applaus**)

De **voorzitter** : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande (op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ook al brandt het licht op volle kracht, de sfeer lijkt mij eerder intiem nu wij bij het einde van dit

debat enkele beschouwingen willen maken rond de werkzaamheden van de KS-commissie.

Het is reglementair vanzelfsprekend dat ik nu niet op de tribune sta om vragen te beantwoorden. Dit debat behandelde immers de verslaggeving over de werkzaamheden van de commissie. Er zijn beschouwingen en standpunten naar voren gebracht — zowel door de meerderheid als door de oppositie — over de conclusies van het onderzoek.

Zoals aangekondigd heeft de Vlaamse regering haar besluitvorming uitgesteld tot het ogenblik dat de verslaggeving achter de rug was en de beschouwingen waren gemaakt. De Vlaamse regering heeft derhalve rekening gehouden met de conclusies van de onderzoekscommissie van de Vlaamse Raad en heeft aldus een aantal krachtlijnen vastgelegd voor de werking en de opdrachten van de n.v. KS en voor de toekomst van het reconversiebeleid in Limburg.

De toekomst van dit beleid wordt samengevat in zeven punten.

Ten eerste, de engagementen vervat in het Toekomstcontract worden uitgevoerd. De middelen die ter beschikking zijn van Limburg blijven gegarandeerd. Deze middelen zullen worden gegroepeerd, waarbij de controle door de bevoegde instanties — dus ook door het parlement aan de bron zal worden verbeterd. Wij willen een herkenbaar begrotingsfonds tot stand brengen, waardoor aan de bron de inspectie van Financiën, de begrotingscontrole en de normale parlementaire controle is gewaarborgd, meer en vollediger dan nu.

Ten tweede, wij willen bestaande structuren, die de basis moeten vormen van de vernieuwde aanpak van de reconversie in Limburg, aanpassen en vereenvoudigen. Hiertoe dienen de volgende stappen te worden gezet.

De opdracht van de n.v. KS wordt beperkt tot de sanering van de mijn-terreinen en de mijngebouwen, en de afhandeling van de verplichtingen voortvloeiend uit de afgesloten

Van den Brande

CAO's. De bestaande participaties van de n.v. KS in ondernemingen worden afgestoten.

Ten vierde, het sociale gedeelte van de reconversie wordt niet langer door de SIM uitgevoerd. De SIM zal derhalve worden afgeschaft. De opdrachten die de SIM thans vervult, worden voortaan uitgevoerd door de Vlaamse administratie of door instellingen van openbaar nut die thans deze taken waarnemen voor de rest van Vlaanderen. Deze administratie moet herkenbaar worden georganiseerd voor en in Limburg. De Vlaamse regering moet onderzoeken op welke wijze de genomen engagementen van de SIM ten aanzien van derden kunnen worden afgewikkeld.

Ten vijfde, de LIM wordt ontbonden. Haar activa en passiva worden tot het einde van het Toekomstcontract overgeheveld naar een tijdelijke opvangstructuur, waaraan de privé-sector deelneemt en die de Vlaamse regering verder dient te bepalen.

In die opvangstructuur zullen tevens de participaties van de KS worden ondergebracht. Deze opvangstructuur zal participaties, die niet strategisch zijn voor de reconversie van Limburg, kunnen valoriseren. Zij zal instaan voor het beheer van de aangehouden strategische participaties en zij zal onder modaliteiten, door de Vlaamse regering te bepalen, nieuwe strategische participaties kunnen nemen.

Ten zevende, het overleg met de Europese instanties en de coördinatie van het reconversiebeleid moet derhalve worden aangepast. Een belangrijke functie blijft dus weggelegd voor de Permanente Werkgroep Limburg, waarvan de kern zich in Limburg zal bevinden.

De BLM beschikt over waardevolle mogelijkheden tot het vervullen van opdrachten in de toekomst.

Alle betrokken instanties, ook de overheid van de provincie Limburg, zullen worden uitgenodigd om op korte termijn voorstellen uit te werken over de wijze waarop deze

krachtlijnen zullen worden uitgevoerd. De Vlaamse regering zal, na onderzoek van deze voorstellen, zo snel mogelijk de noodzakelijke aanpassingen uitvoeren.

Mijnheer de voorzitter, wij hebben vandaag in een bijzondere zitting tevens een belangrijke reeks beslissingen genomen met betrekking tot de toekomstige rol, de opdracht, het beheer en de werking van de GIMV en haar dochtermaatschappijen, de Vlaamse Milieuholding en Gimvindus. Ik zal u via een raadsbrief, wat misschien een innovatie is, op de hoogte brengen van de beslissingen die we ter zake hebben genomen. Het is goed dat er op momenten dat wij niet in vergadering zijn een briefwisseling kan ontstaan tussen de uitvoerende en de wetgevende macht zodat de Vlaamse Raad zonder verwijl wordt ingelicht over beslissingen of oriënteringen van de Vlaamse regering. In dier voege — om het in die termen te zeggen — zullen wij u morgen meer gedetailleerd op de hoogte brengen van de verschillende beslissingen die we hebben genomen.

We hebben natuurlijk bij het nemen van deze beslissingen volle aandacht besteed aan de diverse elementen, overwegingen en beschouwingen die over de GIMV en haar dochters — als ik me zo mag uitdrukken — tijdens de werkzaamheden van onze onderzoekscommissie aan bod zijn gekomen.

Wat zijn de krachtlijnen die de Vlaamse regering heeft aangehouden? De rol van de GIMV wensen we als volgt te bepalen. De GIMV blijft een belangrijk instrument in het Vlaams economisch beleid. De GIMV moet strategische participaties kunnen nemen. Als openbare investeringsmaatschappij vervult de GIMV een belangrijke rol in het corrigeren van bepaalde marktmechanismen of in het stimuleren van activiteiten die de spontane werking van de markt niet voortbrengt.

De heer A. Denys : Dat is nieuw.

Minister-president L. Van den Brande : Het betreft vooral volgende aspecten. De GIMV neemt in haar in-

vesteringsprojecten een langer termijnperspectief in acht dan de privé-investeringsmaatschappijen. De GIMV is bereid een hoger risico-grad te aanvaarden dan privé-investeringsmaatschappijen. Dit betekent dat de GIMV in sommige projecten tevens een hogere return kan realiseren bij succes van de risicovolle ondernemingen waardoor ze ook kan participeren in maatschappelijk belangrijke projecten met een lagere return.

Dankzij dit optreden van de GIMV werden in Vlaanderen vooral in hoogtechnologische sectoren succesvolle projecten opgestart. Het stimuleren van deze activiteiten vormt een eerste hoofdopdracht van de GIMV.

De GIMV heeft tevens als opdracht een rol te spelen in de financiering van de groei van ondernemingen in Vlaanderen. Deze opdracht dient op een selectieve wijze te worden uitgevoerd. Als financiële partner beoogt de GIMV hierbij financieel inzicht en strategisch overleg en geen blijvende noch absolute zeggenschap.

De GIMV kan als investeringsmaatschappij een vooraanstaande rol spelen inzake technologietransfer vanuit onderzoekinstellingen en vanuit het buitenland naar de Vlaamse ondernemingen.

De heer A. Denys : Dit is onvoorstelbaar na alle kritiek.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Denys, windt u niet op. Luister rustig. U bent blijkbaar een helderziend man want zonder te luisteren, meent u te weten waarover het gaat. Het is beter eerst te luisteren.

Daarom moet de GIMV een rol spelen in het verankeren van bedrijven in de nuts- en hoogtechnologische sectoren en moet ze ook een strategische rol spelen in de Vlaamse economie.

Dankzij haar onafhankelijkheid ten opzichte van grote industriële, financiële of familiale groepen kan de GIMV bijdragen tot het stabiliseren van het aandeelhouderschap van bepaalde bedrijven en tot het verzekeren van de openbare dienstverlening.

Van den Brande

Mijnheer Denys zal enorm ontgoocheld zijn, maar het is de bedoeling dat een privé-ankerholding bijdraagt tot de verankering van belangrijke Vlaamse bedrijven in de verschillende fasen van hun ontwikkeling. Deze opdracht is niet besteed aan de GIMV. Er is dus niet voorzien in het opstarten van een **overheidsverankering**sholding, integendeel. Wij geloven dat het privé-initiatief ter zake kan bijdragen tot het mobiliseren van spaargelden om ze industriëel, economisch en risicovol in te leggen. De GIMV, die niet hoeft toe te treden tot een dergelijke holding, kan dat natuurlijk wel. Op vraag van deze privé-groepen kan ze een participatie nemen. De GIMV kan een rol spelen in de openbare nutsbedrijven met het oog op de verzekering van de openbare dienstverlening. Op vraag van de Vlaamse regering zal de GIMV kunnen optreden als expert, in het verlengde van haar opdracht bij het beoordelen en realiseren van **financieel-economische** beleidsplannen. Bij de uitvoering van deze opdrachten gelden enkele regels. De participaties van de GIMV moeten, afhankelijk van de opdracht, kritisch en restrictief worden geëvalueerd en bij afweging verder verkocht worden aan de privé-sector. Er is dus naar de toekomst toe een grotere selectiviteit ingebouwd in de investeringsprojecten. Tevens dient de GIMV, in principe, voor alle participaties vooraf de mogelijke exitmodaliteiten te onderzoeken. De GIMV zal in principe, zoals thans reeds het geval is, in de privé-sector steeds minderheidsparticipaties nemen. Een reeks activiteiten van de GIMV dienen geen permanent karakter te hebben. Deze activiteiten betreffen participaties in de ex-nationale sectoren of eenmalige acties bijvoorbeeld de huisvesting zoals bepaald in het programmadecreet van 18 december 1992 : Alternatieve financieringen en produkten die aan dezelfde voorwaarden door de markt worden aangeboden. De GIMV zal zich dus terugtrekken uit deze reeksen van activiteiten. Ze zijn uitdovend, ze worden verkocht of ze worden elders ondergebracht. De GIMV zal een bepaalde buffer van rendabe-

le en inkomensvaste participaties moeten aanhouden om de noodzakelijke rendabiliteit te kunnen halen en om in bepaalde sectoren hogere risico's te kunnen nemen. In de nutssectoren kunnen wijzigingen in de aandeelhoudersstructuur worden overwogen om de Vlaamse verankering van de nutsbedrijven te verzekeren of om de publieke controle op deze ondernemingen te waarborgen, met bijzondere aandacht voor de belangen van de verbruikers en de bestemming van de winsten van de nutsbedrijven. De Vlaamse Milieuholding en Gimvindus krijgen een autonome structuur, gelijkaardig aan deze van de GIMV. Het was zonder enige twijfel een van de besluiten van de werkzaamheden van de commissie dat de netwerking en kruisconstructies in alle klaarheid moeten worden stopgezet. Het kapitaal van deze maatschappijen blijft in handen van de overheid. De VMH zal samen met de privé-sector participaties nemen in de milieubedrijven. In de **nutssectoren** van het milieubeleid zal de VMH ten minste een **meerderheidsparticipatie** aanhouden. De Vlaamse regering zal verder, op een bijzonder restrictieve wijze, meer nog dan nu, een beroep doen op de derde functie van de GIMV. De participaties van Gimvindus worden verder versneld gevaloriseerd om de uitstaande verplichtingen te honoreren.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, wat de minister-president hier zegt, is werkelijk een klap in het gezicht van het parlement. Hij doet een mededeling over een volledig nieuw overheidsbeleid inzake economisch initiatief, zonder dat er hierover een evaluatie werd gemaakt en zonder dat wij de kans kregen om hierover van gedachten te wisselen. Dat was ook de mening van de heer Bossuyt .

Mijnheer de minister-president, dit doorkruist werkelijk het werk dat wij in de Vlaamse Raad willen doen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, wij hebben ervoor geopteerd om in het kader van het KS-debat het reglement na te leven. Wij hebben ons onthouden van besluitvorming tot op het ogenblik dat het debat plaatsvond. Om die reden heb ik onze houding voor de toekomst met betrekking tot de KS-problematiek, het **Toekomstcontract** en de reconversie verduidelijkt.

Alle commissieleden, over alle fracties heen zullen het erover eens zijn dat dit niet los kan worden gezien van de verhoudingen ten aanzien van de moeders in de **aandeelhoudersstructuur**. Het zou eenvoudig zijn om te zeggen dat KS alleen beperkte bevoegdheden krijgt. Er wordt een scheiding tot stand gebracht in het gehele netwerk.

Ik vond het noodzakelijk, het parlement duidelijk mee te delen hoe wij de globale structuur en de plaats van het overheidsinitiatief in de economie zullen bepalen.

Het was veel gemakkelijker geweest, mij vanavond te beperken tot het geven van onze oriënteringen in de **KS-en reconversieproblematiek**. Ik stond erop duidelijkheid te brengen in de Vlaamse Raad. Van in het begin hebben wij immers besloten dat wij de begroting niet zouden afronden tijdens de vakantiemaanden, maar in september, ten einde voor de parlementsleden klaarheid te scheppen.

De uitgangspunten die wij aanreiken, strekken ertoe duidelijkheid te scheppen, dit vanzelfsprekend in dialoog met ons parlement.

Er zijn in dit halfroond een aantal politieke verantwoordelijken die de gebeurtenissen van de afgelopen periode kritisch wensten te analyseren.

Wij hebben echter de verantwoordelijkheid om nieuwe ontwikkelingen in Limburg mogelijk te maken. Er is een verschil tussen de verantwoordelijkheid van de meerderheid en het standpunt van de oppositie. Ik zou het voor mijzelf niet kunnen rechtvaardigen indien wij niet de krijtlijnen zouden trekken om op een

Van den Brande

aantal punten fundamenteel in te grijpen, rekening houdend met de kritiek die werd geuit. Het is onze verantwoordelijkheid om het Toekomstcontract in te vullen, de parlementaire controle te verbeteren en om duidelijkheid de scheppen over ons standpunt met betrekking tot de plaats van de overheid in het economische gegeven. Welnu, dit behoort uitdrukkelijk tot het initiatiefrecht van de uitvoerende macht. Dit kan een nuttige aanzet zijn om met de fracties in de Vlaamse Raad of/en in de commissie uiteindelijk zo spoedig mogelijk een duidelijke implementatie uitvoering van ons standpunt te geven.

De heer Denys brengt zijn opvatting polemisch over. Ik kan echter niet verhelpen aan het feit dat zijn fractie hier nu nog in grote getale aanwezig is. Ik neem mijn verantwoordelijkheid op het vlak van wat er moet gebeuren in KS en op het vlak van het economisch overheidsinitiatief.

De voorzitter : Collega's, ik zou even dit willen zeggen. Wij hebben vandaag een debat gehad. De onderzoekscommissie heeft haar besluiten meegedeeld. Op dit ogenblik maakt de regering haar standpunt bekend. Morgen ontvangen wij in een beleidsbrief, waarin dat standpunt is vertaald. Indien gewenst, zal die beleidsbrief besproken worden in de commissie. Daarop volgt dan een nieuw debat in de Raad. Me dunkt dat deze democratische werkwijze door iedereen kan worden toegejuicht.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, bij deze vraag ik de spoedbehandeling van ons voorstel van decreet over de privatisering van de GIMV.

Alvorens het economisch overheidsbeleid uit te stippelen, zou de regering met het parlement converseren. Ik stel nu vast dat de regering de omgekeerde weg volgt. De Vlaamse regering bepaalt haar standpunt, formuleert het in een beleidsbrief en geeft deze ter kennis van de Vlaamse Raad.

Wij vragen het debat te kunnen voe-

ren in volle openheid en zonder de minste hypotheek vanwege de Vlaamse regering. Daarom vragen wij de spoedbehandeling van ons voorstel van decreet over de privatisering van de GIMV, waardoor de problematiek in zijn geheel zal worden opengetrokken.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president, ter verduidelijking, het voorstel van decreet waarover de heer Denys spreekt, werd onderzocht door de afdeling Taaladvies en zopas in druk gegeven. Het document zal eerstdaags aan de leden worden bezorgd. Op dat ogenblik kan de heer Denys de spoedbehandeling ervan vragen.

Mijnheer Denys, de leden moeten echter wel eerst kennis hebben van uw voorstel ten einde zich met kennis van zaken over uw vraag tot spoedbehandeling te kunnen uitspreken. Niets belet dat in de betrokken commissie én de standpunten geformuleerd in een beleidsbrief én uw voorstel van decreet een goed debat inleiden.

De heer Ulburghs heeft het woord.

De heer J. Ulburghs : Mijnheer de voorzitter, ik ben wel verrast door deze voorstellen. Hoewel ik sympathie heb voor deze vernieuwde aanpak van de problematiek rond de GIMV en de Vlaamse Milieuholding, dacht ik dat eerst de besluiten zouden worden getrokken en verdedigd en daarna pas een overheidsinitiatief zou worden genomen. Nu is die beslissing reeds vooraf gevallen en wordt ze ons eenvoudig meegedeeld.

Ook in verband met de controle en de depolitisering blijft onduidelijkheid bestaan. Dat zijn toch belangrijke ideologische aspecten.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president, er zijn nog een aantal woordmeldingen, één van de heer Wymeersch, één van de heer Van Rompuy en één van de heer Pinxten.

De heer F. Wymeersch : Mijnheer de voorzitter, wij hebben vandaag onze stellingnames bekendgemaakt. Wij hebben, vooral dan van uit de oppositie, expliciete vragen gesteld.

Mijnheer Denys, zowel uw als onze fractie hebben dat gedaan. Ik begrijp dan ook niet dat u als oppositiepartij en wij als oppositiepartij verbolgen zouden kunnen zijn over het antwoord dat wordt gegeven op vragen die wij hebben gesteld.

U hebt gelijk dat daaraan een debat moet worden gekoppeld. Wij steunen ook uw vraag voor een spoedbehandeling. Maar u kan uw ontevredenheid niet motiveren want u hebt expliciete antwoorden op expliciete vragen gekregen.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Denys, onze fractie steunt de aanpak van de minister-president ten volle.

De heer A. Denys : Mijnheer Van Rompuy, voor enkele tijd brak u nog een lans voor de onmiddellijke privatisering van de GIMV en van Gimvindus !

De heer E. Van Rompuy : Mijnheer Denys, dat debat gaan we nu niet voeren.

Voor wat de procedure betreft, stel ik vast dat er een jaar geleden een missionstatement was over de GIMV. In de commissie voor Economie, Energie en Werkgelegenheid is daarover al een paar keer gedebatteerd. Men is zelfs naar Antwerpen geweest. Dat debat duurt al maanden.

Zelf hebt u de minister-president daarover reeds twee of driemaal geïnterpelleerd.

Nu is er de onderzoekscommissie. De executieve geeft een antwoord met een schema voor de toekomstige werking van de instellingen in Limburg. Het is evident dat er vragen rijzen over de GIMV, daarop moet uiteraard worden geantwoord. Maar ik vind het een primeur voor het parlement dat de minister-president hier, zij het voor een beperkt aantal raadsleden, de visie van de regering toelicht.

Het is aan ons om in de komende weken en maanden daarover te inter-

Van Rompuy

celleren in de commissie. Ik vind dat een perfecte parlementaire procedure. Het verheugt me dat de minister-president zijn standpunt naar voren brengt.

In de komende maanden zal duidelijk worden welk standpunt de fracties zullen innemen. De CVP-fractie herkent zich volkomen in de visie van de minister-president.

De voorzitter : De heer Pinxten heeft het woord.

De heer K. Pinxten : Mijnheer de voorzitter, de CVP-fractie kan niet aanvaarden dat de oppositie het nu voorstelt alsof de minister-president bij het einde van het debat over KS een solonummer opvoert. Dit is geenszins het geval.

Gedurende deze bespreking hebben verschillende fracties waaronder de onze, het debat over KS gekoppeld aan een debat over het economisch overheidsinitiatief in Vlaanderen en aan de GIMV.

Collega Denys, ik stel vast dat in de tussenkomst van uw partijgenoot Pierco, uw partij een eigen standpunt heeft ingenomen over de privatisering en dus ook over het economisch overheidsinitiatief in Vlaanderen.

Het verheugt mij bijzonder dat de minister-president ingaat op die uitgestoken hand.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer A. Denys : Mijnheer de voorzitter, ik wil toch een paar zaken verduidelijken. De VLD heeft er geen bezwaar tegen dat de minister-president zijn mening geeft.

Ik stel alleen de vraag of zijn standpunt nog gewijzigd kan worden door dit parlement of is het een mededeling over de werkwijze van de Vlaamse regering.

Wanneer het economisch overheidsinitiatief dat een miljardenzaak is, enkel een zaak van de regering is waar het Vlaams parlement geen inspraak zou in hebben, ben ik van mening dat

wij het Vlaams parlement beter kunnen sluiten. Indien de tussenkomst van de minister-president er enkel uit bestaat om de beslissing van de Vlaamse Executieve mee te delen — zonder een voorafgaand debat met de verkozen leden — kunnen wij het parlement beter sluiten.

De voorzitter : De heer Bossuyt heeft het woord.

De heer G. Bossuyt : Mijnheer de voorzitter, de SP verheugt zich over het standpunt dat de regering heeft ingenomen.

Het debat is reeds maanden aan de gang en iedereen was benieuwd naar het standpunt van de regering.

Ik vind het goed dat de regering op dit ogenblik haar standpunt meedeelt. De tijdsdruk waaronder de commissie haar werkzaamheden heeft moeten afronden en waartegen ik ook bezwaren had, was één van de voornaamste argumenten die ons werd voorgehouden. Men moest snel **tewerk** gaan wou men in Limburg met een aantal vernieuwingen kunnen doorgaan. De miserie wacht niet !

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik zal de Vlaamse Raad inlichten over de houding die de Vlaamse regering éénparig genomen heeft.

Collega Denys, ik ben van mening dat het goed is dat de regering de motor is, dat zij dialogueert met het parlement en haar besluiten uitvoert.

Er is geen democratischer en opener huis dan ons Vlaams parlement. Deze keuze heb ik gemaakt. Ik ben van mening dat de regering volkomen binnen haar opdracht blijft. Ik kan enkel herhalen dat ik de kernpunten van de toekomstige invulling van het reconversiecontract van de KS uiteengezet heb. Na de goedkeuring van de begroting en de afhandeling van een moeilijk dossier ben ik van mening dat ik tegenover de Vlaamse Raad de plicht heb om duidelijkheid te scheppen over het standpunt van de regering. Dit getuigt mijn inziens van een elementaire parlementaire reflex.

Mijnheer de voorzitter, wat de kern van de zaak betreft wens ik verder aan te geven hoe wij de zaken zien. Zoals ik daarnet heb gezegd zullen de participaties van Gimvindus verder en versneld worden gevaloriseerd om een aantal overeenkomsten te honoreren. Van zodra deze verplichtingen zijn nagekomen, worden de resterende participaties van de Gimvindus ofwel afgestoten naar de **privé**-sector, ofwel overgedragen aan de GIMV indien ze van strategisch belang zijn voor de Vlaamse economie.

Aangezien deze activiteit los staat van de kernactiviteit van de GIMV is het aangewezen om het beheer van Gimvindus onafhankelijkheid te verlenen ten opzichte van de GIMV zonder de verdraging en de **vernet**worping die toch onder vuur heeft gestaan in heel wat van uw overwegingen en debatten. Het is bovendien ook niet de bedoeling dat in Gimvindus dezelfde activiteiten als in de GIMV worden ontwikkeld. Belangrijk is dat wij wensen af te stappen van een gedupliceerd beleid in verschillende instellingen. Dat is ook een kwestie van helderheid en samenhang. Een periodieke evaluatie van de overeenkomst tussen Gimvindus en het Vlaamse Gewest dient dit te waarborgen.

Het beheer en de controle zullen worden aangepast. Ik heb u gezegd dat wij volgens de normale regels van de begroting, herkenbaar in een begrotingsfonds voor Limburg, de middelen wensen op te nemen. We zullen de kans hebben als we het vertrouwen en de medewerking voor de technische uitwerking van dit parlement krijgen. Op die manier is de controle aan de bron opnieuw geres taureerd. Immers, ik wens te komen tot een restauratie van de politieke verantwoordelijkheid omdat het inderdaad gaat over middelen van onze mensen, van de gemeenschap en dat we dus inderdaad — en ik ben niet bang om dat te zeggen — lessen moeten durven trekken uit wat u in de commissie hebben vastgesteld.

Ik kom dan tot de tweede fase van beheer en controle. In het belang van de hoofdaandeelhouder en van de

Van den Brande

goede werking van de instelling moet op de ene plaats de autonomie van de instelling worden verstevigd en moet anderzijds de controle op de instelling worden verbeterd en versterkt.

Vertrekkend vanuit de algemene beleidslijnen die de Vlaamse Raad en de Vlaamse regering uittekenen, dienen GIMV-VMH en Gimvindus op autonome wijze de hun verleende opdracht in te vullen. Hiertoe is het noodzakelijk dat elke raad van bestuur zijn volle verantwoordelijkheid neemt.

Elke raad van bestuur moet volgende taken waarnemen : het waarborgen van de belangen van de aandeelhouders, het uitwerken van een globale strategie voor GIMV, VMH en Gimvindus. Elke raad van bestuur zal delegatie moeten verlenen aan het management voor beslissingen over individuele dossiers die een te bepalen bedrag niet overschrijden met een duidelijke en sterke controle op het management.

De raad van bestuur zal anders en meer dan nu het geval is een spilfunctie vervullen. Hij moet samengesteld zijn uit leden die op een onafhankelijke wijze en met grote kennis van zaken de instelling besturen. Er zal een lijst van onverenigbaarheden met de functie van bestuurslid worden opgesteld, waarbij onder meer kabinetsleden en sociale gesprekspartners niet langer bestuursmandaten of controlefuncties kunnen bekleden. Er zullen ook nadere regels worden vastgesteld voor de aanwezigheid van bedrijfsleiders in de raden van bestuur. De bestuursverantwoordelijkheid van de raad van bestuur en de verantwoordelijkheid van het management moeten, meer dan nu het geval is, worden gescheiden.

Voorzitter, collega's, u zult vaststellen dat we op een maximale wijze rekening trachten te houden met de geuite kritieken en bedenkingen. De raden van bestuur worden voorgezeten door iemand die daarvan een fulltime opdracht maakt. Het gaat over een grote verantwoordelijkheid en over nog veel meer.

Naast een beperkt aantal leden, zal uiteraard in de interne constructie iemand de directie moeten waarnemen. Er zal geen directiecomité worden opgericht. Diegene die de directie waarneemt, leidt natuurlijk het management en voert de beslissingen van de raad van bestuur uit en neemt de beslissingen waarvoor zij uitdrukkelijk werd gedelegeerd.

De décharge van de bestuurders en de goedkeuring van de jaarrekeningen dienen voortaan jaarlijks formeel door de Vlaamse regering te gebeuren. In de dochtervennootschappen dienen de raden van bestuur eveneens te worden geherwaardeerd. Dit betekent dat de raden van bestuur onafhankelijk moeten werken ten opzichte van de managementteams in deze vennootschappen ; dat de cumulatie van functies binnen de raad van bestuur van de GIMV enerzijds en haar dochtervennootschappen anderzijds drastisch moet worden beperkt ; dat de décharge van de leden van de raad van bestuur van de dochtervennootschappen en — om het familiaal uit te drukken — van de kleindochters ook tot de beraadslagingen van de raden van bestuur behoren.

De verbetering van de controle omvat verschillende aspecten. Nogmaals, het is de controle die wij aan de bron op parlementair vlak willen organiseren, de inspectie van Financiën, het begrotingsadvies.

De verbetering van de controle omvat verschillende aspecten. Naast de door de vennootschapswetgeving voorgeschreven externe controle door erkende bedrijfsrevisoren moet ook de interne controle worden uitgebouwd. Deze interne controle gebeurt onder de verantwoordelijkheid van de raad van bestuur en wordt door deze raad van bestuur aangeesteld en betaald.

Aan de raad van bestuur zal uitdrukkelijk worden gevraagd bij de Vlaamse regering jaarlijks verslag uit te brengen over de uitvoering van het beheerscontract met de Vlaamse regering. Dit verslag zal tevens onmiddellijk aan de Vlaamse Raad worden meegedeeld, die hierover een aanbe-

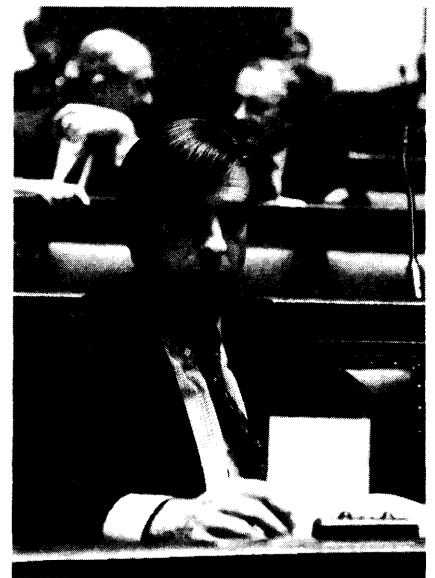
veling aan de Vlaamse regering kan en naar ik vermoed zal formuleren.

Met het Rekenhof dient een aangepaste controle ex post en op vastgestelde en geregelde tijdstippen over de GIMV, Gimvidus, de Vlaamse Milieuholding en hun dochters inzake de legaliteit van verrichtingen te worden uitgewerkt.

De Vlaamse regering duidt voor Gimvindus en VMH telkens een ambtenaar aan als full time regeringscommissaris bij deze vennootschappen.

Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, in deze belangrijke herschikking en hoe wij in de toekomst inhoudelijk en structureel de plaats van de overheid in het economisch initiatief zien, heb ik mij hier gericht op de kernpunten en op de standpunten van de Vlaamse regering.

Vanzelfsprekend, en zoals ook het geval is op federaal vlak, beschikken wij over een Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen. De sociale partners zullen niet langer bestuurs-

VLD-Kamerlid Patrick Dewael kante zich tegen het oprichten van een nieuwe KS-structuur waarin overheidsgeld wordt gepompt

Van den Brande

mandaten kunnen opnemen. Wij menen dat het nuttig is om de grote oriëntaties op het gepaste ogenblik samen te bespreken.

De Vlaamse regering heeft tevens beslist dat vóór 31 december 1993 de raden van bestuur zullen worden vernieuwd. Wij zullen daarbij maximaal rekening houden met de aanbevelingen die voortspruiten uit de conclusies en de oriëntaties van uw werkzaamheden.

Deze nieuwe raden van bestuur krijgen de opdracht om voor 31 december 1994 een rapport bij de Vlaamse regering neer te leggen met een concreet uitgewerkte strategie en voorstellen om de privé-sector eventueel bij deze maatschappijen te betrekken.

Op basis van deze rapporten zal de Vlaamse regering haar standpunt bepalen over de wijze waarop en de modaliteiten waaronder de activa van deze maatschappijen kunnen worden gevaloriseerd.

Ten slotte heeft de Vlaamse regering beslist om deze wijzigingen waar nodig een decretale grondslag te geven.

Mijnheer Denys, uiteraard streven wij de steun van en de medewerking met het parlement na, maar daarbuiten zullen een aantal beslissingen decretaal moeten worden vastgelegd. Het is vanzelfsprekend dat ter zake een dialoog wordt aangegaan met de Vlaamse Raad, maar zowel op decretaal als op wettelijk vlak is het noodzakelijk dat de Vlaamse Raad ook uitspraken doet.

Er zal hoe dan ook bij decreet worden bepaald dat het Vlaamse Gewest met de maatschappijen een beheerscontract zal sluiten, telkens voor een periode van drie jaar, waarbij opdrachten, prioriteiten en budgettaire afspraken worden vastgelegd.

De heer A. Denys : Een dergelijke oplossing zal ertoe leiden dat wij binnen twee jaar opnieuw een gelijkaardig debat moeten aangaan. Er zal opnieuw een parlementaire onderzoekscommissie moeten worden in-

gesteld om dezelfde misbruiken op te sporen.

Het systeem blijft ongewijzigd in die zin dat slechts bepaalde details veranderen.

Minister-president L. Van den Brande : Mijnheer Denys, u bent een zeer verstandig man en ik bewonder u.

Indien men er de draagwijdte en de inhoud van de fundamentele voorstellen op na houdt, dan kan niet worden gesproken van een gevelopkuis, zoals sommigen laagdunkend beweerden. Het gaat om een fundamentele herschikking van bevoegdheden, taken, structuren, verantwoordelijkheden en controles. Bovendien wens ik ter zake de politieke verantwoordelijkheid te restaureren.

Voorts, mijnheer Denys, schijnt u te vergeten dat de broncontrole een fundamenteel nieuw gegeven is op het vlak van het vrijgeven van middelen. Misschien kunnen wij u hiervan overtuigen, wat mij trouwens zou verheugen.

Ik ben hoe dan ook van oordeel dat de meest grondige ingreep van de afgelopen twintig jaar wordt uitgevoerd op het vlak van de benadering van de plaats van de overheid in de economische activiteit. Bovendien is deze ingreep maximaal gekoppeld aan de conclusies van uw commissie.

Mijnheer de voorzitter, collega's, u kan vaststellen dat wij niet aarzelden om op het juiste ogenblik en zonder dralen conclusies te trekken uit de werkzaamheden van de onderzoekscommissie.

Ik blijf erbij dat de genomen beslissingen diepgaande en structurele hervormingen zijn die op de juiste manier zullen beantwoorden aan de vastgestelde tekortkomingen.

De Vlaamse regering wenst de verantwoordelijkheden te leggen waar zij moeten worden gelegd. Moreel gezien wensen wij echter geen heksenjacht te organiseren. Diegenen die het beste gaven van zichzelf om in Limburg de voorbije periode heel wat mogelijk te maken, wens ik niet sloganmatig te verbranden. Zij moe-

ten niet verantwoordelijk worden gesteld voor daden die zij niet hebben begaan.

Ik nodig iedereen uit om op een toekomstgericht en dynamische wijze en in hoge ethische waardigheid en zin voor verantwoordelijkheid opnieuw aan de slag te gaan.

Ik ben er zeker van dat niet alleen de Limburgse, maar de hele Vlaamse bevolking verwacht dat wij een nieuwe dynamiek ontwikkelen.

Ik geloof dat de bevolking van Limburg en van heel Vlaanderen verwacht dat we een nieuwe dynamiek ontwikkelen. Ik zal het even poëtisch uitdrukken. Ook al is de herfst begonnen, toch hoop ik dat na de lente die de eerste periode van het Toekomstcontract uitmaakte en waarin bloesems zijn bevroren, het opnieuw kan zomeren in Limburg. **(Applaus)**

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? (Neen)

Zijn er nog opmerkingen ? (Neen)

De bespreking is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Hiermede zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden.

Onze eerstvolgende vergadering heeft plaats op 19 oktober 1993. Ik stel voor het bepalen van uur en agenda voor die vergadering aan het bureau en uw voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? **(Instemming)**

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.50 uur.

Trefwoordenregister

Arbitragehof

Zie Ingekomen stukken

Commissie

Wijzigingen onder de vaste en plaatsvervangende leden, blz. 2720

Ingekomen stukken

Aanbevelingen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, blz. 2665
Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, blz. 2664
Arresten van het Arbitragehof, blz. 2665
Besluiten van de Vlaamse regering, blz. 2664
Jaarverslagen, blz. 2664
Kennisgevingen van het Arbitragehof, blz. 2665
Ontwerpen van decreet, blz. 2663
Opmerking van het Rekenhof, blz. 2665
Resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers, blz. 2665
Schriftelijke vragen, blz. 2666
Verslagen, blz. 2664
Verslagen van het Rekenhof, blz. 2664
Voorstellen van decreet, blz. 2663

Kamer van Volksvertegenwoordigers

Zie Ingekomen stukken, blz. 2665

KS

Verslag van de commissie van onderzoek naar de besteding van de KS-gelden
Bespreking, blz. 2732, 2753

Leden

Berichten van verhindering, blz. 2663, 2683, 2753

Schriftelijke vragen, blz. 2666

Zie Commissie

Mededeling van de Vlaamse regering

Mededeling van de Vlaamse regering betreffende de economische en sociale situatie van Vlaanderen en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1994, blz. 2666
Debat, blz. 2683
Zie Stemmingen

Met redenen omklede moties

Zie Stemmingen

Ontwerpen van decreet

Zie Ingekomen stukken

Rekenhof

Zie Ingekomen stukken

Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Zie Ingekomen stukken

Stemmingen

Hoofdelijke stemming
Mededeling van de Vlaamse regering betreffende de economische en sociale situatie van Vlaanderen en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1994, blz. 2713

Hoofdelijke stemming (met redenen omklede moties)

Advies van de VLOR inzake de spreiding van de migranten in het onderwijs, blz. 2728, 2729, 2731

Culturele betrekkingen met de Chinese Volksrepubliek, blz. 2727

De beslissingen omtrent de doortocht van de SST in Lembeek en Bierbeek, blz. 2725, 2726

De doortocht van de SST te Lembeek, blz. 2725, 2726

Eventuele onregelmatigheden in de gemeente Zwalm, blz. 2714, 2720,
Het taalgebruik in de Brusselse ziekenhuizen, blz. 2721, 2724

Vlaamse regering

Zie Mededeling van de Vlaamse regering
Zie Ingekomen stukken

Voorstellen van decreet

Zie Ingekomen stukken

Vragen om uitleg

Blz. 2671

Werkzaamheden

Regeling, blz. 2669, 2718, 2751, 2791
